Lietuvių Nacionalinio Muziejaus Biblioteka

This weekly newspaper was mailed on
Tuesday, September 26, 1989

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 39 (2066) 1989 RUGSĖJIS–SEPTEMBER 26 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct.

Juodas kaspinas - šviesios viltys

Laisvame pasaulyje Juodojo kaspino dienos sąjūdis, prasidėjęs vos prieš ketvertą metų, spėjo gana plačiai išsiplėsti, ir jau dabar priskaičiuojama apie 40 ryšininkų, veikiančių Kanadoje, JAV, Europoje ir Australijoje. Šito, galima sakyti, spontaniško tautų susivienijimo pagrindinis uždavinys yra rengti kasmetines demonstracijas, minint Molotovo-Ribbentropo sandėrį, nulėmusį Rytų Europos tautų ir valstybių likimą. Ir jau vien tų plačios apimties demonstracijų rengimas uždeda Juodojo kaspino dienos komitetui ir visam plačių ryšių tinklui nuolatinių įsipareigojimų, jungiamų Tarptautinio Juodojo kaspino dienos centro (IBRD) Toronte. Ryšiams su darbuotojais ir rėmėjais palaikyti yra leidžiamas "Peace with Freedom" vardu žiniaraštis, ruošiami premijų ir pažymėjimų įteikimai asmenims, vienokiu ar kitokiu būdu kovojantiems už pavergtųjų tautų laisvę. Šiais metais pvz. pažymėtas čekoslovakas žurnalistas Lubor J. Zink, nuolat rašąs sovietinės priespaudos temomis.

TUO BŪDU Juodojo kaspinos dienos komitetas yra tapęs gana plačios, nors ir neformalios, organizacijos centru, judinančiu pavergtųjų laisvės idėją ir ieškančiu trumpesnių kelių į laisvų demokratinių kraštų sostines. Visiems pavergtiesiems organizuotai ir vienu kartu pasauliui parodyti solidarumą ir pareikšti savo tikruosius siekius yra neabejotinai reikšmingas judėjimas, kaip tik ir prasidėjęs Lenkijos ir Baltijos kraštų laisvėjimo išvakarėse. Nėra abejonės, kad užsimota darbuotė, derindamasi su pačių pavergtųjų kraštų sujudimu, turės dar daugiau stiprėti. Tikslai, kurių siekiama, negali dingti nė ilgiausio laiko tėkmėje. Nei laikas, nei nežymūs palengvėjimai negali nutrinti tikslų, kurie pavergtiesiems savaime suprantami, nekompensuojami pažadais ar laisvėjimų trupinėliais. Pavergtieji iš Maskvos juk nieko nenori gauti ar ko nors prašyti. Jie tik reikalauja, kad būtų grąžinta tai, kas jiems priklauso. Tai aiškios krypties laikysena, išsišakojusi tarptautiniu mastu, palaikanti ir stiprinanti viltį, kad laisvės aušra nebebus svajonė ar ilgesys, bet apčiuopama tikrovė, ir tai ne vien pavergtom tautom, bet ir visai žmonijai, vis dar padalintai į laisvuosius ir belaisvius.

NORS SIEKIAI šventi ir pagrindai stiprūs, vis dėlto tos pavergtųjų tautų viltys, kaip nykiuose okupacijų pūdymuose pasodintas daigas, turi būti bendro rūpesčio, bendrų rankų auginamos ir prižiūrimos. Turi plėstis, lapotis, kol išsipildymo žiedais bus galima pasigėrėti vaikaičiams, jų vaikams, vaikų vaikams, jei uždangos ir užtvaros neleistų šito išvysti anksčiau. Žodžiu – visos mūsų viltys atgauti Baltijos tautų savarankiškumą ir valstybinę nepriklausomybę be perstojo turi būti stiprinamos nuolatine, suglausta veikla, derinant visų frontų strategijas, rodant ištvermės, pakantumo, nesustojant grasinimų griaustiniams sudundant. Antraip-tikėtis laukiamų permainų tereikštų didžiuosius uždavinius pavesti nostalgijos virpesiams, kur skaudžiai pergyvenama, bet nieko nedaroma. Suglaustinė pavergtųjų tautų rikiuotė neturėtų būti vien tik mūsų troškimų demonstratyvi išraiška, bet sustiprėjęs bendrasis frontas taikliai veiklai vykdyti, kad pagaliau juodasis kaspinas taptų baltuoju. Šio šimtmečio pačioje pabaigoje, kai viskas sparčiais šuoliais lekia geresnio ir pažangesnio rytojaus linkme, politiniam totalizmui, kur jis bebūtų, vienaip ar kitaip išeities nebėra. Šitokioje šviesoje pasaulis ir pavergtųjų viltis aiškiau mato, jas vis labiau remia. O mūsų pastangos tampa visuotine vertybe. **Č.S.**

Baltiečių unijos Venezueloje delegacija pas buvusį valstybės prezidentą dr. LUIS HERRERA CAMPINS. Iš kairės: inž. Bronius Deveikis, dr. Vytautas Dambrava, dr. Luis Herrera Campins, inž. Ernesto Foldats ir dr. Andres Berzinš

PRANEŠIMAS IŠ VENEZUELOS

Plati akcija prieš vergijos sandėrį

Ryšium su 50 metų Ribbentropo-Molotovo sandėrio sukaktimi protesto balsais prabilo spauda, televizija, politikai, reikalaudami laisvės Baltijos kraštams

J. VAISIŪNAS

Labai įspūdingą politinę akciją surengė Venezueloje Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos visuomeninių reikalų vicepirmininkas dr. Vytautas Dambrava Ribbentropo-Molotovo sandėriams pasmerkti ir jų padariniams likviduoti. Visos kraštų bendruomenės buvo iš anksto aprūpintos informacine medžiaga, memorandumų, straipsnių, plakatų, atvirlapių pavyzdžiais, televizijos ištraukom, knygom, leidiniais, LIC informacine medžiaga ir kt. Atrodo, jog šį kartą į PLB įeinančios kraštų valdybos sujudėjo. Bonoje susiorganizavo baltiečių demonstracija, taip pat San Paulo ir Buenos Aires, kur išvakarėse per naktį jaunimas klijavo pagal PLB pasiųstus pavyzdžius plakatus. Labai daug gelbėjo dr. Vytauto Dambravos laiku paruoštas ir pasiųstas lietuvių k. leidinys "Ribbentropo-Molotovo pakto užkulisiai", ispanų kalba — "Historia de un Pacto infame" (Piktojo pakto istorija). Reikia stebėtis, kad, P. Amerikoje paštui blogai veikiant, pasiųstoji medžiaga juos laiku pasiekė.

Ką konkrečiai atliko kraštų Bendruomenės — sužinosime vėliau. Tačiau pavyzdžiu gali tarnauti suorganizuotoji akcijos programa Venezueloje. Prieš einant į smulkesnį aprašymą, galima drąsiai tvirtinti, jog tai buvo geriausiai pavykusi politinė akcijos programa Venezuelos pavergtųjų tautų darbuotėje.

Plakatai ir televizija

Kas buvo atlikta? Jau dvi savaitės prieš pakto sukaktį mieste prasidėjo rodytis išklijuoti plakatai. Klijavimas buvo atliktas ne iš karto, bet keturiais atvejais. Sukakties dieną buvo dalinti tūkstančiai atvirlapių.

1989 m. rugpjūčio 20 d. du televizijos kanalai perdavė trumpą čia pat studijoje pagamintą dokumentinę apybraižą, kurią perdavė visam kraštui kunigas kapucinas Manuel Diaz Alvarez — rašytojas, žurnalistas ir TV programų koordinatorius. Televizijos kanalai apskaičiavo, kad tų programų klausėsi penki milijonai venezueliečių. Savaitės dienomis baltiečių pateiktoji medžiaga buvo vienokiu ar kitokiu būdu perduodama ir kituose kanaluose.

Daugybė straipsnių

Venezuelos spaudoje pakto sukakties proga pasirodė labai daug straipsnių. Prieš save ant stalo turiu per 60 puslapių straipsnių ištraukų. Medžiagos išspausdinimas visuose kraštuose yra neperkandamas riešutas, tačiau Venezuela yra išimtis.

Kas buvo atspausdinta? Pirmiausia, jau rugpjūčio 15 d., plačiausiai skaitomas populiarus krašto dienraštis "Ultimas Noticias" pradėjo perspausdinti vienuolikos straipsnių serijoje dr. Vytauto Dambravos 80 puslapių knygelę — apie piktuosius nacių sovietų sandėrius. Ją santraukos forma perspausdino vidaus politikos savaitinis žurnalas "Zeta", paskirdamas aštuonis lapus tekstui ir iliustracijoms. Žurnalas "Viernes" išspausdino TV komentatoriaus Walter Martinez straipsnį, panaudodamas knygelės medžiagą. Dienraštis "El Mundo" parašė labai palankią recenziją.

Gėdingosios sukakties dieną svarbiausias krašto dienraštis "El Universal" paskelbė platų vedamąjį apie sandėrį ir slaptuosius protokolus. Anglų kalba leidžiamas "The Daily Journal" taip pat įdėjo vedamąjį (abu parašyti dr. Dambravos). "El Universal" išspausdino Felikso Zubro straipsnį apie sovietų piktybes. Dienraščiai "El Mundo", "Ultimos Noticias" ir "La Religion" paskelbė buv. Venezuelos prezidento dr. L. Herrera Campins Baltiečių unijai padarytų pareiškimų ištraukas su fotografijomis.

Sekančią dieną pasirodė Baltiečių unijos delegacijos duotas kongreso atstovų rūmų nuolatinės užsienio politikos komisijos pirmininkės Haydee Castillo de Lopez pareiškimas. Rugpjūčio 25 d. kairiųjų krypties "El Nacional" dienraštis išspausdino Eliana Loza Schiano skiltį "Baltijos valstybės — centrinė dėmesio vieta". Jame pateikti dr. Dambravos pareiškimai. Nurodo jis, kad tarp Lietuvos ir Sovietų Sąjungos bendradarbiavimas nebuvo įmanomas dėl keturių pagrindinių priežasčių: religijos persekiojimo, laisvo, privataus ūkininkavimo panaikinimo, kalbos ir istorijos. Paminėjo, kad dar prieš 35 metus Jungtinės Tautos statė Lietuvoje pravestą žemės ūkio reformą pavyzdžiu kitoms pasaulio valstybėms.

Rugpjūčio 26 d. "El Mundo" išspausdino Haydee Castillo pareiškimus apie prievartinę sovietizaciją, o "La Religion"

(Nukelta į 2-rą psl.)

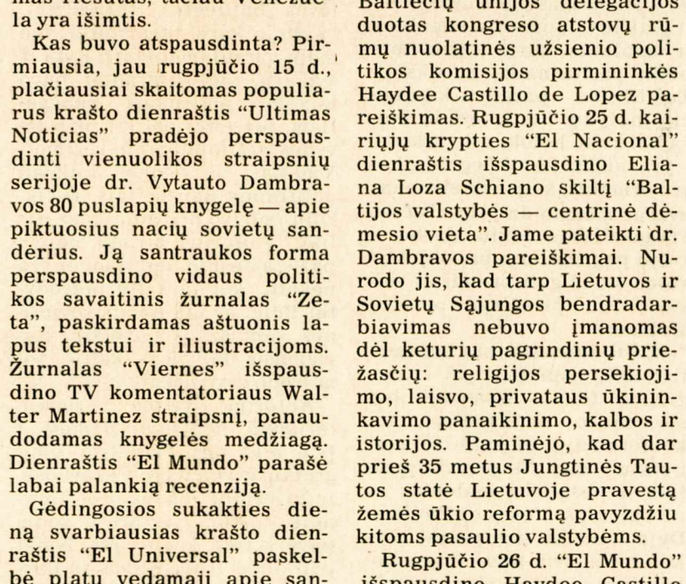

Ilgametis sąžinės kalinys ir kovotojas už tikėjimą bei tėvynę kun. Alfonsas Svarinskas rugsėjo 19-24 d.d. lankėsi Toronte. Rugsėjo 24, sekmadienį, koncelebravo Mišias ir pasakė pamokslą Lietuvos kankinių šventėje Anapilyje. Taip pat pašventino Kanados kultūros muziejų. Nuotraukoje kun. A. SVARINSKAS su Toronto arkivyskupu-koadjutorium A. AMBROZIČ

Pasaulio įvykiai

M. GORBAČIOVO STAIGA SUŠAUKTUOSE KOMPARTIJOS centro komiteto posėdžiuose laukė keletas svarbių problemų. Azerbaidženas dėl Kalnų Karabacho ginčo buvo pradėjęs ekonominę Armėnijos blokadą, atkirsdamas jon vedančius kelius ir geležinkelius. Iš Baltijos respublikų Kremlių pasiekė milijonų gyventojų pasirašyta peticija, pasisakanti už pilną Lietuvos, Latvijos ir Estijos nepriklausomybę. Moldavijoje rusai pradėjo protesto streiką dėl šioje respublikoje oficialia pripažintos moldavų kalbos. Pajudėjo ir Ukraina, susilaukusi reformų reikalaujančio Tautinio sąjūdžio. Komiteto posėdžiuose M. Gorbačiovas pritarė ekonominiams reikalavimams, bet griežtai atmetė respublikų pilnos nepriklausomybės bei jų atsiskyrimo nuo Sovietų Sąjungos idėjas. Pasak jo, tai esąs avantiūristinis tautinių grupių žaidimas, kuriam sustabdyti reikės ypatingų priemonių, nes jis grasina anarchija ir kraujo praliejimu. M. Gorbačiovas betgi pritarė tautinių kalbų paskelbimui oficialiomis kalbomis respublikose. Jis pasmerkė 1939 m. Molotovo-Ribbentropo pasirašytą paktą, Baltijos valstybes atidavusį Sovietų Sąjungos įtakos zonai. Esą toks pasaulio dalinimasis įtakos zonomis pažeidė leninizmo principus. Tačiau M. Gorbačiovas sakėsi neturįs abejonės, kad Baltijos šalių įjungimas Sovietų Sąjungon buvęs padarytas jų gyventojų sprendimu. Sovietų Sąjungos federacinės sistemos laukia su reformomis susieti svarbūs sprendimai. Dėl jų kompartijos kongresas, turėjęs įvykti 1991 m. pavasarį, bus paankstintas šešiais mėnesiais ir perkeltas į 1990 rudenį.

Pakeitė vadus

Kitą problemą M. Gorbačiovui sudarė padidėjęs kompartijos vadų nusivylimas jo reformomis ir garsėjanti kritika. Pats M. Gorbačiovas, grįžęs iš penkias savaites trukusių atostogų, prisipažino, kad viskas susisuko į vieną mazgą – prekių trūkumas, etninės problemos ir kartais skausmą atnešantys komunistinio persitvarkymo metodai. Kritikos M. Gorbačiovas susilaukė iš visų pusių. Konservatoriams reformos atrodo per greitos, kairiesiems partiečiams – per lėtos, o trečioji grupė iš viso nori atsisakyti komunizmo. Daugiausia žalos padaro konservatoriai, reikalaujantys reformų sulėtinimo ir netgi grįžimo į senuosius laikus, kai nereikėjo sukti galvos dėl respublikose atgimstančio tautiškumo. Pasibaigus kompartijos centro komiteto posėdžiams, televizija pranešė penkių konservatyvių politbiuro narių pasitraukimą. 1988 m. iš jo buvo išstumti keturi nariai. Šį kartą M. Gorbačiovas iš politbiuro pašalino buvusį KGB viršininką V. Čebrikovą, Ukrainos komunistų vadą V. Ščerbitskį ir buvusį žemės ūkio ministerį V. Nikonovą. Pasak oficialaus pranešimo, jie buvo atleisti iš politbiure turėtų pareigų. Kiti du balsavimo teisės neturėję politburo nariai – Leningrado kompartijos vadas J. Solovjovas ir valstybinio plano viršininkas N. Talyzinas, pagal oficialią versiją, išėjo pensijon, nors jie abu gerokai jaunesni už amžiaus septyniasdešimtmetį peržengusį V. Ščerbitskį, politbiure praleidusį ketvirtį šimtmečio. Pilnateisiais nariais į politbiurą įsijungė technokratas J. Masliukovas, su M. Gorbačiovu studijavęs teisę, ir dabartinis KGB viršininkas V. Kručkovas. Pilnateisių politburo narių skaičius nuo 12 sumažėjo iki 11. Jų eilėse buvo paliktas žymiausias konservatorius J. Ligačiovas, 1988 m. pasitraukęs iš kompartijos vyr. ideologo pareigų ir tapęs žemės ūkio ministeriu.

Nauji pokalbiai

JAV lankėsi Sovietų Sąjungos užsienio reikalų ministeris E. Ševardnadzė, turėjęs pasitarimą su valstybės sekr. J. Bakeriu. Jiedu sutarė prez. G. Busho ir M. Gorbačiovo susitikimą Vašingtone, įvyksiantį 1990 m. pavasarį ar vasaros pradžioje. Tikimasi, kad šį kartą bus pasiekta sutartis, sumažinanti tolimųjų skrydžių raketų su branduoliniais užtaisais skaičių ir įvedanti abiem pusėm priimtiną tų raketų kontrolę. Susitarimui vilties teikia E. Ševardnadzės padaryta nuolaida. Jis ir, atrodo, pats M. Gorbačiovas jau nereikalauja, kad JAV atsisakytų buvusio prez. R. Reagano pirštų antiraketinių ginklų bandymų erdvėse. Matyt, įtakos turėjo prez. G. Busho ir valstybės sekr. J. Bakerio pradėtas nusisukimas nuo šios sistemos, kuri jiems atrodo neįgyvendinama. Iš JAV į Maskvą grįžo M. Gorbačiovo nepakankamomis reformomis nusivylęs B. Jelcinas, spėjęs įsijungti į kompartijos centro komiteto posėdžius. "Pravda" jį pasveikino iš italų dienraščio "La Repubblica" išsiverstu pranešimu, kad B. Jelcinui viešnagė JAV buvo tapusi teatro scena su 5.000 km ilgio baru. Šiuos iškraipytus italų žurnalisto V. Zucconio faktus paneigė laikraštis "Moscow News", privertęs "Pravdą" atsiprašyti B. Jelciną.

KANADOS ĮVYKIAI

Karo nusikaltėlių teismai

Kanados žydų kongreso pirm. L. Scheinigeris su keturiais šios organizacijos atstovais praėjusią savaitę lankėsi pas ministerį pirm. B. Mulronį. Valandą trukusiame pokalbyje dalyvavo ir Kanados daugiakultūriškumo ministeris G. Weineris. Buvo paliestos dvi Kanados žydams labiausiai rūpinčios problemos – karo nusikaltėlių bylos Kanadoje ir pagalba dabartiniams Izraelio reikalams. L. Scheinigeris pranešė žurnalistams, kad pokalbyje buvo paprašyta paspartinti karo nusikaltėlių paiešKas ir pradėti daugiau bylų. Esą įstatymas, leidžiantis Kanadoje teisti karo nusikaltimais kaltinamus asmenis, buvo priimtas 1987 m. vasarą, bet lig šiol pradėta tik Imrės Fintos, 77 metų amžiaus vengro, byla. Jis kaltinamas 8.615 Vengrijos žydų išsiuntimu Austrijon 1944 m. ir jų pateikimu į nacių koncentracijos stovyklas. L. Scheinigeris pabrėžė, kad teisėjas J. Deschnes bei jo vadovauta komisija Kanadoje rado 218 karo nusikaltimais įtariamų asmenų ir dvidešimčiai rekomendavo pradėti bylas. Kanados žydų kongreso pirm. L. Scheinigeris guodėsi žurnalistams, kad ministeris pirm. B. Mulroney į šį klausimą žadėjo atkreipti asmeninį dėmesį. Jis taipgi įsipareigojo, viešėdamas Maskvoje lapkričio mėnesį, prašyti M. Gorbačiovą, kad Izraelin būtų išleista daugiau žydų iš Sovietų Sąjungos.

Antroji pokalbio dalis buvo skirta dabartinei Izraelio premjero J. Šamiro politikai ir Kanados vyriausybės santykiams su Izraelio. Žydų kilmės kanadiečiai vis dar nėra užmiršę Kanados užsienio reikalų ministerio J. Clarko dviejų Izraeliui nepalankių pareiškimų. Vienam buvo mestas kaltinimas, kad Izraelis okupuotose arabų žemėse dažnais atvejais pažeidžia tarptautinės teisės nuostatus. Kitame pareiškime užsienio reikalų ministeris J. Clarkas ragino Kanadą sustiprinti ryšius su PLO organizacija ir remti palestiniečių laisvo apsisprendimo teisę. Šiuos savo ministerio

(Nukelta į 9-tą psl.)

Šiame numeryje:

Juodas kaspinas – šviesios viltys
Šio sąjūdžio plati veikla Š. Amerikoje, Europoje ir Australijoje
Plati akcija prieš vergijos sandėrį
Apie baltiečius prabilo Venezuelos spauda, radijas ir televizija
Propaganda mokslo vardu
Istorinis metraštis apie žydų naikinimą Lietuvoje
Austrų įnašas Lietuvos tikintiesiems
Dabartinė religinė padėtis Lietuvoje
Lietuvoje atgimimas, o pas mus – stagnacija
Kanados Lietuvių Bendruomenės veiklos klausimais
Mįslė, kuri tapo gyvenimo uždaviniu
Vietoj nekrologo a.a. prof. Juozui Jakštui, mirusiam Klivlande
Pasaulio lietuvių jaunimo sąskrydis
Jame dalyvavo Lietuvos ir išeivijos jaunimo organizacijų atstovai
Vilniaus studentų ansamblis Vokietijoje
Paskirtos dvi stipendijos lietuviams studijuoti V. Vokietijoje
Atkirčiai melo malūnams
Br. Railos radijo prakalbos "Kryžkelės"
Nuskubėję kūrybos ir darbo metai.
Rašytojo J. Gliaudos gyvenimo kelias

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672. Second class mail registration nr. 00509
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, J. Andrulis, Vyt. Balčiūnas, Č. Senkevičius. Metinė prenumerata – $24, pusmetinė – $13, rėmėjo – $30, garbės – $40 (Amerikoj – JAV dol.). Pavieniai numeriai – 60 ct.
Adresų keitimo reikalu kreiptis tiesiai į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st & 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092.
Subscriptions: regular $24.00, supporter $30.00, honorary $40.00 per year.
Second Class Postage paid at Lewiston, NY.
US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092.
CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Printed in Canada.

Iš dešinės: buvęs Venezuelos respublikos prezidentas ir Krikščionių demokratų internacionalo generalinis sekretorius dr. LUIS HERRERA CAMPINS su dr. VYTAUTU DAMBRAVA rodo plakatą, kurį Baltiečių unija buvo išklijavusi valstybės sostinėje Caracas; viduryje – spaudos atstovas lic. ARMANDO LUIS MORENO

Plati akcija prieš vergijos...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

— dr. Dambravos analizę apie paskelbtąją ekonominę autonomiją Baltijos valstybėse. "La Religion" sekmadienio laidoje irgi įdėjo Haydee Castillo pareiškimą apie prievartinę sovietizaciją ir kun. Alfonso Svarinsko išsamų straipsnį — apie Molotovo-Ribbentropo sandėrį, jo pasekmes Lietuvoje ir Baltijos valstybėse.

Rugpjūčio 29 d. kairiųjų krypties "El Nacional" ir "El Mundo" išspausdino krikščionių partijos COPEI rezoliuciją, kuri remia laisvės reikalavimą Baltijos valstybėse.

Rugpjūčio 30 d. pasirodė svarbiausiame krašto dienrašty buv. prezidento dr. Herrera Campins pareiškimai Baltiečių unijai.

Reikia paminėti, kad dr. Vytautas Dambrava gavo krikščionių demokratų partijos vadų pareiškimus ir įkalbėtus sveikinimus Lietuvai bei laisvojo pasaulio lietuvių krikščionių demokratų partijos kongresui Čikagoje. Be to, visų valstybių prezidentams buvo Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos pasiųsti ar įteikti memorandumai su dokumentacija. Tuo pačiu metu Venezueloje įteikti memorandumai vyriausybės ir kongreso institucijoms.

Sėkmingos pastangos

Teko girdėti iš užsienio ambasadų, kad kampanija buvo nepaprastai efektyvi. Keli iš Lietuvos apsilankę lietuviai stebėjosi, kad niekas apie Lietuvą nežino JAV-se, todėl juos nepaprastai nustebino, kad Venezueloje keli užklausti rudaodžiai puikiai žinojo apie Baltijos valstybes. Tai, aišku, kieto, jau šešerius metus diena iš dienos dr. Vytauto Dambravos vadovauto darbo vaisius.

Jei nors maža dalis pateiktos programos bus vykdoma visose mūsų bendruomenėse, galėsime pirmą kartą pasakyti, kad Pasaulio Lietuvių Bendruomenė vykdė konkretų politinį projektą, ir darbas pasisekė.

Baltiečių unijai Venezueloje pirmininkauja dr. Vytautas-Antanas Dambrava. Patinka kam ar ne, lietuvių židinys Venezueloje yra dr. V. Dambravos namai. Jam priklauso nuopelnai garsinant Venezuelos spaudoje Lietuvai ir kitom Baltijos respublikom okupanto ruso padarytą skriaudą, kuri randa atgarsį visoje P. Amerikoje. Tai milžiniško darbo rezultatas, neskaičiuojant iš savo kišenės pridedamų pinigų.

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

The Lougheed & Barnard Funeral Home

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

• ISTORIJA moko, kad pirmoji emigrantų karta tik retai pasiekia tuos tikslus, dėl kurių paliko savo kraštą. Svarbu tad užkrėsti ir kitą generaciją savo idealų meile, uždegti įpėdinius.

J. ERETAS

Propaganda mokslo vardu

Istorinis metraštis išleistas Izraelyje, kuriame netiksliai nušviečiamas žydų naikinimas Lietuvoje

ANTANAS MUSTEIKIS

I. GRĮŽTAME PRIE "OPIOSIOS TEMOS"

Pirmiausia tenka pabrėžiamai pastebėti, kad niekas negali – neturi teisės paneigti kaltės tų žmonių, kurie Antrojo pasaulinio karo sąvartoje bei okupacijų kaitoje kankino, trėmė ar žudė bet kokius tariamus ar tikrus tautybių ar krašto priešus, žydus ar nežydus, be atitinkamų teismų sprendimo. Tad ir skelbti genocido bei holokausto studijas yra kiekvienos humanistinės visuomenės bei tautos būtinybė: tiesos pažinimas gali priartinti žmoniją prie gėrio.

Šia proga tenka nelengva ir, sakyčiau, nedėkinga pareiga kritiškai įvertinti porą straipsnių, kurie šia tema buvo išspausdinti "The Historiography of the Holocaust Period" metraštyje, skirtame penktosios Yad Yashem tarptautinės istorinės konferencijos darbams 1983 m. Jeruzalėje. Metraščio redaktoriai – Yisrael Gutman ir Gideon Greif; leidykla – Yad Vashem (Jeruzalė, 1988 m.).

Lietuvai (bei Pabaltijui) skirti du straipsniai. Dr. Dov'as Levin'as, tyrimų instituto direktorius, savąjį pavadino šiaip: "Sovietinių komunistų motyvas ir jo poveikis holokaustui Pabaltijo emigrantų istoriografijoje"; Sara Neshamit – "Žydų ir lietuvių santykių istorija ir polemika Antrojo pasaulinio karo metu".

Šiuose straipsniuose nedaug naujos medžiagos, kuri nebūtų buvusi panaudota kitose knygose ar žydų ir baltiečių atstovų nagrinėta bei iškelta žydų, lietuvių, latvių, estų, anglų ir kitomis kalbomis įvairių kraštų spaudoje. Mūsuose čia bene labiausiai pasižymėję bus "Tėviškės žiburiai", plačiau atvėrę vartus į žydų-lietuvių dialogą "opiuoju klausimu". Nauja yra tai, kad čia ta pati tema yra, sakyčiau, pakelta į platesnius istorinius rėmus su autorių pretenzijomis į istorinę tiesą.

Aplamai tenka pripažinti, kad abu autoriai rašydami šiuos straipsnius, turėjo laiko ir mokslinių išteklių paramos, kurios emigrantai dažniausiai stokoja. Tai rodo žydų sistemingas pastangas rinkti įvairius duomenis, stambius ir smulkius, kurie kokiu nors būdu pasitarnauja jų tikslui. Tas tikslas – parodyti kitataučių (nežydų) bei kitatikių įnašą bei kaltę holokausto vyksme – yra, aišku, ne tik legalus, bet ir normalus, kaip ir kiekvienas svarus mokslo dalykas. Tačiau vienašališkas tokių darbų – raštų pagrindimas bei objektyvumo stoka gali brandinti vaisių, visai priešingų autorių siekiams.

Kai iš žurnalistinių bei publicistinių įspūdžių gal ir negalima tikėtis išsamaus bei sistemingo nagrinėjimo, tai konferencijų moksliniai pranešimai kaip tik privalo pasižymėti nešališku malonios ar nemalonios tiesos ieškojimu. Deja, šiuodu straipsniai niekuo nesiskiria nuo eilinės polemikos ir kone visur bando prakišti propagandą mokslo vardu.

Autorių pateikti naudoti šaltiniai, liudininkai bei faktai gali būti tikri, net tikslūs, nors daug kas kelia abejonių, tačiau jų parinkimas vienus pabrėžiant, kitus visai aplenkiant ir ypač jų aiškinimas rodo aiškias tendencijas ne tiek tarnauti tiesai, kiek suvedinėti sąskaitas su tautomis bei valstybėmis, kurių kai kurie nariai savo iniciatyva griebėsi teroro bei žudymo tikrų ar tariamų jų kraštų priešų (žydų). Straipsniuose naudojamos įprastos, visuotinės propagandos priemonės: blizgančios bendrybės, dalinės tiesos, kortų pašymas, dvejopi bei dvigubi masteliai, pravardžiavimas ir kt.

II. SAHAROS SMĖLIS – DVEJOPI MASTĖLIAI

Jau pats dr. Levino temos pavadinimas yra taip suformuluotas, kad skaitytojui kelia abejonių, ką autorius nori pasakyti ir ko jis vengia. Sovietiniai komunistai, jų motyvas, jo poveikis holokaustui ir emigrantų istoriografija yra plati mišrainė. Kiek žinau, baltiečiai nerašė holokausto istorijos, o šis pavadinimas tai lyg ir sugestionuoja. Tačiau baltiečiai rašė apie savo tautų genocidą, tuo tarpu holokausto tema dažnai jie tik tikslino duomenis ar atrėmė argumentus, kurie, jų nuomone, nebuvo pagrįsti.

Neatsitiktinai autoriaus parinktas žodis (sovietinių komunistų) "motyvas" pirmu žvilgsniu rodytų nekaltą mokslinę sąvoką, kuri galėtų būti visiškai nešališka bei objektyvi, panaši į, sakysime, Saharos smėlio sąvoką, neimplikuojančią (neliečiančią) jokios pasaulėžiūros, santvarkos ar elgsenos. Ji ir būtų mokslinė, jeigu autorius tos pat rūšies sąvoką vartotų kitais tapačiais ar panašiais atžvilgiais. Tačiau jis to nedaro, kai rašo, jog "nemažas (Pabaltijo pabėgėlių) skaičius kolaboravo su naciais žudant žydus", to nelaikydamas žydų "motyvu" savo holokausto istorijoje. Baltiečiai turi savo nuomonę, argumentus bei įrodymus, neužsileidžiančius savo oponentų vartojamiems, kad aplamai kolaborantų buvo mažas skaičius. Jeigu kai kurių pabėgėlių galimas kolaboravimas su naciais nevyniojamas į vatą, kodėl galimas kai kurių žydų kolaboravimas su komunistais naikinant baltiečius yra pridengtas "motyvo" skraiste? Šią propagandinę priemonę mokslininkai vadina dvejopų mastelių (standartų) triuku.

Dažname autoriaus sakinyje galima išskaityti tendenciją pažeminti, suniekinti ar bent užtempti ant Prokrusto lovos baltiečius. Pavyzdžiui: "Šaltojo karo' atmosferoj, tuo metu vyraujančioj tarp Rytų ir Vakarų, šie imigrantai buvo laikomi politiniais pabėgėliais, priversti palikti savo tėvynes dėl totalistinio režimo". Vadinas, tie žmonės, laikomi politiniais pabėgėliais, iš tikrųjų nebuvo politiniai pabėgėliai!? Autorius, atrodo, nepripažįsta dėsnio, kad žmonės yra nekalti, kol jų kaltė neįrodyta! Beje, ar čia nebus sovietinės santvarkos poveikis: įtariamasis laikomas kaltu, kol neįrodo savo nekaltybės?..

Autorius kreipia normalų, tariamai neutralų, dėmesį į polemiką tarp Pabaltijo "emigrantų, gyvenančių Vakaruose, ir jų brolių" okupuotoje tėvynėje, tartum pastarųjų žodis pavergtame krašte yra lygiai patikimas ir lygintinas su laisvame krašte gyvenančio baltiečio žodžiu. Tik aklas žmogus, pagyvenęs sovietijoje, gali nežinoti, kad "geležinė uždanga" visų pirma reiškia griežčiausią cenzūrą bei žinių falsifikavimą, kad paslėptų bei pabaltintų totalistinę tikrovę. Beje, aš neteigiu, kad autorius vartoja pažyminį "okupuota" ar cenzūra, bet tai ir yra viena iš pagrindinių straipsnio, pretenduojančio į mokslinį pranešimą, dėmių. Jisai ir pačius baltiečius jų debatuose vadina tik "prokomunistais ar antikomunistais". Vadinas, baltietis, pasakęs tiesą apie komunistinę santvarką, yra, autoriaus subtilia insinuacija, ne žmogus, o antikomunistas.

Autorius yra greitas pacituoti tokius lietuvius, kaip Ona Šimaitė, dr. Stasys Sereika ir kitus, jo nuomone, autoritetingus žinovus, kurie vartoja neapibrėžtas bendrybes, maišančias daugumą su mažuma, ir pats to maišymo nepastebi, kad tuo būdu dirbtinai suteiktų svorio savo pakaltinimams. Dar daugiau: ir pats autorius, kaip ir didžioji dalis žydų polemikos dalyvių, kurie ištisus dešimtmečius kaltino tautas, neišskiria taisyklės nuo išimčių, daugumos nuo mažumos. Ne tik dialogo sandūroj, bet ir šiame straipsny jis kalba apie Rytų Europos *tautų* (mano pabraukta) kaltumą (the culpability of the peoples of Eastern Europe). Jam primintina, jog Nobelio taikos premijos laureatas ir holokausto autoritetas Elie Wiesel skiria tautą nuo paskirų jos narių nusikaltėlių.

III. TUŠČIAŽODŽIAVIMO POKŠTAI

Kai autorius pritrūksta duomenų, dažniausiai vienašališkai parinktų, tai ima tuščiažodžiauti. Tuo visas jo straipsnis yra būdingas. Jis teigia pvz., kad vysk. V. Brizgio pateiktas LK partijos žydų skaičius – 800 prieš krašto okupaciją turi būti atmestas, nes "nuo ketvirtojo dešimtmečio vidurio, kai žydų partijoj buvo 53.8%, jų įtaka nuolat mažėjo". Ir jis nepastebi, kad prieštarauja ką tik savo paminėtam faktui: 800 juk ir yra mažiau nei pusė pateiktų žydų partiečių iš bendro 1,741 partijos narių skaičiaus, tad 800 yra tikslus apvalus skaičius. Beje, šios 7,5% krašto gyventojų mažumos komunistų partijoj atstovavimas šešiais ar septyniais kartais padidinta proporcija daug pasako apie šios mažumos lojalumą, kurio, žinoma, autorius "nepastebi".

Pasitaiko ir smulkmenų, kurias autorius išpučia į didelį muilo burbulą. Pavyzdžiui, pamini jis nepriklausomybės laikotarpio "žodinį ir fizinį smurtą" prieš žydus. Pogromų, kaip visi žino, Lietuvoje nebuvo, o tarpetninis trynimasis yra normalybė kiekviename pliuralistiniame krašte. Lietuviai ne be pagrindo tam apibūdinti turi specialiai žydams taikomą priežodį: "Pats muša, pats rėkia". Jis buvo iškeltas dialoge, bet dabar autoriaus nutylėtas.

Autorius pateikia didelius skaičius žydų, žuvusių Pabaltijy, ir nesismulkindamas apkaltina vietinius gyventojus, "kurie iš dalies vykdė žudymus, iš dalies liko indiferentiški ir labai mažais vienetais (units) bandė pagelbėti žydams" (sic).

Pirmiausia, aplamai žydų žudymo atsakomybė tenka okupacinei vokiečių valdžiai su "specialiom grupėm", ir tai net tada, kai vokiečiai tariamai "tik prižiūrėjo" žydų naikinimą. (Analogiškai tad atsakomybė už arabų skerdynes prieš keletą metų Sabroj ir Shatiloj yra priskirta Izraeliui, kurs tai aprobavo, nors nė vienas izraelitas tose skerdynėse nedalyvavo.). (B.d.)

Latvijos jaunimas, gastroliavęs JAV miestuose, dalyvavo Juodojo kaspino dienos demonstracijoje Klivlando miesto centre
Nuotr. V. Bacevičiaus

Prieš trejus metus, 1986 m. rugsėjo 26 d.
mirė mano mylimas vyras

A†A
VYTAUTAS RADZEVIČIUS

Aš žinau, kad nesugrąžinsiu praėjusio laiko, kai laimingi buvome kartu. Ilgiuosi tavęs kiekvieną dieną. Nakties tyloj verkiu ir dūsauju vienatvėje, brangusis. Niekados aš neužmiršiu, nors kiti gal jau užmiršo.

Žmona Adelė

Reformatų Bažnyčios kuratoriui,
skulptoriui JOKŪBUI DAGIUI
mirus,

jo žmonai LOIS Toronte, sūnui LEOPOLDUI ir kitiems giminėms Lietuvoje nuoširdžią užuojautą reiškia –

Lietuvių Evangelikų Reformatų Bažnyčios kolegija JAV

A†A
skulptoriui JOKŪBUI DAGIUI
mirus,

žmoną LOIS ir artimuosius Lietuvoje nuoširdžiai užjaučiame –

"Žibintiečiai"

A†A
ELENAI LINKEVIČIENEI
mirus Lietuvoje,

jos broliui ZIGMUI REVUI ir jo šeimai reiškiame gilią užuojautą bei kartu liūdime –

V. T. Gražuliai — *P. A. Grigai*
M. P. Šostakai — *J. M. Tamošiūnai*
M. Andriulevičienė — *M. Preikšaitienė*
S. A. Valiukai — *A. Stočkienė*

A†A
LIUDAI DIEVAITIENEI
Lietuvoje mirus,

brolį STASĮ RAKŠTĮ su žmona ir dukros LAIMOS KRIAUČIŪNIENĖS šeimą liūdesio valandoje nuoširdžiai užjaučiame –

A. A. Erštikaičiai — *K. L. Meškauskai*
A. J. Gedrimai — *A. Mikšienė*
J. M. Gimžauskai — *J. S. Rickai*
L. E. Klevai — *G. D. Skaisčiai*
B. B. Venclovai

PADĖKA

A†A
JUOZAS GIRĖNAS,

mano mylimas vyras, mirė 1989 m. birželio 25 d., palaidotas birželio 28 d. Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje.

Nuoširdžiai dėkoju Lietuvos kankinių parapijos klebonui kun. J. Staškui už laidotuvių maldas koplyčioje, atnašautas gedulingas Mišas, pamokslą, palydėjimą į kapines ir religines apeigas prie kapo.

Labai dėkoju kun. K. Kaknevičiui už velionies lankymą namuose, suteiktus religinius patarnavimus, paskutinį patepimą, dvasinę paguodą, maldas koplyčioje.

Dėkinga sol. V. Verikaičiui už vargonavimą ir giedojimą šventovėje, karsto nešėjams, KLKM d-jos narėms už Rožinio maldas koplyčioje.

Nuoširdžiai dėkoju mieliems giminėms, draugėms, artimiesiems, visiems pažįstamiems už atsilankymą, dalyvavimą maldose, už gėles, aukas Mišioms, vienuolynams, "Tėviškės žiburiams", dalyvavusiems laidotuvėse, pareiškusiems užuojautą žodžiu, laiškais, spaudoje. Dėkoju visiems velionį lankiusiems ligoninėje ir namuose.

Nuoširdus ačiū ponioms už pyragus laidotuvių pietums, J. Gurklienei ir O. Derliūnienei už pietų paruošimą.

Dėkinga visiems už visokeriopą pagalbą.

Liūdinti žmona Elena

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

Austrų įnašas Lietuvos tikintiesiems

Kardinolas V. Sladkevičius dėkoja okupuotos Lietuvos vardu. Plačiai apžvelgiama tikinčiųjų padėtis

Šiek tiek atleidus okupacinio ir ideologinio spaudimo varžtus, okupuotoje Lietuvoje, su pačia pirmąja laisvėjimo diena, viešumon prasiveržė ir religinis judėjimas, dar, rodos, vakar buvęs nepageidaujamas, trukdytas, slopintas, kone katakombinis. Proveržyje iš karto pasimatė ir didžiosios spragos, kurias kaip nors užkaišioti būtina. O tai – reikalingiausios literatūros trūkumas. Neplačių galimybių ribose šią sunkią problemą bando lengvinti okupuotos Lietuvos vyskupų konferencija, vadovaujama Kardinolo. Ir čia, nors toli gražu dar neužpildanti šių dienų paklausos, bet jau su gražia pradžia pagalbon atėjo austrų katalikai.

Austrijos katalikų laikraštis "Rupertus Blatt" š.m. birželio 25 d. laidoje, specialiame, gausiai iliustruotame reportaže, pavadintame "Padėka iš Lietuvos už Šv. Raštą: graži pradžia", plačiai aprašo okupuotos Lietuvos religinę padėtį, iliustruoja ir pabrėžia labai netolimos praeities persekiojimus, varžymus ir tikinčiųjų trėmimus, šiandien jau pavirtusius pasaulinės apimties gėda ir aiškiu įrodymu, kokiais nusikaltimais prieš žmoniją norėta išlaikyti komunistinės imperijos diktatūrą.

Laikraštis informuoja, kad prieš devynis mėnesius arkivyskupo dr. Karl Bergo rūpesčiu pradėtas Lietuvai skirto Naujojo Testamento spausdinimas pagaliau baigtas. Pirmieji egzemplioriai jau pasiekę Lietuvą, o iki rudens būsiąs pasiųstas ir visas 150.000 tiražas ir dar 13,000 kitų teologinių knygų. Darbas įvykdytas dėka stiprios vienuolikos katalikų laikraščių skaitytojų paramos, sutelkusios virš 3 milijonų šilingų. Nurodoma, kad šių knygų atspausdinimui žemiausią kainą pasiūliusi Lenkija. "Mes esame įsitikinę, kad Dievo žodis artimiausioje ateityje lankys kiekvieną mūsų krašto šeimą", – išreiškęs viltį mūsų Kardinolas ir pridūręs, kad austrų įnašas padaręs gražią pradžią. Atspausdintoje nuotraukoje P. Jakob Foerg, MSC, įteikia Kardinolui pirmąjį N. Testamento egzempliorių. Ta proga gana plačiai apžvelgtas mums jau gerai žinomas religinis persekiojimas okupuotoje Lietuvoje, paminint žymiuosius kovotojus dėl tikėjimo – N. Sadūnaitę, J. Sasnauską, V. Petkų, arkivyskupą J. Steponavičių – kurių nuotraukos taipgi atspausdintos. Pasikalbėjime Vilniaus arkivysk. J. Steponavičius pareiškęs, kad svarbiausieji šiandieninės bažnyčios Lietuvoje uždaviniai, esą per evangelizaciją atitaisyti ateizmo padarytus dvasinius nuostolius, ypač jaunimo tarpe. "Dabartinė karta tapusi agnostikais, besirūpinančiais materialine gerove ir labai mažo domesio rodanti dvasingumui", – kalbėjęs arkivyskupas.

Kitas laikraštis "St. Poeltner Kirchenzeitung", taipgi birželio 25 d. laidoje, išsamiu, iliustruotu straipsniu "Lietuvos bažnyčia pergyvena prisikėlimą" aprašo kardinolo V. Sladkevičiaus išreikštą džiaugsmą dėl gautos taip reikšmingos austrų dovanos – N. Testamento lietuvių kalba. Šešių asmenų austrų katalikų laikraščių delegacija buvo nuvykusi į Kauną šv. Rašto perdavimui ir ta proga susitiko su lietuviais dvasininkais. Pasikalbėjimuose Kardinolas pareiškęs, kad bažnyčiai reikia laisvų rankų. Vien "perestroika" nesąs pakankamas judėjimas. Dvasinių vertybių iškėlimas turįs būti taipgi atstatytas.

Alkoholizmas – skaudžiausia negerovė. Šeštoji dalis alkoholikų esančios moterys. Bažnyčia yra paskelbusi kovą prieš alkoholizmą. "Tas, kas tikėjimui geriausia, gali išsivystyti tik nepriklausomoj Lietuvoj", – pareiškė Kardinolas. Bet viltys dar vis siaurinamos. Sąjūdžio veikla padėjusi bažnyčiai iš katakombinės padėties sugrįžti vėl į viešumą. Kardinolo pareiškimu bažnyčia remsianti visus judėjimus, kurie ir bažnyčiai, ir tikėjimui nebūsią prieštaraujantys. Šiuo metu dvasininkija esanti perkrauta darbais. Dedamos pastangos, kad religinės pamokos vėl būtų įvestos mokyklose. Tačiau religijos diskriminacija, palyginus su ateizmo padėtimi, dar vis egzistuojanti. Tiesa, jaunimo organizacijoms esanti suteikta teisė veikti, bet tik už mokyklos ribų.

Tolimesniuose pasikalbėjimuose buvę aiškinta, kad šventovių grąžinimas reiškiąs, jog pastatas galįs būti naudojamas liturginiams tikslams ir turįs būti bažnyčios išlaikomas, sumokant ir pagrindinius mokesčius.

Iš ilgamečio trėmimo Žagarėje 78 m. arkivyskupas J. Steponavičius birželio 9 d. buvęs grąžintas į Vilnių ir labai apsidžiaugęs N. Testamento laida.

Laikraštyje skelbiama, kad netoli Žagarės Naujosios Akmenės industriniame mieste, turinčiame 40,000 gyventojų, tedirbąs vienintelis kunigas Antanas Šeškevičius. Pasikalbėjime su Salzburgo "Jėzaus Širdies" misijonieriumi ir "Tarptautinės krikščionių vienybės" nariu P. Jakob Foerg jis pareiškęs, kad šv. Rašto "mums reikėtų vieno milijono". Ryšium su gautos siuntos pardavinėjimu esančios dvi nuomonės: už parduotas knygas pinigus panaudoti naujų šventovių statybai arba tolimesniam šv. Rašto leidimui. Sprendimą padarysianti Vyskupų konferencija. Kun. A. Šeškevičius papasakojęs, kad Naujojoje Akmenėje esanti būtinai reikalinga šventovė, kuriai statyti ir leidimas jau gautas. Projektas – 44 milijonų rublių vertės. Šiuo metu šv. Mišios atnašaujamos kunigo gyvenamojo namo verandoje, kur kasdien susirenka apie 50 tikinčiųjų.

Straipsnis baigiamas aprašu apie Kryžių kalną prie Meškuičių, nurodant, kad kryžius pradėta statyti po nepavykusio 1831 metų sukilimo ir kad komunistai ne vieną kartą bandė kryžius nugriauti ir sunaikinti, bet jie tuoj pat būdavę vėl atstatyti. **Snk.**

Australijos Adelaidėje Ribbentropo-Molotovo sandėrio 50 metų sukakties proga baltiečiai surengė rugpjūčio 26 d. gausią demonstraciją, reikalaujančią grąžinti laisvę okupuotoms Baltijos valstybėms. Nuotraukoje iš kairės: estė E. Payne, A. Paškevičiūtė, A. Gent (abi lietuvaitės), latvė V. Bruns. Dalyvavo ir lituanistinės mokyklos bei kursų mokiniai

LIETUVIAI BRITANIJOJE

Juodojo kaspino diena

Šiais metais Juodojo kaspino dienos minėjimą rengė Baltiečių sąjunga D. Britanijoje. Buvo nusistatyta surengti baltiečių demonstraciją prie sovietinės ambasados rugpjūčio 23 d. Sutartu laiku pradėjo rinktis visų trijų tautų žmonės su vėliavomis ir plakatais prie Kensington Palace Gardens, kur yra sovietų ambasada. Kensington Palace Gardens, tai privatus kelias, tad policija visus demonstrantus perkėlė į Bayswater Rd., prieš įvažiavimą į Kensington Palace Gardens. Bayswater Rd. yra vienas pagrindinių kelių, kuriuo judėjimas vyksta didžiuliu srautu.

Susirinko nedaug, apie 70 žmonių. Lietuvių tarpe buvo tautiečių iš Lietuvos ir Vokietijos, tai tie, kurie negalėjo dalyvauti savo kraštuose vykstančiose demonstracijose.

Baltiečių demonstrantai norėjo padovanoti sovietų ambasadoriui 50-mečio "sukaktuvinį tortą", apraizgytą spygliuotomis vielomis. Demonstrantų delegacija, lydima policijos, nuėjo prie ambasados durų ir pranešė, kad norėtų ambasadoriui įteikti dovaną. Ambasados tarnautojas pareiškė, kad ambasadorius nesiteiks priimti jokių dovanų iš šios demonstracijos dalyvių. Tada šis "sukaktuvinis tortas" demonstracijos vietoje buvo rodomas pravažiuojantiems Bayswater keliu nuo 3 v.p.p. iki 7 v.v.

Estai su savo plakatais buvo daug drąsesni ir karingesni, daugiau pasisakantys prieš rusišką okupaciją. Demonstraciją aplankė Reuther ir Associated Press fotografai ir korespondentai. Ši demonstracija, deja, nepateko į laikraščius ar televiziją, bet tos dienos televizijos stotys rodė ir pranešinėjo, kaip Ribbentropo-Molotovo sandėrio sukaktis paminėta Estijoje, Latvijoje, Lietuvoje, pabrėžiant rankų grandinės demonstraciją.

Mūsiškės demonstracijos metu išdalinta daug įvairių atsišaukimų, jų tarpe ir VLIKo, kuriame reikalaujama, kad sovietai atitrauktų savo kariuomenę ir KGB iš Baltijos valstybių.

Jaltos aukų paminklas

Juodojo kaspino dienos proga Londono Baltiečių taryba padarė pasiūlymą, kad sukaktį minint padės gėlių vainiką prie Jaltos aukų paminklo. 5 v.p.p. ten susirinko mažas būrelis baltiečių padėti vainiką ir savo pačių atneštas gėles. Gaila tik, kad gyvatvorėmis apgaubtoje mažoje aikštelėje nedaug kas mus matė.

Šio Jaltos aukoms paminklo pastatymu daugiausia rūpinosi lenkai, o kitos D. Britanijos Rytų Europos tautinės grupės prisidėjo pinigais.

Paminklas yra pastatytas Kensingtone, trikampėje aikštelėje, kuri skiria dvi gatves — Cromwell Rd. ir Thurloe Pl. Trikampis yra apželdintas beveik dviejų metrų aukščio gyvatvore. Tame trikampyje yra keli miesto savivaldybės pastatyti parko suoliukai.

S. Kasparas

Argentinos spauda apie Lietuvą

Ryšium su Molotovo-Ribbentropo sutarties pasirašymo 50 m. sukaktimi ir Baltijos valstybių okupacija, Argentinos didžioji spauda daug rašė ir apie Lietuvą. Dar taip plačiai iki šiol nebuvo rašyta.

Lietuvai išlaisvinti komitetas Argentinoje — LIKAR paruošė pareiškimą, smerkiantį Hitlerio-Stalino susitarimą, įgalinusį nacių Vokietiją pradėti II D. karą. Šio karo pasekmėje beveik pusė Europos valstybių prarado laisvę ir nepriklausomybę. Lietuva atsidūrė sovietinėje imperijoje. Tačiau krašte visą laiką vyko pasipriešinimas okupantui. Dabar Lietuvoje vyksta tautinis atgimimas. Visos tautinės jėgos reikalauja nepriklausomybės.

Argentinos lietuviai kreipiasi į vyriausybę ir prašo moralinės ir politinės paramos. Prašo paraginti Jungtinių Tautų organizaciją, kad ji paskelbtų, jog Hitlerio ir Stalino susitarimas neturi teisinės galios. Lietuvių neatšaukiamas noras, kad Lietuva vėl būtų laisva ir nepriklausoma valstybė. Pareiškimą pasirašė LIKAR pirmininkas Aleksandras Mičiudas ir sekretorius Hektoras Katinas.

Šį pareiškimą išspausdino šie Argentinos dienraščiai: "Clarin", "La Prensa", "La Nacion" ir "Cronica".

A. Mičiudas turėjo pasikalbėjimą su žymiais krašto žurnalistais Carlos Varela ir Esteban Mirol. Jis buvo transliuojamas per radiją. Šie žurnalistai parašė net vedamuosius apie Lietuvą.

A. Mičiudas per vieną generolą kreipėsi ir į Argentinos prezidentą specialiu raštu, prašydamas pagalbos Lietuvai.

Iš PLB valdybos vicepirm. dr. V. Dambravos buvo gauta vertingos informacijos, kuria pilnai pasinaudota. Taip pat tarp Argentinos žurnalistų ir įtakingų asmenų paskleista dr. V. Dambravos knygos "Nežmoniško pakto istorija" ir "Kriminalinis psichiatrijos naudojimas Sovietų Sąjungoje". Už šias knygas vieša padėka autoriui.

Argentinos lietuvių jaunimo sąjungos pirm. Ariana Rastauskaitė su jaunimo grupe aplankė V. Vokietijos ir Sov. Sąjungos ambasadas, reiškiant protestą dėl Molotovo-Ribbentropo susitarimo pasekmių. Jaunimo grupė taip pat aplankė kongreso rūmus ir buvo priimti deputatų bei senatorių. Šie buvo supažindinti su Lietuvos byla.

Reikia jaunimą itin pagirti už sąmoningumą bei ryžtą.

Alarmis

• **Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" – atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.**

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS

REMK IR AUKOK TAUTOS FONDUI!

Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvajame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTOS ir radijo žinios nesulaikomai skleidžia informacijas įvairiuose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDĄ

aukomis, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

Aukas arba palikimus siųskime Tautos fondui:

TAUTOS FONDO ATSTVYBĖ KANADOJE,
18 NORWICH RD., STONEY CREEK, ONT. L8E 1Z6.

Lietuvoje atgimimas, o pas mus – stagnacija

KLB tarybos rinkimai ir bendruomeninė veikla

J. DANYS

"Pagrindinis korporacijos (KLB) reikalų sprendėjas yra KLB krašto tarybos suvažiavimas" (KLB statutas par. 6).

Sėkminga ar nesėkminga Lietuvių Bendruomenės veikla pirmiausia priklauso nuo krašto valdybos, bet kai ji yra pavaldi tarybos suvažiavimui, nemažesnė atsakomybė tenka ir tarybai, nes ji tvirtina veiklos planus ir seka jų vykdymą. Todėl tarybos nariai, kaip ir vadovaujantieji organai, turi būti tinkami toms pareigoms ir sutinką *dirbti* KLB labui.

Ar tikrai trūksta kandidatų?

Dažnai skundžiamasi, kad trūksta kandidatų, todėl, surinkus minimalinį reikalaujamą skaičių, siūloma juos patvirtinti aklamacijos būdu be rinkimų.

Ar tikrai visada trūksta kandidatų? Prieš keletą metų suabejojau, kad apylinkėje, kur pagal statistiką yra 4,000 lietuvių, vis skelbiamos aklamacijos, surinkus reikalingus 10 kandidatų. Pakalbinau porą asmenų, ir jie sutiko. Nuvykstu pas rinkimų komisijos pirmininką ir sakau, kad turiu du labai gerus kandidatus. "Pasidaro problema", – sako pirmininkas, – jau surinkau visus dešimt ir su jais susitariau". "Pasidaro ir man problema, – sakau, – su jais susitariau ir štai vieno patvirtintą pareiškimą atnešiau". Tada pirmininkas sako: "Vieną įrašysiu, esu visai tikras, kad su vienu iš to dešimtuko susitarsiu". Gerai, negi kelsi revoliuciją svetimame mieste – mano kandidatas užtikrintai įeina, apsieisime be rinkimų.

Kai kandidatai "pasiaukoja" ir be rinkimų įeina į tarybą, nejaučia pareigos ką nors dirbti. Kai sesija vyko tame pačiame mieste, paskutiniame posėdyje ateities planų, nutarimų tvirtinimui pasirodė tiktai 5, iš tai apylinkei priklausiusių 16 narių (jai priklausė pagal kitus statuso nuostatus). Paskutinėje sesijoje kitame mieste dalyvavo taipgi penki. Tokios beveik planuotos aklamacijos ugdo pasyvumą. Į susirinkimą rinkti apylinkės valdyba atėjo, skaitome laikraštyje, 34 asmenys (taigi, net ne visi giminės).

Ir didžiausioji mūsų apylinkė kartais be apsnūdimų neapsieina. Prieš keletą metų po pakartotinių mėginimų sudaryta apylinkės valdyba iš 7 asmenų, kurių vienas ką tik buvo atvykęs iš kitos vietovės, kur KLB veikloje nedaug ką buvo parodęs. Paklausus buvusį KLB pirm. Joną Simanavičių, kaip tie rinkimai ėjosi, pasirodė, kad rinkimų nebuvo; rinkiminė komisija atėjo tik su 6 kandidatais, o reikėjo 7. Taigi, savanoriui pasisiūlius įeiti į valdybą sekretoriumi, valdyba (laimingai?) sudaryta.

Netikiu, kad gausesnėse apylinkėse komisijai suradus 5 ar 10, negalima būtų surasti šeštą ar vienuoliktą, rinkimus surengti ir išlaikyti demokratinį principą.

Stagnacija

Tai rinkimai, o kaip pačioje taryboje? Vienas jaunesnės kartos asmuo, anksčiau labai aktyviai dalyvavęs KLJS, PLJS, kongresuose ir vėl įsijungęs į KLB veiklą, po sesijos komentavo: "Esu nustebęs narių pasyvumu, tiesiog abejingumu veiklos apžvalgai ir planavimui, nedalyvavimu diskusijose, pasiūlymuose". Pritariau, nes tai mačiau jau eilėje sesijų. Bet manau, kad tokiam abejingumui ir nesidomėjimui išsivystyti padėjo krašto tarybų suvažiavimų sistema. Iš tikrųjų paskutinių dviejų sesijų galėjo nebūti. KLB veikla ar neveikla nebūtų pasikeitusi.

1988 m. lapkričio sesijai numatyta 11 valandų posėdžiams per 1,5 dienos. Bet KLB organizaciniams reikalams, veiklos apžvalgai ir ateities planams, nutarimams skirta tik 4,5 valandos. Tame skaičiuje pusė valandos 19 apylinkių pranešimams. Tiesa, buvo prašyta atsiųsti raštiškus pranešimus. Tai padarė tik 10 apylinkių. Kai apylinkių atstovams skiriama mažiau kaip 2 minutės kiekvienam, aišku, kyla klausimas, ar jiems yra prasmės atvykti, ypač iš tolimesnių vietovių, kai susidaro didelės išlaidos. Argi valdyba nemato, kad pagrindinė veikla vyksta apylinkėse? Be to, tai proga tarybos nariams sužinoti, kaip veikla vyksta visoje Kanadoje.

Du trečdaliai suvažiavimo programos buvo skirta pranešimams, iš kurių tik PLB pirm. dr. V. Bieliausko buvo tikrai svarbus suvažiavimui. Visa kita buvo skirta Toronto visuomenei, todėl tai dienai buvo paimta didelė salė.

Kitą dieną skirta net 1,5 val. pareigūnui iš daugiakultūrio departamento paaiškinti, kokios pašalpos duodamos. Kadangi ši programa jau veikia keliolika metų ir daug apylinkių, organizacijų bei asmenų pasinaudojo, tai buvo galima atitinkamą informaciją raštu pasiųsti apylinkėms. Tos pusantros valandos laiką daug tiksliau būtų buvę skirti apylinkių pranešimų ir ateities veiklos svarstymui.

1987 m. sesijoje darbotvarkė numatė 8,5 darbo valandų, bet KLB veiklai svarstyti teko tik 4 valandos. Taigi, ar ne skurdžios tarybų suvažiavimo programos? Suvažiavimų nuvertinimą gerai iliustruoja 1987 m. programoje įrašytos pastabos "Dienotvarkė sustatyta taip, kad suvažiavusieji galėtų vykti į kantatą 7 v.v... ir "kitą dieną į banketą 5 v.v." Ar išmintinga rengti *darbo* suvažiavimą didelės šventės metu? Tarybos nariai iš Toronto posėdžiuose pasirodydavo kaip delčios mėnuliai.

Nepakankamas valdybų dėmesys

Tarybos suvažiavimų nuskurdinimas prasidėjo 1984 m., kai naujoji valdyba iš darbotvarkės išleido šalpos–socialinių reikalų komisiją ir garbės teismą. Garbės teismo nariui pasiskundus, pirmininkas Algis Pacevičius atsiprašė ir jo pranešimą įrašė. Dėl šalpos ir minėtos k-jos paaiškinimų nebuvo. Neatrodo, kad trūko valdybos narių jai vadovauti, nes du vicepirmininkai jokių darbo pareigų neturėjo.

Nauja KLB valdyba prieš metus "susitvėrė" gana savotišku būdu. Buvo sudaryti du sąrašai po 6 asmenis. Vieną sąrašą sudarė veteranas veikėjas – Antanas Rinkūnas, bet jis "pralaimėjo" jau prieš balsavimą. Rinkimų išvakarėse pora asmenų iš Rinkūno sąrašo pasisiūlė prisijungti prie kito sąrašo. Kai A. Rinkūnui telefonu jų buvo pranešta tik porą valandų prieš posėdį, jam neliko laiko kandidatams pakeisti. Taip sulipdytoje valdyboje trūko ir KLB veiklos patirties ir jos tikslų sampratos.

Tarybos nutarimų nepaisymas

Tarybos sesijoje priimai nutarimai KLB ateities veiklai. Šios valdybos (abi praktiškai buvo tos pačios sudėties) aplamai nutarimų nepaisė, pvz. atgaivinti Šalpos fondą (nors apylinkėse veikla buvo), sudaryti gynybos komisiją dėl kaltinimų karo nusikaltimais ir t.t.

Kuriozinis valdybos nesiskaitymas su nutarimu, padarytu tarybos, buvo pademonstruotas, kai buvo svarstomas nuolatinio KLB raštinės tarnautojo samdymas. Montrealio sesijoje vicepirm. H. Stepaitis siūlė tarnautoją samdyti ir paaiškino jo reikalingumą. Taryba pritarė ir priėmė nutarimą. Sekančiais metais Toronte H. Stepaitis vėl kėlė tarnautojo reikalingumą ir prašė tarybą nutarti, kad galima samdyti. Kažkas prisiminė, kad tai padaryta buvusioje sesijoje. Pažiūrima į nutarimus ir randama patvirtinimas . . .

KLB pirmininkai savo metiniuose pranešimuose apie nutarimus ir jų įvykdymą nekalbėdavo. Per 5 metus KLB pirmininkai bei visuomeninių reikalų k-ja rašytų pranešimų nepateikdavo.

Veiklos pobūdis keičiasi

Lietuvoje atgimimas reiškiasi įvairiomis formomis. Pakalbama, kad išeivija turi padėti. Iš tarybos posėdžių atrodo, kad pasitenkinama būti kantriais klausytojais, vaizdajuosčių stebėtojais. Nematyti KLB konkrečių planų.

Lietuvoje politinė padėtis lieka dar labai neaiški. Kai uždanga buvo sandari, išeivija buvo balsas kelti tarptautiniuose politiniuose forumuose, savo vyriausybėms Lietuvos priespaudą, varžymus ir skundus. Gal ir toliau išeivijos pagalba dar bus reikalinga šioje srityje. Dabar yra vienas didelis skirtumas: kai anksčiau informacija gal buvo pats svarbiausias dalykas, dabar jos vaidmuo jau kitoks. Lietuvos ir Pabaltijo klausimas yra tarptautinio dėmesio aktualija ir todėl žinių netrūksta. Pasaulinės žinių agentūros duoda labai daug informacijos. Panaudojant jų informaciją, reikia veikti viešąsias ir privačias institucijas. Tai jau sudėtingiau, nes reikia rašyti analizes, studijas. Pastaraisiais metais KLB organai tai yra labai mažai darę.

Lietuvoje po priverstinės stagnacijos vyksta atgimimas. O pas mus ar nevyksta savanoriška stagnacija? Krašto tarybos suvažiavimai vyksta jos dvasioje. Todėl šiais kritiškais laikais reikia visiems labai aktyviai dalyvauti krašto tarybos rinkimuose ir išrinkti Kanados Lietuvių Bendruomenei atsidėjusius, nusimanančius ir suprantančius šių laikų sąlygas. Reikia neužmiršti, kad tarybai teks išrinkti krašto valdybą, kuriai reiks veikti naujomis visuomeninėmis sąlygomis.

Toronto "Atžalyno" studentų tautinių šokių grupė sujungtų rankų grandinėje "Baltijos kelias" prie Vilniaus arkikatedros. Nuotraukoje iš dešinės: Sąjūdžio tarybos pirm. prof. VYT. LANDSBERGIS ir G. LANDSBERGIENĖ

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

"LIETUVOS ISTORIJA"

Dr. Adolfo Šapokos redaguotą "Lietuvos istoriją" Vilniuje leidžia "Mokslo" leidykla, perfotografavusi 1936 m. leidinį Kaune, papildytą apžvalginiu akademiko Juozo Jurginio straipsniu. Leidinio tiražas — 325.000 egzempliorių. "Lietuvos istorijos" nekantraudami laukia prenumeratoriai. Lig šiol buvo išleista 50.000 egzempliorių. Pirmoji šio tiražo dalis išdalinta Lietuvos mokytojams, bibliotekoms, užsienyje gyvenantiems lietuviams, prenumeratoriams Vilniuje ir Kaune. Šių metų trečiajame ketvirtyje žadama išleisti 50.000 egzempliorių. Lietuvos kultūros fondo užsakymu J. Janonio popieriaus fabrikas Petrašiūnuose yra įsipareigojęs pagaminti ofsetinio popieriaus, kuris bus panaudotas ketvirtajame šių metų ketvirtyje papildomam 50.000 egzempliorių tiražui. Dr. A. Šapokos redaguota "Lietuvos istorija" visus prenumeratorius turėtų pasiekti iki 1991 m.

SEMINARIJA TELŠIUOSE

Rugsėjo 5 d. darbą vėl pradėjo atkurta kunigų seminarija Telšiuose. Ji, 1927 m. įsteigta vysk. Justino Staugaičio, gyvavo devyniolika metų ir buvo uždaryta pirmaisiais pokario metais. Telšių vysk. Antanas Vaičius, Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininko pavaduotojas, pasakoja: "Respublikos vyriausybė leido atkurti šią mokslo įstaigą. Ji Lietuvai labai reikalinga, nes jaučiama kunigų stoka. Štai mūsų vyskupijoje iš 145 parapijų maždaug pusė neturi savo kunigo. Mums grąžinamos anksčiau buvusios šios mokslo įstaigos patalpos. Išspręstas vadovybės ir dėstytojų klausimas. Rektoriumi paskirtas Telšių katedros kapitulos kanauninkas Kazimieras Gasčiūnas. Dėstytojais, be manęs ir rektoriaus, dirbs dvasios tėvas kunigas Vytautas-Steponas Brazdeikis, vyskupijos kurijos kancleris kunigas Juozas-Pranciškus Gedgaudas, Telšių mažosios bažnyčios klebonas oficiolas kunigas Tadas Poška, Sedos bažnyčios klebonas Algis Genutis, prokuratoriumi — kunigas Boleslovas Jonauskas". Vysk. A. Vaičius taipgi praneša, kad į pirmąjį Telšių seminarijos kursą priimti 23 klierikai. Jie visi yra iš Žemaitijos.

GETO KALINIAI

Geto kalinių organizacija buvo įsteigta Žydų kultūros centro patalpose Vilniuje. Apie Lietuvos žydų tautžudystę vokiečių okupacijos metais kalbėjo Kaune geto pogrindinės pasipriešinimo grupės sekr. D. Gelpernas, partizanų būrio "Mirtis okupantams" kovotojas E. Zilberis, Osvencimo (Auschwitzo) tarptautinio komiteto narė J. Sarič̆eva, rašytojai G. Kanovičius ir M. Rolnikaitė, žydus gelbėjusiai Kazio Binkio šeimai atstovavusi dukra L. Binkytė. Vokiečių okupacijos metais žuvo 94% prieškarinėje Lietuvoje gyvenusių žydų. Geto kalinių organizacija rūpinsis buvusiais kaliniais, masinių žudynių vietomis, rinks ir skelbs medžiagą apie Lietuvos žydų tragediją, juos gelbėjusius žmones. Numatoma rinkti medžiagą ir apie stalininio teroro aukas. Organizacijos pirmininku išrinktas G. Gelpernas.

DRĄSUS BERNIUKAS

Aukščiausiosios tarybos prezidiumas medalį "Už narsumą gaisro metu" paskyrė šešiamečiui Nerijui Kropui, gyvenančiam Kėdainių rajono, Pernavos apylinkės Leščiukų kaime. Tėvai anksti rytą išėjo į darbą, vyriausias sūnus – į mokyklą, liko trys mažamečiai vaikai. Tėvas iš lauko pusės kabliu užkabino duris, o kambaryje paliko įjungtą televizorių, kad vaikam būtų smagiau. Televizoriuje kažkas sprogo, ir jį apgaubė liepsna. Šešiametis Nerijus išlipo pro langą, atkabino duris, išnešė į kiemą trejų metų sesutę Rasą ir pusantrų metų broliuką Vaclovą. Mus jau seniai stebina Lietuvos spaudoje pasirodantys pranešimai apie užsidegančius įjungtus televizorius. Kanadoje ir JAV netenka girdėti tokių triukų su televizoriais. Nedega net ir tie, kurie restoranuose ir tavernose kasdien be išjungimo veikia keliolika valandų. Galbūt sprogimo ir užsidegimo priežastis padės surasti bendra prancūzų ir lietuvių televizorių gamykla, kurią steigia Lietuvos "Banga" ir Paryžiaus "Pizon Bros." firma. Spalvoto vaizdo televizoriai bus gaminami Kaune ir Šiauliuose.

KALANTA — PILNAPROTIS

Lietuvos prokuratūra buvo nutraukusi gyvybę už Lietuvos laisvę paaukojusio Romo Kalantos bylą, sudarydama įspūdį, kad jis tebuvo savižuda kaip ir kiti savižudžiai, paveikti psichinių sutrikimų. Su Lietuvoje prasidėjusiu tautiniu atgimimu buvo pareikalauta, kad prokuratūra atnaujintų bylą ir paskelbtų galutinius rezultatus. Sveikatos apsaugos ministeris š. m. liepos 6 d. sudarė teismo psichiatrų ekspertų komisiją, kuri atliko pakartotinę pomirtinę psichiatrinę Romo Kalantos ekspertizę. Spaudoje dabar paskelbtas galutinis sprendimas: "Komisija nukrypimų nuo normalios psichinės būklės nekonstatavo: R. Kalanta savižudybės metu galėjo suprasti savo veiksmų esmę ir juos valdyti". Su šiuo sprendimu Romas Kalanta įeina Lietuvos istorijon kaip pilnaprotis jaunuolis, savo gyvybę sąmoningai paaukojęs už Lietuvos laisvę. Šia proga taipgi pranešama, kad buvo panaikinta V. Kaladės, A. Kačinsko, R. Baudžio, V. Urbanavičiūtės, K. Grinkevičiaus, V. Žmuizdos, J. Prapuolenaičio ir J. Macijausko baudžiamoji byla. Jie 1972 m. spalio 3 d. nuosprendžiu buvo nuteisti įvairomis bausmėmis už tai, kad po R. Kalantos laidotuvių 1972 m. gegužės 19 d. Kaune dalyvavo grupiniuose veiksmuose, kuriais buvo griežtai pažeista viešoji tvarka. Dabar pripažinta, kad iš dalies buvo kalti ir laidotuves organizavę valdžios atstovai, susirinkusių žmonių neleidę į R. Kalantos susideginimo vietą.

V. Kst.

AUDRA Travel

Kviečiame keliauti į Lietuvą ir kitas pasaulio šalis!

Rudeninė kelionė į Lietuvą spalio 6-18 d.d.

Ruoškitės naujų daug žadančių 1990 metų sutikimui Lietuvoje.

Sutvarkome keliones grupėm bei pavieniam asmenim pagal pageidaujamą maršrutą ir laiką. Teiraukitės smulkesnių žinių.

- *Mūsų biuras išrašo bilietus keliauti traukiniais bei visomis pagrindinėmis lėktuvų bendrovėmis.*
- *Sutvarko poilsines keliones į šiltus kraštus, išvykas pramoginiais laivais, organizuoja slidininkų grupes.*
- *Sutvarko vizas bei dokumentus iškvietimams.*
- *Ruošia keliones į geriausias pasaulio sanatorijas.*
- *Nuperkame automobilius bei kitas dovanas giminėms Lietuvoje.*

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Skambinkite: tel. (416) 769-2500. TELEX: 06-967812 FAX: (416) 763-6279
Rašykite: 2100 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6S 1M7
Registracijos numeriai: 2559030 ir 2475066

40

Hamiltono Aušros Vartų parapijos choro metų veiklos sukakties

koncertas-vakarienė-šokiai

įvyks š. m. lapkričio 4, šeštadienį, 7 v.v., Jaunimo centro salėje

Programoje: ***Violeta Rakauskaitė,*** *estradinės muzikos solistė ir* ***Aušros Vartų parapijos choras,*** *vadovaujamas Darijos Deksnytės; akompanuoja Jonas Govėdas.*

Šokiams gros Kazio Deksnio vadovaujamas orkestras "Žagarai"

Bilietai – $20 asmeniui. Bilietus reikia įsigyti iš anksto pas choro narius. Prie įėjimo bilietų nebus. Laukiam visų lietuviškos dainos ir muzikos mėgėjų kartu su choru atšvęsti šią garbingą sukaktį.

Aušros Vartų parapijos choro valdyba

Viduryje šešiametis Kėdainių rajono, Pernavos apylinkės Leščiukų kaimo gyventojas NERIJUS KROPAS, apdovanotas medaliu "Už narsumą gaisro metu". Iš degančio namo jis išnešė trejų metukų sesutę Rasą (kairėje) ir pusantrų metukų broliuką Vaclovą (dešinėje) **Nuotr. Kęstučio Jurelės**

Hamilton, Ontario

"GYVATARAS" pradėjo naujus darbo metus. Į grupę įsijungti kviečiami ir nauji nariai. Norintieji gauti daugiau informacijų ir užregistruoti savo vaikus, prašomi vakarais skambinti tų grupių mokytojoms: vaikų grupei – K. Aušrotaitei tel. 389-6147; jaunesniųjų grupei – Vidai Beniušienei tel. 532-6679 ir studentų grupei – E. Rukšėnaitei tel. 383-7076 arba G. Breichmanienei tel. 627-1420. Taip pat veteranai šokėjai, kurie nori dalyvauti "Gyvataro" 40 m. veiklos sukaktuviniame koncerte, prašomi registruotis pas J. Jokubynienę tel. 389-3205. Jų repeticijos prasidės tik po Kalėdų švenčių. Tėvai prašomi atkreipti dėmesį ir paraginti savo vaikus sąžiningai lankyti repeticijas, nes 1990 gegužės 5-6 d.d. rengiamas "Gyvataro" 40 metų veiklos sukaktuvinis paminėjimas, kuriam jau dabar reikia pradėti intensyviai ruoštis.

"ŠIRVINTOS-NEMUNO" tunto skautai-ės, po sėkmingo ir malonaus stovyklavimo "Romuvos" stovyklavietėje, vėl susispietė gamtos prieglobstyje rudens iškylai medžiotojų klubo "Giedraitis" vietovėje šeštadienį, rugsėjo 30 d. Smagiai buvo praleista popietė spalvingoje rudens aplinkoje, kur žaidimai geriau sekėsi, valgis skanesnis ir dainos gražiau skambėjo prie liepsnojančio laužo vakaro prieblandoje. Gera buvo 1989-90 m. veikimo pradžia. Tačiau oficialus žiemos veiklos atidarymas įvyks sekmadienį, spalio 15 d. Dalyvaujama pamaldose 10:30 v.r., o po to įvyks tunto sueiga mažojoje salėje. Programoje įspūdžiais iš Lietuvos pasidalins vadovės ps. A. Krivinskaitė, ps. E. Rukšėnaitė ir vyr. sk. L. Liaukutė, stebėjusios rugpjūčio 23 d. įvykius Lietuvoje. Maloniai kviečiame tėvus ir jaunimo veikla besidominčius.

Pasinaudodami proga, skelbiame viešų sueigų bei švenčių datas ir prašome kitų organizacijų vadovus į tai atsižvelgti: Skautų kūčios – gruodžio 10 d., 4 v.p.p. Jaunimo centre; Iškilminga sueiga Vasario 16-tos proga – vasario 4 d., 11:30-1:00 v.r., mažojoje salėje. Kaziuko mugė – kovo 24-25 d.d. Jaunimo centre; Iškilminga sueiga šv. Jurgio proga – balandžio 29 d. mažojoje salėje.

"Širvintos-Nemuno" tunto vadija

Edmonton, Alberta

JUODOJO KASPINO DIENA, surengta Edmontono "Freedom Council" pavergtom tautom, įvyko Centennial Plaza aikštėje rugpjūčio 23 d., 7 v.v. Sugiedojus Kanados himną, minėjimą pradėjo vengrų kilmės edmontonietis dr. F. Jajczay. Pagrindinę kalbą "Freedom Council" vardu tarė Veronika Churchman. Toliau septyni R. Europos ir du Azijos komunistų valdomų kraštų atstovai vieningai pasmerkė diktatūrinę komunistų santvarką bei jų gimtųjų kraštų terorizavimą. Turiningas kalbas taipgi pasakė provincinės bei federacinės valdžios parlamentarai. Baltiečių vardu kalbėjo latvis Z. Skribis. Mūsų trispalvę tribūnoje pasikeisdami laikė A. Dudaravičius ir prof. A. Rakauskas. Šalia vėliavos tautiniais drabužiais pasipuošusios budėjo O. Druteikienė ir A. Augytė. Sekančią dieną didžiausias dienraštis "Edmonton Journal" plačiai aprašė įvykusį minėjimą, deja, su kai kuriais ne visai tiksliais komentarais.

PO PAMALDŲ Lietuvių namų koplyčioje sekmadienį, rugsėjo 3 d., dalyviai turėjo progos vaizdajuostėje pamatyti Vilniaus radiio ir televizijos ansamblį "Armoniką" koncertavusį Toronte šios vasaros metu.

Dobilas

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

Sudbury, Ontario

ŽŪKLAUTOJŲ IR MEDŽIOTOJŲ KLUBAS "GELEŽINIS VILKAS" vasarai baigiantis, V. Gudriūno gražioje vasarvietėje, Wolesly Bay vietovėje, surengė metinę gegužinę ir sportinio šaudymo varžybas. Dalyvavo klubo nariai, daug vietos lietuvių ir svečių. Dalyvavo taip pat viešnia iš Lietuvos Janė Kupčiūnaitė.

Už šaudymą pereinamąsias taures laimėjo Kęstutis Poderis ir Ona Poderienė. Per prizinį šaudymą pirmąją vietą laimėjo Valys Bružas, antrąją — Domininkas Nickus ir trečiąją — Kęstutis Poderis. Skanius pietus paruošė ir šeimininkavo Birutė Stankuvienė. Loterijai laimikius aukojo: Valys Bružas, Povilas Liutkus, Antanas Braškys, Vladas Juška ir "Geležinio vilko" klubas. Diena pasitaikė labai graži. Saulutei slepiantis už horizonto, visi linksmi ir patenkinti skirstėsi į namus.

"Geležinis vilkas" turi Kanados valdžios leidimą (charter) ir veikia jau daug metų. Šiais metais klubui vadovauja Justas Stankus, pirmininkas, Leonas Baltutis, sekretorius.

ŠIĄ VASARĄ po keletą savaičių Lietuvoje praleido ir patenkinti laimingai grįžo Birutė, Justas Stankai, Elena, Kazimieras Šviežikai, Juozas, Vilius Kručai. **J. Kr.**

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS apylinkės valdyba pradėjo rinkti už 1989 m. solidarumo mokestį, taip pat Tautos fondui, KLB krašto valdybos veiklai remti aukas. Kviečiami visi atlikti tautinę pareigą.

KLB apylinkės valdyba

• Ar jau paremei Kanados lietuvių kultūros muziejų?

Lietuvių žūklautojų ir medžiotojų klubo "Giedraitis" Hamiltone

naujo pastato vajaus

pranešimas 21 nr.

Naujam klubo pastatui aukojo C. ir Virg. Lumbiai $1000. Iš viso iki š. m. rugsėjo 18 d. gauta $35,936.23.
Valdyba taria nuoširdų ačiū.

Valdyba

ED MASOTTI REAL ESTATE LTD. REALTOR

2093 Pine St. Burlington, Ontario L7R 1G1

Jei norite pirkti ar parduoti namą, patarnauju lietuvių kalba Hamiltone ar Burlingtone

ANELĖ MURAUSKAITĖ

Verslo tel. 637-2376 Namų tel. 389-4242

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.
Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 31 MILIJONĄ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		IMAME UŽ:	
kasd. pal. čekių sąsk. iki .	5.5%	asmenines paskolas	15.5%
santaupas	7.5%	nekiln. turto pask. 1 m..	12.75%
kasd.pal.taupymo s-ta	7%	nekil.turto pask. 3 m..	14%
90 dienų indėlius	10%	*Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.*	
1 m. term. indėlius	11%	*Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2.000 ir asmeninių paskolų drauda iki $25.000.*	
1 m. term.ind.mėn.pal.	10.5%		
3 m. term.indėlius	11%		
RRSP ir RRIF (pensijos)..	8.5%		
RRSP ir RRIF 1 m.	11%		
RRSP ind. 3 m.	11%		

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

JAV LB XII-sios tarybos sesija įvyksta rugsėjo 29 — spalio 1 d.d. Klivlande, "Marriot Airport" viešbutyje. Sesiją globoja JAV LB Ohio apygardos valdyba, vadovaujama pirm. Kazio Žiedonio. Jo telefonas — (216) 944-8058. Sesijoje bus ir svečių iš Lietuvos. Darbotvarkėn įtraukti pranešimai: JAV LB tarybos prezidiumo pirm. A. Nelsienės, krašto valdybos pirm. dr. A. Razmos, švietimo tarybos pirm. R. Kučienės, kultūros tarybos pirm. D. Kučėnienės, visuomeninių reikalų tarybos pirm. A. Barzduko, socialinių reikalų tarybos pirm. A. Norušio, religinių reikalų tarybos pirm. kun. A. Saulaičio, SJ, JAV lietuvių jaunimo sąjungos pirm. D. Sužiedėlio ir kt. Sesijoje kalbės dr. Arvydas Juozaitis ir PLB valdybos pirm. dr. Vytautas Bieliauskas. Paskutiniuosius įvykius Lietuvoje ir veiklos derinimą su jais specialiose svarstybose aptars: dr. Vaidotas Antanaitis, dr. Arvydas Juozaitis, Alvydas Medelinskas, Asta Banionytė, dr. Vytautas Bieliauskas ir dr. Antanas Razma.

Floridos St. Petersburgo lietuvių klube rugpjūčio 10 d. paminėta dviguba kun. Vytauto Zakaro, OFM, sukaktis: 45 metų kunigystės ir 70 metų amžiaus. Jis yra Šv. Kazimiero lietuvių katalikų misijos vadovas St. Petersburge, gimęs Žemaitijoje 1919 m. rugpjūčio 8 d. Kaune baigė "Aušros" berniukų gimnaziją, Lietuvos karo mokyklos aspirantų laidą ir Kauno kunigų seminariją. Kunigu įšventintas 1944 m. kovo 25 d. Pokaryje studijavo filosofiją Romoje. Atvykęs į JAV, 1950-65 m. dirbo amerikiečių parapijose, 1965-80 m. ėjo kapeliono pareigas pl. Matulaičio senelių namuose Putname, Nekaltai Pr. Marijos seselių vienuolyne. 1980 m. įsijungė į lietuvių pranciškonų vienuoliją ir nuo 1982 m. rudens vadovauja Šv. Kazimiero lietuvių katalikų misijai St. Petersburge. Sukaktims skirtas pagerbtuves surengė misijos komitetas su pirm. K. Jurgėla. Pagerbtuvių dalyvius su kun. V. Zakaro, OFM, gyvenimu ir veikla supažindino misijos komiteto narys K. Urbšaitis. Poezijos ir muzikos pynę atliko K. Gimžauskas ir muz. A. Mateika. Visi pagerbtuvių vakarienės dalyviai sugiedojo "Ilgiausių metų". Sveikino gausūs organizacijų atstovai, kurių eilėse buvo ir VLIKo valdybos pirm. dr. Kazys Bobelis, saviveiklinės "Žibinto" vaidintojų grupės vadovė Dalila Mackialienė.

Australija

Lietuvių namuose Melburne liepos 29 d. pobūvį surengė prieš septynerius metus susiorganizavusi DLK Vytenio šaulių kuopa. Dainų programą atliko iš Geelongo atvykęs dvigubas mišrus kvartetas, vadovaujamas muz. Mečio Kymanto. Tautinių švenčių progomis Geelongo lietuviams visada talkina Melburno šauliai, o dabar jiems talkon atėjo dainininkai ir dainininkės iš Geelongo.

Pavergtų tautų savaitėje Perthe dalyvavo ir negausūs šio V. Australijos miesto lietuviai. Liepos 16 d. savaitės dalyviai su savo tautinėmis vėliavomis ir plakatais susirinko prie žuvusiems Australijos kariams skirto paminklo. Ten buvo padėti atnešti vainikai, tylos minute pagerbti žuvusieji kariai. Apie vis dar pavergtas tautas kalbėjo Pasaulio laisvės lygos Australijos skyriaus pirm. A. Pearsonas. Eitynėse dalyvavo ir apie 20 lietuvių — daugiau negu pernai. Televizijos žiniose buvo matoma ir jų nešama Lietuvos trispalvė. Ekumeninės pamaldos liepos 23 d. įvyko Šv. Andriaus bažnyčioje. Joms vadovavo tautinėms grupėms ir jų religijoms atstovaujantys kunigai. Pertho lietuviai dabar neturi savo kunigo, nes jų kapelionas kun. dr. Alfonsas Savickas po Velykų išvyko į N. Gvinėją dėstyti moralinės teologijos Port Moresbio kunigų seminarijoje. Tikimasi, kad jis Perthan vėl grįš po pusantrų metų. Į pamaldas jie įsijungė giesme "Marija, Marija".

Britanija

Antruosius mokslo metus liepos 15 d. baigė Londone veikianti lietuvių Maironio vardo lituanistinė savaitgalio mokyklėlė. Šiai progai skirtą žodį tarė vyresniųjų grupės mokytojas Vladas Gedmintas, pasidžiaugdamas padidėjusiu mokinių skaičiumi antraisiais mokslo metais. Entuziazmo teikia mokinių padaryta pastebima pažanga, visų ryžtas tęsti prieš dvejus metus pradėtą darbą. Mokslo metų užbaigos proga buvo įteiktos dovanėlės. Aktorė Živilė Šlekytė-Stanton mokyklai padovanojo gražiai įrėmintas mokyklinio gyvenimo nuotraukas. Buvo parodyta vaizdajuostėn įrašyta Maironio mokyklėlės surengta kalėdinė eglutė su Kalėdų senelio atvykimu. Trečiuosius mokslo metus mokyklėlė pradėjo rugsėjo 16 d.

Sukaktuvinė skautų stovykla Lietuvių sodyboje užbaigta paskutiniu laužu liepos 5 d. Ji buvo pavadinta dr. Vinco Kudirkos vardu, minint prieš šimtą metų pasirodžiusio "Varpo" sukaktį. Stovykla laikoma jubiliejine, nes Britanijoje lietuviai skautai ją pradėjo rengti prieš 40 metų. Jubiliejinei stovyklai vadovavo v.s. Jaras Alkis, skautų pastovyklei "Varpas" — s.v. Matas Julius, skaučių pastovyklei "Tėvynės giesmė" — v.s. Zita Žilinskaitė. Atskirą pastovyklę "Ateitis" turėjo ir tėveliai su mažuoju savo atžalynu, susipažįstančiu su pirmaisiais žingsniais į skautišką gyvenimą. Jiems vadovavo v.s. Gajutė O'Brien. Stovyklon įsijungė 75 skautai ne tik iš Britanijos, bet ir iš Vasario 16 gimnazijos V. Vokietijoje. Moksleivių eilėse buvo skautų iš JAV ir Australijos. Pamaldas laikė stovyklos kapelionas kun. Aleksandras Gėryba.

Italija

Popiežius Jonas Paulius II bendroje audiencijoje liepos 22 d. kalbėjo apie Sekminių dienos įvykių prasmę, vėliau kreipdamasis į maldininkų grupes. Tarp jų tą dieną buvo ir nemažai lietuvių. Pastarųjų grupę sudarė Lietuvos studentų "Atžalyno" nariai — Linas Bilinkevičius, Rūta Kairytė, Jonas Vilimas, Daiva Dubinskaitė, Skirmantas Skrinskas, Raimundas Sirgedas, Asta Jakubauskaitė, Raimondas Lukoševičius, Arūnas Žukauskas ir prie jų prisijungęs čikagietis Darius Lapinskas su žmona Laima ir sūnumi Aru. Šv. Tėvas, priėjęs prie lietuvių, klausė, iš kurio Lietuvos miesto yra kilę, ką studijuoja, kiekvienam linkėdamas sėkmės. Lietuvos studentai pareiškė, kad jie Joną Paulių II norėtų matyti Lietuvoje, kai susidarys galimybė tokiai kelionei.

MOGUL STEREO

Visos sistemos • Pal • Secam
110-220 voltų
tinka naudoti Lietuvoje ir Europoje

Turime didžiausią pasirinkimą nešiojamų radijų, televizijų, video aparatų, filmavimo kamerų, magnetofonų bei kitokių prekių iš šių žymių firmų:

Sony, Toshiba, Sharp, Hitachi *ir t.t.*

Garantuojamos geriausios kainos

JAVID MIRZA
FAX: 664-5737

170 Highway 8
Stoney Creek, Ont.
664-5733

891 Upper James, Unit 4
Hamilton, Ont.
574-3310

Per skubios išvados

Atsiliepiant į Vyt. Skuodžio mintis, liečiančias Lietuvos laisvinimo veiksnius išeivijoje

VILIUS BRAŽĖNAS

Atrodo, jog šiais galvotrūkčiais besikeičiančių įvykių laikais nedera skubėti nei su pritarimo ovacijomis, nei su atšiauria kritika, nei su toli siekiančiomis išvadomis. Ko gero, patyręs apie susitikimus Gotlando saloje, Švedijoje, ir prof. Vytautas Skuodis dabar turbūt sutiks su mintimi, kad tuoj po Sąjūdžio pirmininko prof. V. Landsbergio lankymosi Amerikoje nereikėjo skubėti su išvadomis. Jo pasisakymas 1989 m. rugpjūčio 15 d. "TŽ" rėmėsi teigimu, esą VLIKo pirm. dr. Kazys Bobelis "nepanoro ... pamatyti" Čikagoje ir vėliau Vašingtone apsilankiusio V. Landsbergio.

Viena iš susitikimo kliūčių galėjo būti atstumų ir laiko klausimas, nes VLIKo pirmininkas gyvena ne Čikagoje ir ne Vašingtone. Tačiau Amerikoje nesusitikimo pagrindine priežastimi greičiausiai buvo tai, kad dr. Bobelis patyliukais ruošėsi skristi Švedijon, Gotlando salon. Tenai jis net šešias dienas "panoro ... pamatyti" ne tik Sąjūdžio pirmininką, bet ir visą būrį įvairių okupuotos Lietuvos organizacijų vadovų ir net partiečių.

Kadangi neseniai ir man teko įmerkti savo kojos nykštį į gan karštą VLIKo vandenį ir kadangi Skuodis savo kaltinamąjį aktą taiko ir "VLIKo vadovams", jaučiu reikalą pakedenti V. Skuodžio kritiką.

V. Skuodis pareiškė, jog VLIKas turėtų pasitraukti nuo Lietuvos laisvinimo veiklos "vairo". Kodėl? Kadangi jo pirmininkas "nepanoro ... pamatyti", "nesusitiko" su Sąjūdžio pirmininku ir todėl tai "mažai teikia vilčių, kad kada nors jis atras bendrą kalbą su Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vadovybe..." Gotlando pasitarimai parodė, jog V. Skuodžio išvada dėl VLIKo santykių su Sąjūdžiu buvo per skubi. O dėl santykių su PLB bei JAV LB tiktų amerikiečių posakis — "reikia dviejų tango šokiui".

Pasak V. Skuodžio, kažkas (VLIKas!?) tvirtinąs, jog "Sąjūdis yra sovietų valdžios įrankis aneksijos įamžinimui". Daugelio taip buvo tvirtinama, kol kompartija vyravo jos iniciatyva įsteigtame Sąjūdyje. Dabar, kai ten ir čia kietas pasipriešinimas privertė įtraukti ragus, ir kai Sąjūdis pasijuto esąs laisvas pasisakyti už pilną Lietuvos nepriklausomybę, kam begiedoti Didžiojo Penktadienio giesmę Velykų rytą?

V. Skuodžio straipsnyje teigiama, jog visos kitos patriotinės organizacijos tenai "atsirado tiktai Sąjūdžio veiklos dėka". Lygiai būtų galima teigti, jog pogrindžio grupės ir leidiniai, kaip Lietuvos laisvės lyga, Helsinkio grupė, religinės laisvės veikėjai, "Aušra", "Kronika", 1979 m. Hitlerio-Stalino sandėrio smerkėjai viešumoje padarė Sąjūdį galimą.

Rašydamas apie VLIKo "selektyvinį požiūrį", V. Skuodis teikia reikšmę vien tik Sąjūdžiui okupuotoje Lietuvoje ir vien tik PLB išeivijoje. Jeigu jis būtų pasistengęs susipažinti su išeivijos veiksnių istorija, žinotų, jog kur kas prieš jo čia atvykimą ir prieš Sąjūdžio atsiradimą būta sunkumų atrasti "bendrą kalbą" PLB ir JAV LB su VLIKu. Kaip buvęs vienos LB apygardos pirmininku ir keliose kadencijose JAV LB tarybos nariu, galiu tvirtinti, kad dažno nesusikalbėjimo kaltės ieškoti reikia ne vien tik VLIKo pusėje.

V. Skuodis apgailestauja, jog nepavyko dėtos didelės pastangos, kad prof. V. Landsbergis būtų priimtas prezidento Bush Baltuosiuose rūmuose. Visai sutinku, jog JAV užsienio politiką liečią klausimai yra verti ne tik rimtesnių, bet ir labai rimtų viešų diskusijų mūsų tarpe, tačiau tam reikia ir rimtesnio susipažinimo su JAV vieša ir nevieša politika. Šioje srityje, deja, dar daugelis net mūsų viešosios opinijos įtaigotojų turi didelių sunkumų net po 40 metų gyvenimo Vakaruose.

V. Landsbergio nepriėmimo "juoda dėmė" neatsirado su Bushu ir Gorbačiovu. Pavyzdžiui JAV dešinieji seniai piktinasi ir kritikuoja JAV prezidentus — demokratus ir respublikonus, kad ligi šiolei nė vienas jų nepriėmė Baltuosiuose rūmuose net pasaulinio masto asmens Solženicino. Aišku, prezidento Busho politika Baltijos kraštų atžvilgiu atrodo veidmainiška. Paklaustas pasisakyti dėl Kremliaus grasinimo lietuviams, latviams ir estams, JAV prezidentas terado drąsos pasakyti: "Tikiuosi, kad ne" (Gorbačiovas nepasiųs tankų į Baltijos kraštus).

Lietuvos laisvės byla nepriklauso vien tik nuo Sąjūdžio ar VLIKo pirmininko priėmimo ar nepriėmimo Baltuosiuose rūmuose. Daug priklauso nuo to, ar JAV tęs sovietų ginkluotės tobulinimą technologijos pervedimu, ar leis Kremliui vėl priveržti priespaudos varžtus, paskolomis gelbėdama politbiurą nuo ekonominės grėsmės, kuri jį privertė duoti laisvės.

Gal daug reikšmingesnis už V. Landsbergio nepriėmimą yra pulkininko North klausimas, kuris rišasi ir su pavergtųjų tautų laisvės ir su pačios Amerikos saugumo klausimais. Prez. Bush ką tik amnestavo nuteistą už nusikaltimus rinkiminiams įstatymams Lenino ir visų sovietinių diktatorių draugą Armand Hammer, bet tuo pat metu atsisakė suteikti seniai laukiamą ir plačiai reikalaujamą amnestiją amerikiečiui herojui marinų pulkininkui Oliver North. Juk pastarasis bandė sustabdyti sovietų prietilčio Nikaragvoje įtvirtinimą, apeidamas kaikurių kongresmanų sabotavimą laisvės kovotojų pastangų. Tokie žingsniai daug pasako apie tai, ko, laisvės kovon pakilusi tauta, gali tikėtis iš tos rūšies JAV politikos. Taipogi tai turėtų įtaigoti išeiviją, ypač Amerikoje, prisijungti prie amerikiečių, kurie nenuilstamai siekia tokios politikos pakeitimo.

V. Skuodis siūlo pavesti laisvės kovos vadovavimą išeivijoje tiems, kurių veikla yra labiau žinoma okup. Lietuvoje. Tai primena Fronto bičiulių žurnalo 1989 m. balandžio vedamąjį "Klaidinga informacija". Jame teigiama, jog dabar čia besilanką iš okup. Lietuvos profesoriai, filosofijos ar kitų mokslų daktarai, poetai ir rašytojai pirmą kartą čia išgirdo ir pamatė, kad išeivijoje leidžiami tokie žurnalai kaip 'Aidai', 'Į laisvę' ir daugelis kitų,... kad veikia įvairiausios organizacijos (ne vien tik 'Šviesa-Santara', kaip jie buvo girdėję), kad Lietuvių Bendruomenė atlieka didžiulį darbą." Jeigu net LB veikla buvo anų dienų bendradarbiautojų nuslėpta nuo "tautos", ką jau bekalbėti apie VLIKą!? Bet ar pagal tai, kieno veikla geriau žinoma okupuotoje Lietuvoje (Šviesa-Santara, akiratininkai) turi, ar bent iki šiol turėjo, vadovauti Lietuvos nepriklausomybės atstatymo veiklai?

Suprantama, jog reikia orientuotis dabartinėje Lietuvos situacijoje ir žinoti, kas ten vyksta. Tačiau vargu ar PLB geriau tai žino negu VLIKas, ar kas kitas besidomįs Lietuvos laisvės byla. Porą dienų ar ir savaičių ten atsilankęs dar nepasidaro padėties žinovu ar artimos ateities pranašu. Kas ten tikrai vyksta, neišvengiamai yra surišta su tuo, kas vyksta Vakaruose ir Maskvoje. Išeivijai šiandieną bet kuriuo atveju svarbu apsispręsti, kas darytina laisvajame pasaulyje, kad paspartintų Lietuvos nepriklausomybės atgavimą ir su kitų vakariečių pagalba pristabdyti geležinį Kremliaus kumštį.

Century 21 OFFORD REALTY LTD.
Member Broker
1531 Mosley St., Site 311, Box 79, Wasaga Beach, Ont. L0L 2P0
Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į
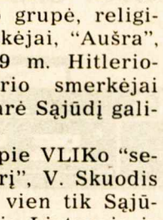
Angelę Šalvaitytę, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. (705) 429-2121, namų tel. (705) 429-6428.

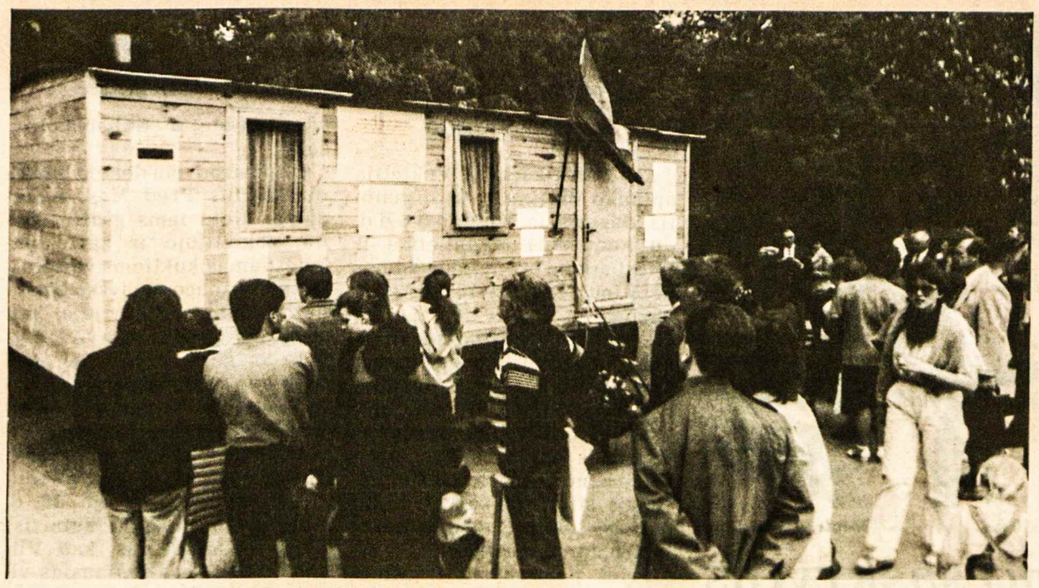

Namelis Vilniuje, kuriame badavo PETRAS CIDZIKAS, VYTAUTAS MILVYDAS ir kiti, reikalaudami laisvės politiniams kaliniams, Ribbentropo-Molotovo sandėrio panaikinimo, Lietuvos nepriklausomybės grąžinimo

Mįslė, kuri tapo gyvenimo uždaviniu

Vietoj nekrologo a.a. prof. Juozui Jakštui Klivlande mirus (1900.IX.9-1989.VII.31)

AURELIJA M. BALAŠAITIENĖ

...Ir drugys, ir smilga, ir ąžuolas numiršta, tačiau jų vietoje atauga kiti, ir žmogus, dairydamasis gamtoje, nepastebi skirtumo, tik gėrisi jos grožiu, nepasigesdamas nei mirusių drugių, nei smilgų. Kitaip yra su kurių žmonių gyvenimu, jeigu jų dvasios turtai ir Dievo duoti talentai, kaip negęstančios žvaigždės, nušviečia dangų ir išlieka šviesti ateinančioms kartoms. Jų mirtis palieka neužpildomą spragą, ir jie savo darbais įamžina save įstorijoje.

Paskutinę 1989 m. liepos mėnesio dieną mus pasiekė liūdna žinia, kad amžinai užmerkė šviesias savo akis istorikas prof. dr. Juozas Jakštas. Tai asmenybė, pergyvenusi visas šito šimtmečio mūsų tautos istorijos audras, nepalūžusi po likimo našta, bet susiformavusi į galingą ąžuolą, kurio šakos tapo nemirštamu įnašu į Lietuvos istorijos aruodus.

"Lietuvių enciklopedijos" net trijuose tomuose yra surašyti jo mokslinia darbai (LE IX, XXXVI ir XXXVII) ir smulki biografija, tačiau enciklopedinės žinios neišryškina asmenybės, kurioje kaupėsi ne vien intelektas ir noras žinoti, bet ir sugebėjimas ištvermingai raustis archyvuose, vesti milžiniškas kartotekas, ir visa tai papuošti nepaprastai gilia meile Lietuvai. Savo darbu jis tą meilę konkrečiai įgyvendino.

A. a. prof. J. JAKŠTAS

Prisimenant pokalbį

Gimęs Slabados kaime, Ukmergės apskrityje, pasiturinčių ūkininkų šeimoje, dar vaiku būdamas intuityviai nujautė savo ateities uždavinį, tiek įgimto intelekto, tiek analitiškos prigimties skatinamas.

Prieš keliolika metų turėjau progą su a.a. prof. Jakštu pasikalbėti, ruošdama apie jį straipsnį spaudai. Pasakojo jis man apie savo vaikystę jaukiuose tėvų namuose, apsistodamas ties tuo faktu, kad jau nuo pat vaikystės dienų jam buvo įdomu klausytis suaugusių pokalbių. "... Prisimenu tuos vakarus, kai šeimai sugulus, likdavo mano tėvas su į svečius užkliuvusiu savo broliu. Prisikimšę pypkes, juodu sėdėdavo ilgai, iki po vidurnakčio, kalbėdami apie įvairius reikalus, apie praeitį, dalindamiesi prisiminimais ir pergyvenimais. Aš išslinkdavau iš lovos ir, pasislėpęs už šiltos sienelės, slapta klausydavau jų kalbų", – pasakojo man prof. Jakštas. Jau tada jam buvo įdomios nevaikiško turinio kalbos. Nors ir ne viską galėjo suprasti savo dar vaikišku protu, jis atminty užfiksuodavo girdėtų pokalbių turinius, ypatingą dėmesį kreipdamas į prisiminimus.

Rusiškoje mokykloje

Kaip ir dauguma caristinės Rusijos okupuotoje Lietuvoje augusių vaikų, jis privalėjo lankyti rusišką mokyklą. Dar vaikas būdamas, jis pastebėjo tendencingai parašytus istorijos vadovėlius, kurie buvo specialiai pritaikyti "Šiaurės Rytų kraštui", (Sieverno Zapadnyi Krai). Juose nebuvo nei Vytauto, nei Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos ... Tačiau vienoje vietoje, matyt, per neapsižiūrėjimą, buvo paminėta, kad "Didysis Lietuvos kunigaikštis Jogaila vedė Lenkijos karalaitę Jadvygą, ir tuo būdu Vakarinė Rusija susijungė su Lenkija" (citata tiksli iš užrašyto pasikalbėjimo). Jauno Juozuko galvoje kilo klausimas: kur Lietuvos praeitis? Kur dingo Lietuvos didikai? Todėl ir po daugelio metų, pasiekęs aukšto mokslo, jis daug darbo įdėjo į tokias studijas, kaip "Vytauto kovos su vokiečių ordinu", "Vokiečių ordinas ir Lietuva Vytenio ir Gedimino metu". Tai buvo jo atsakymas į vaiko galvoje susiformavusią mįslę, pasąmonėje padaręs sprendimą ją padaryti savo gyvenimo uždaviniu.

Moksliniai darbai

Su įdomumu varčiau nedidelio formato knygutę, išleistą Kaune 1938 m. Tai prof. Juozo Jakšto disertacija tema "Vakarų krikščionių mintys apie Romos imperiją iki V amžiaus", kurią apgynęs Vytauto Didžiojo universitete gavo istorijos daktaro laipsnį. Pirmame puslapyje yra praėjusio šimtmečio garsaus prancūzų istoriko Fustel de Coulanges žodžiai, lyg ir nusakantys tolimesnių J. Jakšto darbų gaires: "Per analizę ieškome istorinės tiesos, bet per sintezę ji išdėstoma". Tuo keliu sekė Jakštas savo darbe.

Prof. J. Jakštas studijavo Kaune, Vienoje ir Berlyne, profesoriavo Lietuvoje. Karo audros išblokštas iš namų ir pagaliau atvykęs į Ameriką, jis buvo priverstas sau ir savo augančiai šeimai uždirbti duoną darbu fabrike, tačiau jokie gyvenimo sunkumai nepajėgė palaužti jo ištikimybės savo pašaukimui. 1966 m. iš fabriko pasitraukęs į pensiją, jis praleido ištisas savaites Harvardo universiteto bibliotekoje, kartais joje išbūdamas daugiau kaip dvylika valandų per dieną. Jis sužinojo, kad 1902 m. Prūsijos kronprincas Harvardo universitetui padovanojo turtingą Hohenzollernų biblioteką, kuri sudaro didžiausią germanistikos syriaus dalį. Joje yra daug 18-19 š. istorijos veikalų, įvairių leidinių ir žurnalų apie Prūsiją, o taip pat viduramžių leidinių lotynų kalba. Prof. Jakštas rado medžia-

(Nukelta į 6-tą psl.)

Tada nesuprastas - dabar pasigestas

Dvidešimt metų nuo a. a. Zigmo Paulionio mirties

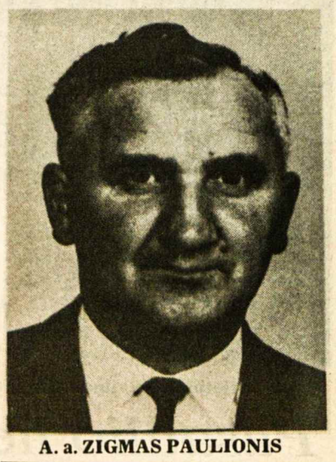

A. a. ZIGMAS PAULIONIS

Jis mirė 1969 m. liepos 17 d., tą pačią dieną ir mėnesį, kai žuvo mūsų didvyriai Darius ir Girėnas. Velionis prisimintas Mišiomis Šiluvos Marijos šventovėje, Londone, dalyvaujant žmonai Elenai, sūnui Jurgiui, seseriai Suzanai Ščepanavičienei ir kitiems artimiesiems bei jo gerbėjams ir draugams. Zigmas buvo energingas šeimos laivelio vairuotojas. Todėl ir jo paminkle yra šis įrašas: "Tu mums buvai kaip laivui burės". Palaidotas Šv. Jono kapinėse Mississaugoje.

A. a. Zigmas nebuvo eilinis mūsų veiklos darbuotojas. Jo dėmesys visada būdavo nukreiptas į platesnius chorizontus, siekiant ko nors didesnio, ko nors reikšmingesnio. Velionis nemėgo tenkintis įprasta rutina. O kai kritikai jį užpuldavo – tai jis niekada dėl to nesušlubuodavo ir nesuabejodavo, bet dar su didesniu ryžtu ir energija siekdavo užsibrėžto tikslo.

Kai išgirdome, kad į Londoną atsikelia žinomas visuomenės, ypač skautų veikėjas Zigmas Paulionis – nemanėme, kad dėl to įvyks mūsų apylinkėje kokių žymesnių pakeitimų. Tačiau Zigmą žinantieji mus įspėjo: "Dabar Londonas sužibės ir suskambės stambiais renginiais. Vienas žmogus pas jus padarys didelį skirtumą". Nereikėjo ilgai laukti, ir mes įsitikinome.

Kilęs iš Marijampolės apskrities a.a. Zigmas su šeima atsikėlė į Londoną 1966 m. iš mažo kaimelio Caltus Delhi apylinkėje. Po kiek laiko jis buvo išrinktas KLB Londono apylinkės pirmininku. Jis tuoj atkreipė ypatingą dėmesį į mūsų jaunimą. Jo ypatybė – jis sugebėjo užmegzti ryšį su jaunimu. Paprastai jaunimas šalinasi nuo vyresniųjų, bet tik ne nuo Paulionio: jie laikė jį ne savo viršininku ar mokytoju, bet ... savo draugu. Nors baltiečių pirmininku buvo latvis Epneris, bet iniciatyva ir vadovavimas daugiausia išplaukė iš Paulionio veiklos. Taip 1968 m. deportacijų prisiminimui buvo suorganizuotos pirmos visoms tikyboms bendros pamaldos Šv. Povilo anglikonų katedroje, dalyvaujant jos rektoriui. Tuo klausimu reikiama informacija buvo platinama tarp dalyvių ir praeivių. Gi tų pačių metų gegužės 11 d., prisimenant penkdešimtmetį nuo Lietuvos nepriklausomybės atstatymo, naujai pastatytuose Centennial rūmuose įvyko grandiozinis baltiečių festivalis, dalyvaujant svarbiausioms visų trijų tautybių meninėms pajėgoms, federacinio parlamento nariams, miesto burmistrui, baltiečių konsulams, KLB pirmininkui bei krašto valdybos nariams, žurnalistams ir kitiems aukštiesiems svečiams. Paminėtos pamaldos ir festivalis buvo du svarbiausi baltiečių renginiai Londone, niekada po a.a. Paulionio mirties nebepakartoti. Tie du renginiai atkreipė ir kanadiečių dėmesį ir buvo plačiai pažymėti kanadiečių spaudoje, televizijoje ir per radiją.

Paulionis pramatė, kad tęsdami įprastąją rutiną, mes nieko didesnio negalime pasiekti. Mes turime būti ne tik matomi, bet ir vertinami kanadiečių. Dažnai skundžiamės, kad kanadiečiai į mus nekreipia dėmesio, bet tuo atveju iš jų gauname logišką ir pateisinamą atsakymą: "Mes padėsime jums tiek, kiek jūs mums padėsite". (suprastina: pirmoj eilėje per rinkimus). Paulionis pamėgino pralaužti ir tą ledinę užtvarą ir atverti lyg ir naują, kad ir nedidelio mąsto horizontą. Jis suorganizavo per 30 lietuvių grupę, juos reikiamai užregistravo vienos dviejų didžiųjų partijų susirinkimui, turėjusiam išrinkti delegatus į partijos konvenciją. Štai ir delegatų rinkimai. Viskas puikiai surežisuota: kai už kurį kandidatą pakyla vado Paulionio ranka ... tuoj už jį pakyla dar virš 30 rankų! Didžiausias visų nustebimas ... "Kas ta grupė?! Tokia solidari!! Turim į ją atkreipti labai rimtą dėmesį, nes ji gali būti kai kam, neturinčiam jos palankumo ... labai pavojinga!..." Netrukus kone visų susirinkimo dalyvių pradėtas linksniuoti lietuvių vardas: "O, tai ... lietuviai. Mes turime įsidėmėti!"

Gaila, kad Zigmas nebepajėgė ta kryptimi išvystyti savo veiklos, nes ... mirties angelas pastojo jam kelią. Pačiame veiklos pajėgume, vos 47m. amžiaus, jis turėjo palikti didelių užmojų darbus, nesulaukęs jų suklestėjimo ir negalėjęs nuskinti savo darbo vaisių ir sudėti juos ant lietuviško aukuro.

Betgi kodėl kiti nebetęsė jo pradėto darbo? Ne paslaptis, kad tai krypčiai buvo gana stipri opozicija: daugelis manė, kad tas kelias veda į nutautėjimą. Tą priekaištą žinojo ir a.a. Paulionis, bet jis tuo netikėjo. Jis buvo įsitikinęs, kad mūsų jaunimas yra užtenkamai sąmoningas ir tautiškai susipratęs, todėl jam nė svetimi vėjai nėra pavojingi.

Jei Zigmas būtų ilgiau pagyvenęs, neabejoju, kad Londono apylinkė būtų suklestėjusi dar didesniais laimėjimais. **D.E.**

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti **N. ir J. VAZNELIŲ**

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424

Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

Ar jie veiks? Taip, jeigu jūs pirksite iš mūsų!!!

Mes turime šių bendrovių gaminius: Sony, Panasonic, Hitachi, Sharp, Phillips, Fisher, Akai, Sansui, Toshiba, Fuji, NEC, Grundig, Siemens, Sanyo, JVC, ITT. Mūsų kainos yra žemiausios, į jas įeina pristatymas iki Montrealio, Otavos, Hamiltono, Niagaros ir kitur.

EUROPA

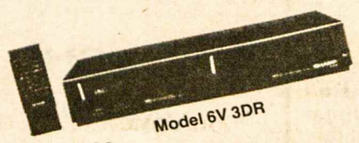
Model 6V 3DR
$399.99

Model #33S2-A2

LIETUVA

Importo-eksporto bendrovė ENCHANTE INC. maloniai praneša, kad yra atidariusi savo parduodamų europietiškos sistemos video aparatų ir kitų reikmenų taisymo ir naujų dalių skyrių Vilniuje. Bendrovė užtikrina parūpinimą visų dalių su vienerių metų garantija. Skyriui vadovauja Vidimantas Kėkštas, VILNIAUS SPORTO RŪMŲ pramoginių renginių vyriausias garso režisierius.

OUR EQUIPMENT WORKS WORLDWIDE

110/220 VOLTS

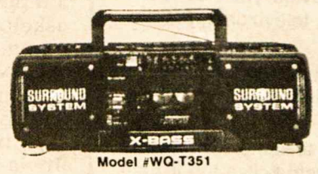
Model #WQ-T351

EUROPA

NATIONAL PANASONIC
NV-M7EN

$1,599.99

HITACHI
VM-600 E

$1,599.99

ENCHANTE INC
IMPORTERS EXPORTERS
110/220 V • MULTI-SYSTEM • T/V • VIDEO • AUDIO • APPLIANCES • CRYSTAL & CHINA

2938 Dundas St. W.
(į vakarus nuo Keele g-t.)
Tel. **769-0631**

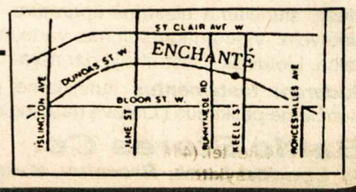

Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos sąskrydžio dalyviai ir stebėtojai liepos 7-10 d.d. Nuotr. S. Girniaus

Pasaulio lietuvių jaunimo sąskrydis

MARYTĖ BALAIŠYTĖ

(Tęsinys iš nr. 36)

Apie dabartinio Lietuvos jaunimo organizacijų bei veiklos sąlygas kalbėjo gediminaičių atstovas poetas Stasys Urniežius. Jis pasveikino visus Lietuvos vaikų vardu ir papasakojo apie šią jaunimo grupę, kurios veikla remiasi senosios Lietuvos praeitimi. Tad per praeitį jie nori išauklėti jaunimą dorais bei dvasingais žmonėmis.

Sekantis kalbėtojas Vytautas Narbutas, kuris atstovavo Lietuvos studentams, apibūdino studentų tikslus, sunkumus. Jų misija yra dirbti Lietuvos labui, jos ateičiai bei sudaryti vieną stiprią sąjungą, siekiančią Lietuvos nepriklausomybės. Tačiau yra 40,000 studentų ir sudaryti vieną Lietuvių studentų sąjungą, kuri atstovautų visiems studentams, nėra taip paprasta. Yra kliūčių, pvz. komjaunimas.

Apie naujai įkurtą Lietuvos žaliųjų partija kalbėjo Zigmas Vaišvila. Tai yra judėjimas, kuris kilo iš protesto. 1987 m. buvo suorganizuota žaliųjų akcija, kuri protestavo prieš Baltijos jūros teršimą. 1988 m. vasario 13 d. įsisteigė Žaliųjų klubas. Tarp žaliųjų pasiekimų buvo dviratininkų žygis ir roko maršas per Lietuvą. Šie įvykiai išjudino žmones. Vilniuje yra šios grupės taryba. Ji sudaryta iš vienuolikos asmenų, atlieka koordinacinį darbą ir leidžia savo laikraštį.

Sąjūdžio seimo tarybos narys Arvydas Juozaitis kalbėjo apie kultūrines, profesines ir politines organizacijas. Jos visos labai svarbios atgimstančiai Lietuvai. Yra nemažai ir kliūčių sėkmingam atsinaujinimui. Pvz. komjaunimas nesistengia trauktis, atskirų asmenų kultūrinis nuosmukis, perdėtas organizacijų pliuralizmas, kuris gali trukdyti vieningam darbui.

Sekė diskusijos, įdomūs klausimai, pasisakymai. Vakare įvyko susipažinimo pobūvis.

Politinė veikla

Liepos 8, šeštadienį, po pusryčių, prasidėjo rytinė sesija berniukų bendrabučio salėje. Tema — kuo išeivijos jaunimas gali būti naudingas Lietuvai politinėje plotmėje? Dalyvavo keturi paskaitininkai, iškėlę bendrus mūsų tikslus.

Viktoras Nakas, Vašingtono lietuvių informacijos centro pirmininkas, pabrėžė du tikslus: Lietuvos nepriklausomybės atstatymą ir tautos egzistencijos išsaugojimą. Kalbėtojas iškėlė išeivijos lietuvių svarbiausius politinius uždavinius bei siekius: atkaklus gynimas Vakarų nepripažinimo politikos Baltijos valstybių atžvilgiu; išgavimas didesnių įsipareigojimų iš senatorių baltiečiams rūpimiems klausimams; amerikiečių nuomonės formavimas, pvz. per Vakarų korespondentus; užėmimas vadovaujančių pozicijų gyvenamo krašto visuomenėje, ypač politikoje, žurnalistikoje bei komercinėje veikloje; suprasti tarptautinės politikos dinamiką bei raidą ir mėginti perduoti ją Lietuvos gyventojams.

Darius Sužiedėlis, dabartinis JAV lietuvių jaunimo sąjungos pirmininkas, papasakojo apie šio krašto lietuvių jaunimo nuomonių skirtumus. Jis jaunimą padalino į tris grupes: lietuviai-latviai, liberalai ir ištikimieji. Pasak Sužiedėlio, pirmieji, kaip ir latviai, mato savo tautą mirštančią ir mėgina savo veiklą pritaikyti prie laikinos padėties. Liberalai yra tie, kurie nori išsaugoti Vakarų įnašus Lietuvoje, o ištikimieji — labai konservatyvūs ir nusistatę prieš komjaunimą, nedaro kompromisų.

Kiti du kalbėtojai buvo iš Lietuvos. A. Degutis, ekonomistas bei Sąjūdžio narys, aiškino, kad mūsų darbas yra ir politinis, ir kultūrinis. Išeivijos uždavinys — saugoti nepripažinimo politiką ir garsinti Molotovo-Ribbentropo susitarimą. Jis taip pat apžvelgė dabartinę Lietuvos būklę.

V. Tomkus, žurnalistas ir Sąjūdžio narys, priminė, kad Lietuva nėra pasiruošusi politinės padėties pasikeitimui. Paskaitininkas paminėjo žiaurius įvykius Gruzijoje. Jis iškėlė ir lietuvių-lenkų problemą. Po pranešimų vyko diskusijos būreliuose.

Kultūrinė veikla

Popietinėje sesijoje buvo nagrinėta: kuo išeivijos jaunimas gali būti Lietuvai naudingas kultūrinėje plotmėje?

Šiuo klausimu kalbėjo Eglė Juodvalkė, kuri dirba "Radio Free Europe". Ji pirmiausia iškėlė išeivijos lietuvių jaunimo problemą — nemokėjimą lietuvių kalbos. Daugumai lietuviškos knygos nebeprieinamos. Kaip padėti Lietuvos jaunimui? Svarbu išversti į lietuvių kalbą svarius veikalus, kaip pvz. G. Orwellio "Gyvulių ūkį". Tai padėtų užpildyti Lietuvos jaunimo pasaulėžiūros spragas.

Vaidotas Daunys iš Lietuvos pabrėžė kultūrinio bendradarbiavimo svarbą. Taip pat nupiešė liūdną netolimos praeities Lietuvos vaizdą. Galima daug pasimokyti iš išeivijos, kur kultūrinis gyvenimas nebuvo varžomas.

Buvęs PLJS pirmininkas Gintaras Grušas gilinosi į dabartinį Lietuvos ir kultūrinio gyvenimo atgimimą. Nusiskundė, kad sunku išeivijoje išlaikyti tautinę dvasią, jei jaunimas nemoka lietuvių kalbos.

Po pertraukos vyko diskusijos. Buvo nuogąstauta, kad išvykę iš Lietuvos svečiuotis, nepasiliktų svetur gyventi. Bus sunkumų bendradarbiauti su Lietuva, kol ji bus Sov. Sąjungos dalis.

Vakare kalbėjo Lietuvos žaliųjų partijos atstovas ir Sąjūdžio tarybos narys Zigmas Vaišvila. Jis apibūdino kritišką ekologinę būklę Lietuvoje. Visiškai užterštos Kuršių marios, Baltijos jūra. Baimę kelia Ignalinos atominė elektros jėgainė.

Pagalba išeivijai

Liepos 9, sekmadienį, Mišias atnašavo kun. Dėdinas Hiutenfeldo koplytėlėje. Rytinės sesijos programos tema: kuo jaunimas Lietuvoje gali būti naudingas išeivijai bei išeivijos jaunimui? Buvo keturi pranešėjai.

Alvydas Medalinskas, Sąjūdžio seimo tarybos narys, siūlė sudaryti sąlygas išeivijos jaunimui apsilankyti bei mokytis Lietuvoje. Algis Mikevičius, "Lituanicos" atstovas, kėlė glaudų bendradarbiavimą tarp Lietuvos ir išeivijos jaunimo įvairiose srityse.

Romas Sakadolskis, korespondentas iš "Amerikos balso", aiškino, kad Lietuvos bei išeivijos jaunimas turi vienas kitam padėti: išeivija — durys į pasaulį, o Lietuva — į amžinas tautines, kultūrines vertybes.

Paskutinis kalbėtojas buvo Rimas Čuplinskas, kanadietis, kuris šiais metais sėkmingai baigė Vasario 16 gimnaziją. Rimas ryškino kaip pergyvena dabartinius įvykius žmonės Lietuvoje ir išeivijoje. Buvo iškelta, kad išeivijos jaunimo tarpe nėra lietuviško patvarumo. Norint sustiprinti tautinį supratimą, reikalinga aplankyti Lietuvą. Apie užsienį reikia irgi realistiškai galvoti. Ir čia kartais būna faktų iškreipimų, išpūtimų.

Po pietų vyko diskusijos, vakare — sąskrydžio vakaronė ir uždarymas. (Bus daugiau)

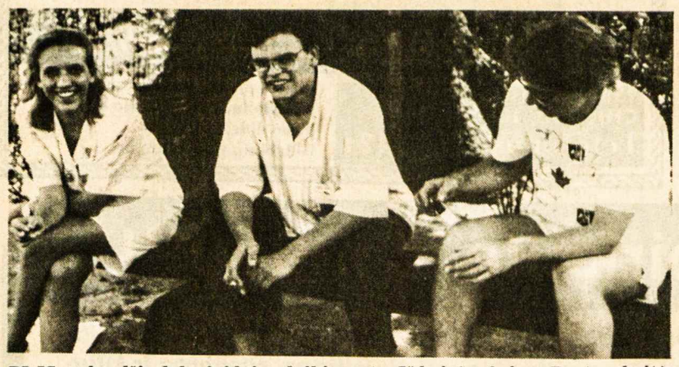

PLJS sąskrydžio dalyviai laisvalaikio metu. Iš kairės: Ariana Rastauskaitė, Argentinos LJS pirmininkė, Darius Sužiedėlis, JAV LJS pirmininkas, Lois Rosales, Venezuelos lietuvių jaunimo atstovas Nuotr. S. Girniaus

Nauji ir naudingi pasikeitimai siuntiniams į Lietuvą

Siūlome tris būdus paremti artimuosius Lietuvoje:

1. Jau galima siųsti siuntinius su pilnai apmokėtu muitu čia, Lietuvoje nereikės mokėti jokių mokesčių. Leidžiamųjų siųsti daiktų sąrašas yra daug platesnis, kiekiai didesni ir muitas mažesnis. Galima siųsti ir medžiagas.
2. Nereikia važiuoti į Vilnių nupirkti giminėm dovanas dolerinėje parduotuvėje, tą galima atlikti per mus Londone. Svarbesnės prekės dolerinėje parduotuvėje yra šios: automobiliai, šaldytuvai, siuvamos mašinos, televizoriai, magnetofonai, videomagnetofonai ir kt.
3. Siunčiame ir toliau siuntinius kada siuntinio gavėjas pats apsimoka muitą. Tokių siuntinių pasiuntimas yra žymiai pigesnis.

Mūsų siunčiama elektrinė aparatūra yra tinkama naudojimui Lietuvoje. Videomagnetofonas vartojimo instrukcijas turi ir rusų kalba. Lietuviškai instrukcijų dar nėra.

Sudarant testamentus suteikiame praktišką patarimą, persiunčiame palikimus į Lietuvą naudingiausiu ***paveldėtojui būdu.***

Baltic Stores Co. Z. Juras
11 London Lane, Bromley, Kent, BR1 4HB, England
Tel. 01 460 2592

Vilniaus studentų ansamblis Vokietijoje

Koncertai ir stipendija studijuojantiems Mannheime

KAZYS BARONAS

Jau antrą kartą V. Vokietiją aplanko Vilniaus u-to ansamblis, davęs š. m. rugsėjo 5-6 d.d. du koncertus Mannheime ir Wiesbadene bei aplankydamas netolimą Vasario 16-sios gimnaziją.

Pirmo pasirodymo negalima būtų pavadinti koncertu, bet "expromptu" išėjimu, nes šokti ir dainuoti teko Taupomosios kasos patalpose, be scenos ir tinkamos akustikos. Tačiau gera šimtinė vokiečių ilgais plojimais šiltai priėmė studentų dainas, šokius, mūsų liaudies instrumentų muziką.

Prieš pasirodymą D. Kluodaitė vokiškai supažindino klausytojus su gintaro kraštu, o banko direktorius pasidžiaugė, galėdamas savo patalpose priimti Vilniaus studentų ansamblį. Pirmas šokis "Opstainis" buvo iš Mažosios Lietuvos, visiškai skirtingais drabužiais nuo Didžiosios (vyrai su "katiliukais"), skirtinga muzika. Toliau sekė "Leliūnų kadrilis" ir Mažosios Lietuvos daina. Išeivijoje mėgstamoje "Sadutėje" šokėjai parodė senų vestuvinių papročių. Tas šokis vokiečiams labai patiko. Valandos programa buvo baigta "Skrabalų" polka, vokiška daina "Schoen ist die Jugend" (Graži yra jaunystė) ir "Subatvakaro" šokiu.

Už pasirodymą dėkojo banko direktorius Fred May, linkėdamas lietuviams gražių dienų Vokietijoje ir kartu pakviesdamas kuklioms vaišėms.

Antras koncertas įvyko Mannheimo u-to auditorijoje, jau su pilna programa (virš 2-jų val.) ir gerose sąlygose. Čia Vilniaus studentus pasveikino dr. Lohbergas, Mannheimo u-to užsieniečių skyriaus direktorius, pasidžiaugdamas gražiu abiejų aukštųjų mokyklų bendradarbiavimu (rugsėjo 12 d. Vilniuje pasirašyta sutartis), kartu primindamas, kad Vilniaus u-tas yra seniausias visoje Sov. Sąjungoje, o studentų ansamblis žinomas ne tik Rytų Europoje, bet ir už jos ribų.

Vilniečiai gausiems žiūrovams parodė gražiausią lietuviško tautinio meno deimančiuką, užliedami salę įvairiaspalviais tautiniais drabužiais, kanklių, skudučių ar skrabalų garsais, perkeldami žiūrovus į vestuvines apeigas, Joninių naktį, neužmirštamą banguojančių rugių lauką, "Gaidžio" ar "Klumpių" šokius. Tokias dainas, tokius šokius ar vaizdus (vėjas - banguojantieji rugiai) yra sukūrusi mūsų tauta, išliedama savo džiaugsmą ar liūdesį dainoje bei šokiuose.

Ir Mannheimo u-to salėje programa buvo baigta vokiška daina bei "Subatvarkio" šokiu. Žiūrovai ilgais plojimais neišleido brangių svečių iš auditorijos, o po trumpų kalbų ir dovanų pasikeitimo bei perskaityto stipendijos akto, atsistojimu pagerbė puikų Vilniaus ansamblį.

Po koncertų teko trumpai pasikalbėti su ansamblio "spiritus movens" V. Aleksandravičium. Į Vokietiją su palydovais atvyko 39 asmenys. Pilną ansamblio sąstatą sudaro beveik 90 asmenų. Bet jis kasmet keičiasi. Priminus Toronto "Gintaro" viešnagę ir paklausus, kokį įspūdį šis išeivijos ansamblis paliko Lietuvoje, išgirdau trumpą žodį – *puikų!* Lietuva nesitikėjo, kad išeivija turi tokį didingą tautinį vienetą, nesitikėjo, kad išgirs gražiai lietuviškai kalbantį atžalyną. Toronto gintariečių kvietimu Vilniaus studentai spalio mėnesį atvyksta į Amerikos kontinentą koncertams Kanadoje ir JAV.

Iš senutės Europos kviečiu visus lietuvius gausiai atsilankyti į tuos koncertus, nes Vilniaus u-to ansamblis yra vertas visų didelio dėmesio. "Studentų ansamblis – kaip gyvas sidabras – visada jaunas, visada naujas. Tad jei norime palinksmėti, pabendrauti su jaunyste ir patys pajaunėti – eikime į Vilniaus un-to ansamblio koncertą" – iš ansamblio leidinėlio.

Prie ansamblio iškvietėjų ir globėjų priklausė dr. F. Šeurle. Susipažinau prie užkandžių su tuo tauriu vokiečiu. Septyniolikmetis jaunuolis, sužeistas prie Graudenz (lenk. Grudziač), buvo perkeltas į belaisvių ligoninę mūsų sostinėje, Kosciuškos g-vėje. Iš tikrųjų ligoninė buvo daugiau vadinama lavonine, nes 95% belaisvių mirdavo. Tik vokiečio gydytojo dėka jis kiek pasveiko ir tuoj pat buvo išsiųstas darbams. Savo gyvybę išlaikė tik dėka lietuvių, lenkų ir net žydų, kurie, nežiūrint pavojų būti nubaustiems, slapta vokiečiui atnešdavo duonos, bulvių, vaisių ar net kokį mėsos gabaliuką. Dirbdamas prie universiteto, 1946 m. jis gavo studentų ansamblio nuotrauką, kurią išnešiojo kišenėje visą belaisvės laiką. Tą seną nuotrauką pereitais metais jis padovanojo studentų ansambliui Mannheime. Mėgindamas bėgti iš belaisvės, buvo sugautas ir išsiųstas į Sibirą. Tačiau nuotraukos NKVD neatėmė.

Dr. FRIDOLIN SCHEUERLE

Kadangi lietuviai išgelbėjo jo gyvybę, dr. Šeurle jų niekada neužmiršo. Eidamas Mannheime EM bendrovės statybos įrankių vedėjo pareigas ir kartu būdamas jos dalininku, dr. F. Šeurle nutarė įsteigti Vilniaus u-to lietuviams studentams dvi stipendijas, tam tikslui paskirdamas 200 tūkstančių markių, kurių nuošimčiai skiriami vienerių metų studijoms Mannheimo u-te. Pirmenybė – siekiantiems germanistikos, medicinos, informacijos bei įmonės vedėjo diplomo. Be to, studentai kiekvieną mėnesį aprūpinami pinigais smulkioms išlaidoms.

Reikia džiaugtis, kad vokietis nepamiršo lietuvių paramos, gautos jo nelaimės dienomis ir dabar, beveik po 44 metų, gražia dovana atsidėkoja.

Mįslė, kuri tapo gyvenimo...

(Atkelta iš 5-to psl.)

gos naujai istorinei studijai apie Lietuvą. 1970 m. Romoje buvo išleista jo 413 puslapių knyga "Mažosios Lietuvos apgyvendinimas iki XVII amžiaus pabaigos". Joje yra išsamus Mažosios Lietuvos istorijografijos įvadas, detaliai nagrinėjamas gyventojų ir genčių kilnojimasis. "Tik gyventojų kilmė nustato etnografines ribas, – tvirtino mūsų žymusis istorikas, – todėl tų ribų nustatymo pagrinde reikia išnagrinėti gyventojų kilmę ir sudėtį". Ar jo toks logiškas tvirtinimas negalėtų būti pritaikytas ir šių dienų Lietuvos etnografinių sienų problemai? Jo darbe taip pat padėjo geras kelių svetimų kalbų mokėjimas.

Prof. Jakšto specialybė buvo viduramžių istorija, bet jis savo kūrybiniame darbe visą dėmesį skyrė Lietuvai, istorijos tėkmės rezginyje jai ieškodamas tinkamos vietos. "Istorijoje yra viskas subjektyvu. Tie, kurie ją rašo, ima objektyvius faktus ir juos praleidžia per savo prizmę", – jau pačioje pradžioje mudviejų pokalbio užsiminė prof. Jakštas.

Monografija apie Šliūpą

Dr. Jono Šliūpo monografija yra vienas jo stambesnių biografinių veikalų, kuriam parašyti reikėjo net ketverių metų. Jis naudojosi senomis spaudos iškarpomis, paties Šliūpo autobiografija, jo rankraščiais ir laiškais dukteriai Aldonai. Jakštui rūpėjo iškelti tos kontraversinės asmenybės vaidmenį Amerikos lietuviuose. Išvadoje jis teigia, kad Šliūpo veiklą netiesiogiai davusi pradžią tautinėms lietuvių parapijoms, jam stipriai kovojant prieš lietuvių suplakimą su lenkais, prieš lietuvių dalyvavimą religiniame lenkų gyvenime. Knygoje apstu paties autoriaus kritiškų minčių, nagrinėjant Šliūpo asmenybę su mažiausiu dėmesiu enciklopedinei informacijai.

Straipsniai

Šalia platesnės apimties istorinių veikalų ir Lietuvos istorijos, kuri buvo išspausdinta Lietuvos pogrindžio spaudoje, prof. Jakštas nebuvo užsidaręs savo "laboratorijoje" – savo darbo kambaryje su krūvomis knygų, kartotekomis ir manuskriptais. Jis buvo ilgametis Lietuvių istorijos draugijos pirmininkas ir redagavo eilę jos leidinių. Savo giliais ir įdomiais straipsniais jis turtino mūsų spaudos puslapius, rašydamas istorinių veikalų recenzijas "Tėviškės žiburiuose", "Dirvoje", "Aiduose". Jis buvo "Lietuvių enciklopedijos" bendradarbis, dirbo su a.a. dr. Albertu Geručiu, redaguodami "Lithuania 700 Years". Kukliai šyptelėjęs, jis tai vadino "smulkiais darbeliais".

Ir retas buvo lietuviškos visuomenės renginys, kuriame nebūtų apsilankęs J. Jakštas. Stebėtis tenka, kaip jis sugebėjo išnaudoti laiką.

Užversdami paskutinį jo gyvenimo istorijos lapą, turime pripažinti, kad a.a. prof. J. Jakštas savo buvimą žemėje pateisino, pilnai išnaudodamas jam Dievo duotus gabumus ir savo darbo vaisius padovanodamas lietuvių tautai. Tai ištvermės, darbštumo ir kietos valios pavyzdys, vaikystėje sau pačiam užduotos mįslės sprendėjas.

Tebūnie jam lengva Amerikos žemelė. Jo artimiesiems, žmonai Vilhelminai, sūnums ir dukroms tebūnie toji mintis paguoda, kad turėjo laimę tiek metų išgyventi tos taurios asmenybės artumoje.

FUTURE.I
REAL ESTATE LTD. REALTOR

Nijolė Bates
Namų pirkimo bei pardavimo bendrovės atstovė
verslo 769-3300
namų 769-1835

- ***Patarnauja lietuvių kalba.***
- ***Nemokamas namų įvertinimas***

130 Kennedy Avenue,
Toronto, Ontario M6S 2X9

Ne tik namai, bet ir jūsų ateitis

SONA HI FI

VISOS PASAULIO SISTEMOS • PAL • SECAM• NTSC

SONA HI FI TURI VISKĄ

SHARP WQ-T221Z

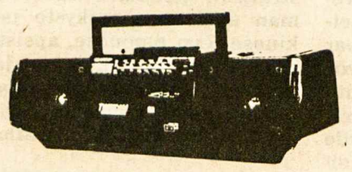

110-220 VOLTS
50-60 Hz

Užsukite pas mus įsigyti dovanų savo mylimiesiems arba savo asmeniškai pramogai Kanadoje.

SONY CFS-W350S

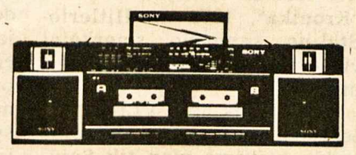

TOSHIBA V-83CZ

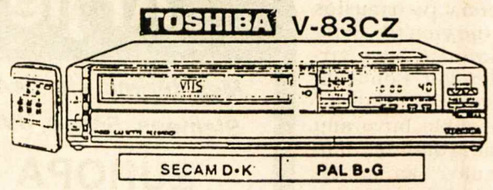

SECAM D•K PAL B•G

YAMAHA DX100

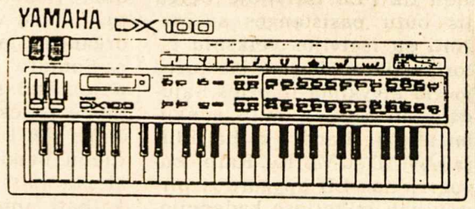

HITACHI VT-517E VCR

HITACHI
VM-600E

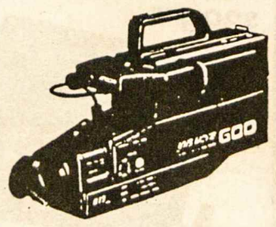

NATIONAL PANASONIC
NV-M7EN

Mes turime didžiausią pasirinkimą foto aparatų, video aparatų, televizorių, nešiojamų radijų trumpomis bangomis, dvikasetinių magnetofonų ir kitokių aparatų iš tokių žymiųjų firmų:

SONY, JVC, AKAI, AIWA, NATIONAL, PANASONIC, SHARP, HITACHI, TOSHIBA, SANYO, SANSUI ir PHILIPS , YAMAHA & CASIO

MES TAIPGI SKAITLINIU BŪDU PERFILMUOJAM VIETINĖN SISTEMON UŽSIENIETIŠKAS VAIZDAJUOSTES IR IŠNUOMOJAM DAUGIASISTEMIUS TELEVIZORIUS BEI VCR

SONA HI FI

332 YONGE STREET
(North of Eaton Centre)
TORONTO, ONT.
(416) 591-6616

232 RIDEAU STREET,
OTTAWA, ONT.
(631) 238-7090

VISA MasterCard

• **Reikia daug mokytis, kad pamatytum, kaip mažai težinai**
(Montaigne)

Atkirčiai melo malūnams

Bronio Railos radijo prakalbos "Kryžkelės"

Č. SENKEVIČIUS

Tai ketvirtasis radijo prakalbų į Lietuvą rinkinys (1986-1988). Autoriaus žodžiais "amžiui gilėjant, turėdamas dar ir kitokių sumanymų rašto baruose, prileidžiu, kad šisai radijo kalbų spausdintas rinkinys greičiausiai bus paskutinis . . ."

Po tokio pareiškimo apima rūpestis, gal kiek panašus į tą, kurį pergyvena ūkininkas, baigdamas išsemti aruodą — ar užteks duonos iki naujojo derliaus? Kitaip sakant, kas gi bus toliau? Su tuo ketvirtuoju rinkiniu lyg ir ne laiku sustotume, kai dabar, Lietuvai pradėjus daiginti per daugelį metų slėptus daigus iš tolimojo užjūrio, dar vis lieka sakytinos nuomonės ir pastabos ne tik aparačikams, bet ir tų daigų sodintojams.

Tiesa, transliacijos iš laisvės į vergiją nenutraukiamos, bet sakomų prakalbų rinkiniai, kokius ligi šiolei vartėme, vis dėlto turi specialią vertę, nes tai išliekantis dokumentas, o ne — pasiklausei ir užmiršai. Dokumentas liudija: kas ir kada sakyta, kaip ir apie ką aiškinta, kur atitiesiama sukreivinta tikrovė, kaip daiktai ir žmonės grąžinami prie savo tikrųjų vardų ir iškabų. Pvz. pagal P. Petronį, buvusį "Tėviškės" dr-jos pirmininką, Lietuvą "išvaduoti" reiškia sugrąžinti valdžią, buvusią prieš 1940 metus. Bronys Raila šioje knygoje visa tai pavadina "artileriška fantazija" ir toliau pastebi, kad tautos išsivadavimas "reiškia Lietuvos valstybinės nepriklausomybės atstatymą".

Visa tai paprasta ir aišku išeivijai, rodos, apie tai nė kalbėti nereikėtų. Bet pavergtoji tauta turi tuos mūsų aiškumus žinoti ir kaskart vis palyginti su Maskvos patikėtinių skelbiamomis nesąmonėmis. Ji turi žinoti, kad "nesiseka susitarti, kas yra pagaliau šmeižtas ir šmeižimas, o kas tik nuogų faktų pateikimas, tiesos pasakymas, tegu ji būtų kartais nemaloni ar ir kiek juodinanti" — pastebi autorius.

Taipgi ar kas galėtų tylomis praeiti pro komunistinio žurnalisto Jono Lukoševičiaus teigimą apie išeivių lietuvių "baimę" pasikalbėti su iš Lietuvos atvykstančiais tautiečiais. Jeigu jau iš tikrųjų kalbėti apie baimę, tai reikėtų geriau veidu atsisukti į okup. Lietuvą ir pastebėti, kodėl mūsų Petkus, Gajauskas, Sadūnaitė, Poškienė, Lapienis, kun. Zdebskis, Terleckas, Skuodis ir kiti, fiziškai "pralaimėję,, bet išlikę morališkai pranašesni už savo priešininkus, — kodėl ne jie išstatyti prieš tautą tokio pranašumo pavyzdžiais, o kažkoks kirgizas Čingizas?

Svarstant greičiausiai sąmoningai sudėliotas keistybes apie Vilniaus nacionalinę ar internacionalinę kultūrą, apie tai, kas Maskvai labiausiai patiktų, autorius pastebi: "Lietuvos komunistų partija, jeigu ji šalį pati valdo(!), pirmutinė turėtų ginti Lietuvos respublikos interesus, lietuvių tautos kultūros savitumą ir garbę. Negi kam kitam ji skirta?"

Prakalboje "Už ką" minimi poeto J. Marcinkevičiaus jautrūs priekaištai dėl neteisybių, trėmimų, skriaudų. Priekaištai okupantui, nemažiau jo tarnams, mūsų pačių tautiečiams. Ir kas gi visa tai? Lyg klausimai be atsakymo. O vis dėlto, regis, kad tasai UŽ KĄ — tai mūsų tautos kraujo įnašas, siekiant tiesos, taipgi ir nepriklausomybės atstatymo. Negi jo dar nepakaktų laisvės siekiančiai nedidelei tautai?

Panašios mintys lydi skaitytoją kone per visus knygos puslapius. O absurdiški "istoriniai" teiginiai tai vieno, tai kito, tai čia, tai ten praskleidžia pasibaisėtiną tuštybę, kur skelbėjams raudonos miglos graužia akis. Bet ir ašarodami jie turi pajacais juoktis, nes kaip kitaip gelbėsi savo asmeninę gerovę? . . .

Skyriuje "Rezistencijos didybė ir tragika" į niekuo nepagrįstus komunistinių propagandistų priekaištus, kad mūsoji rezistencija tebuvusi Hitlerio iniciatyvos poveikyje, autorius atsako: "O pati stipriausioji rezistencija prieš okupantus išaugo ir po karo skaudžiais viesulais siautėjo jau gerokai po to, kai jokio Hitlerio nebebuvo, ir pati Vokietija gulėjo parblokšta ir padalyta". O dar gražiau — istorijos mokslų kandidatas Stasys Laurinaitis, kažkuriame savo rašinyje piktai ir užgauliai puolęs autorių "smetoninių žvalgybų litais nupirktą politinio kailio maininiką, vieną iš penktosios hitlerinės kolonos kūrėjų" ir t.t. ir t.t., būdingai pademonstruoja visą Kremliaus mūrų gynimą, prisidengęs "mokslo" skydu.

Graudu — tai tikras juokas pro ašaras: negi tai mūsų tautos žmogus? Ir jis ne vienas. Kiek jų dar liko? Tokie klausimai, slegiančių minčių ir vaizdų debesys (ačiū autoriui, šviesiais žaibais ir drebinančiais griaustiniais prasklaidomi), tokie įspūdžiai įsismelkia, skaitant tą ketvirtąjį rinkinį kondensuotų, aštriom vylyčiom apsmaigstytų prakalbų, apie kurias, peržiūrint kiekvieną atskirai, dar galėtum su pasigėrėjimu pridėti: jos ne tik tiesūs, atviri ir reikalingi atkirčiai okupanto samdiniams, bet ir nuraminimas tų, spėjusių per keturis dešimtmečius susmukti, pesimistų, verkšlenančių, kad sunku yra kenčiančiai tėvynei padėti, kad stačiai negalima. Bronio Railos prakalbos rodo, kad galima.

Tai viena. O antra — kalbant jau vien tik apie knygą, kaip tokią, yra čia ko pasigėrėti tvirtai surėstais sakiniais, originaliais, paieškotais palyginimais, taikliais, karčių pipirų nevengiančiais žodžiais ar posakiais. Tematika plati, skaitinių pasirinkimas didelis. Ir kai dabar vis labiau ir labiau kreipiamos visų mūsų akys į ok. Lietuvą, kai vis ir vis kyla klausimai ir rūpesčiai — kas gi bus toliau — šio rinkinio puslapiuose galima rasti neblogos atramos.

Rinkinys gražiai išleistas Lietuviškos knygos klubo Čikagoje. Spausdino "Draugo" spaustuvė 1989 m. Nedaug korektūros klaidų. Aplankas dail. Vytauto O. Virkau, 480 psl. Paskutiniai iš jų — plati vardų rodyklė ir skyrius "Panaudotos knygos ir kai kurie žurnalai ir laikraščiai".

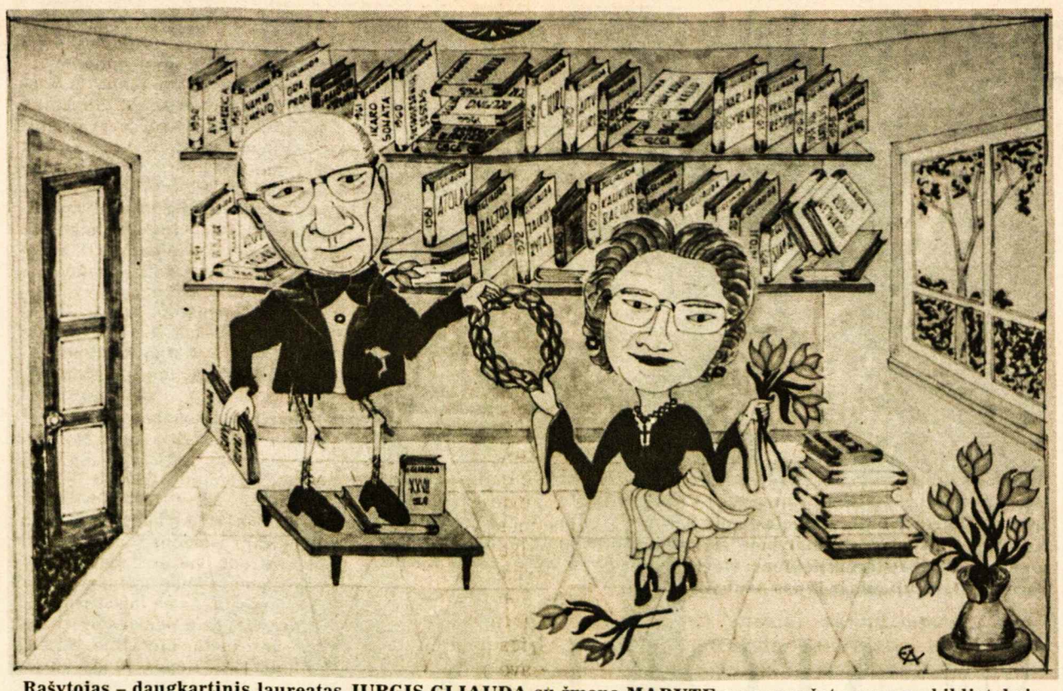

Rašytojas – daugkartinis laureatas JURGIS GLIAUDA su žmona MARYTE savo parašytų romanų bibliotekoje. Šaržas – spalvota grafika Edmundo Arbo

Nuskubėję kūrybos ir darbo metai

JURGIS JANUŠAITIS

Į Kaliforniją, prie Pacifiko, likimas nuvedė nemažą būrį mūsų žymiųjų kūrėjų-poetų, rašytojų, žurnalistų, visuomeninkų, žymių profesijų žmonių. Todėl, ypač Los Angeles miestas, tampa viena iš veikliausių lietuvių kolonijų, kurioje yra ir labai stiprios visuomeninės veiklos pajėgos.

Šiame lietuvių telkinyje jau daugelį metų gyvena vienas iš kūrybingųjų rašytojų Jurgis Gliauda. Jo kaip rašytojo vardas lietuviškoje išeivijoje skambėjo beveik keturis dešimtmečius. O progų būta. Jis daugelio romanų laureatas, visuomeninio darbo darbininkas, aktyvus publicistas, recenzentas, šmaikštaus humoro plunksnos savininkas.

Taigi rašytojas Jurgis Gliauda reta asmenybė, savo ilgesnėje amžiaus kelionėje pašventęs pačius gražiausius savo gyvenimo metus savajai tėvynei, savajai tautai, savajai lietuviškajai išeivijai, padovanodamas kūrybinius lobius, kuriuose sutelkta tiek daug paties gyvenimo, žmogaus buities, lietuvybės išlaikymo ir pačių išlikimo rūpesčių.

Šį tylų, man atrodo ir nedaug kalbantį, kūrėją-rašytoją Jurgį Gliaudą pažįstu daugelį metų. Nepriklausomoje Lietuvoje jis duoną pelnė, dirbdamas aukštokose pareigose Pašto valdyboje. Jis keliais penktadieniais už mane vyresnis. Tad jaunas valdininkas būdamas, visada stebėjau vyresniuosius, jų tarpe ir Jurgį Gliaudą.

Visada gražiai pasidabinęs, su bendradarbiais nuošrdus, sakau, gal ir mažakalbis. Tarnyboje reiklus ir pats sąžiningai pareigas einąs. Viršininkų labai vertinamas, ir jam patikimos atsakingos to meto Pašto valdyboje pareigos.

Savo gyvenimo karjerą pradėjo nuo žemesniųjų pakopų. Bet jo visos viltys buvo mokslas. Todėl, baigęs Aušros gimnaziją, nepasitenkino esama padėtimi, bet studijas pradėjo ir jas baigė Vytauto Didžiojo universitete, Kaune. Studijavo teisę. Studijavo tarnaudamas ir duoną pelnydamas Pašto valdyboje. Tai liudija Jurgio Gliaudos didelį ryžtą siekti sau, savo tėvynei Lietuvai gražesnio, laimingesnio gyvenimo. O kai tėvynę ištiko karo audros, okupacijos, būsimasis rašytojas Jurgis Gliauda išeina naujon profesijon-advokatūron.

Nekeliaukime Jurgio Gliaudos gyvenimo smulkmeniškais takais. Kelias ilgas, vingiuotas, padabintas sunkiais, karčiais ir laimingais išgyvenimais. Bet, kiek teko jo klausytis, nesiskundė savo likimu, o su savo ištikimąja gyvenimo palydove Marija kantriai nešė šios žemelės naštą, neatsisakydamas savo talento, kūrybos ir duoklės Lietuvai ir išeivijai. Amerikoje mūs likimas nuotoliais išskyrė, bet susitikdavome. Prieš gal beveik ketvertą desėtkų metų gaunu iš jo nedidelę knygutę – "Ave Amerika" – tai jo poezijos pirmieji bandymai, eilėraščiai. Perskaitęs susimąsčiau. Nejaugi tas tarnybinis pedantas tampa poetu. Na, mintimi palinkiu mielam buvusiam bendradarbiui plataus, kūrybingo kelio.

Netrukus po šio pirmojo bandymo skardena didelis garsas: "Rašytojas Jurgis Gliauda laimėjo literatūrinę "Draugo" premiją už romaną "Namai ant smėlio". Prabėgo dar vieneri metai. Vėl sklinda garsas, kad jis vėl nuskynė "Draugo" premijos laurų vainiką už romaną "Ora pro nobis". A, a, pagalvojau sau. Rašytojas Jurgis Gliauda jau išeina į plačius vandenis, jis geras rašytojas. Ir po to dažnai ir dažnai mūsų literatūroje pasirodė Jurgio Gliaudos visa eilė gerų, premijuotų romanų, novelių, apysakų.

Neturiu po ranka visų jo parašytų romanų, novelių, apysakų rinkinių sąrašo. Tačiau jis ilgas. Jo kūryboje – žmogus, pats gyvenimas, žmogaus ir lietuvybės išlaikymo rūpesčiai, skaudžiai išgyventos lietuvių tautos dienos okupacijų metais. Neabejoju, kad jo kolegos parašys apie Jurgį Gliaudą, jo kūrybą išsamias studijas. O jų reikėtų, kad išliktų žmogus-kūrėjas tautoje gyvas, neužmirštamas.

Ir štai nuskubėjo rašytojo Jurgio Gliaudos daug, daug kūrybos ir darbo metų. Jo vardą šiandien mažiau beužtinkame spaudoje, kaip žurnalisto, publicisto, recenzento, kuo ypač dažnai reikšdavosi išeivijos visoje lietuviškoje spaudoje.

Viešėdamas Los Angeles, skubėdamas savais reikalais, skambtelėjau mielam rašytojui Jurgiui ir Marijai Gliaudžiams. Skubame dalintis gyvenimo rūpesčiais. Rašytojas skundėsi menkėjančia sveikata. Sunkiau betarnauja aštrioji, tiek daug kalbėjusi, rašytojo plunksna. O metai nudundėjo, kaip tie greitieji traukiniai, nudundėjo į tolius, ir štai rašytojas Jurgis Gliauda tyliai užsklendžia savo gyvenimo aštuoniasdešimt tretįjį lapą, liepos 4 d. Palinkiu sveikiausių, kūrybingiausių atskubančių metų! Ką gi linkėsi, jeigu ne sveikatos, kuri darosi tokia brangi, kai jos imama netekti.

Ir kai mąstau apie šį kūrybingą vyrą, mintin atskuba mažytis epizodas. Tai buvo prieš daugelį metų Čikagoje. Po premijos įteikimo Jurgis Gliauda su rašytoju Anatolijum Kairiu aplanko mano šeimą. Lauke, menu, dideliais sniego kąsniais dengėsi žemė. Sėdėjome virtuvėje. Vaišinomės. Čia taip jauku, o už langa vis krito, krito snaigės. Sklaidėme premijuoto romano idėjas, kelia-vome po kūrybos plotmes, svarstėme galimumus lietuviškai knygai įsirikiuoti į amerikiečių literatūrą. Tada rašytojas Gliauda jau buvo parašęs romaną apie Čiurlionį "Ikaro sonata".

— Būtų gera, kad mūsų žymusis kūrėjas – Čiurlionis atsirastų amerikiečių literatūroje. Reikėtų romaną išversti į anglų kalbą ir jį išleisti. Bet spaustuvė reikalauja tuojau atlyginimo. O asmeniškų lėšų tam neturiu – taip maždaug kalbėjo tada rašytojas Jurgis Gliauda.

Patiko man ta kilni mintis. Pakeliame taures už ateitį ir pasiūliau tokią mintį: parinkime aukų, o kai jų užteks, išleiskime romaną anglų kalba. Pritarė karštai ir rašytojas Anatolijus Kairys. Rašytoją Jurgį Gliaudą atsisveikinome. Popietė buvo maloni ir neužmirštama. Su rašytoju Anatolijum Kairiu ėmėmės iniciatyvos sutelkti bent $2000. Talkon pasikvietėme mielus talkininkus dr. Aldoną Labokienę ir aktyvų kultūrininką pedagogą Vincą Urboną.

Neįtikėtina. Darbas sekėsi. Trumpu laiku turėjome $2000. Rašytojas Anatolijus Kairys išvyko į Los Angeles, kur buvo, rodos, pagerbiamas rašytojas Jurgis Gliauda. Ten jam padarė staigmeną. Įteikė dovaną. Romanas "Ikaro sonata" buvo išleistas anglų kalba.

Tiesa, kai Jurgis Gliauda sugrįžo namo iš po smagios viešnagės, man rašė: "Dėkoju už sumanymą padėti išleisti romaną. Bet tai neįmanoma. Tai būtų lygu su kakta pramušti sieną. Užmiršk pažadus. Nevark . . ." Maždaug taip rašė Jurgis Gliauda. Mano atsakymas tą pačią dieną jam buvo toks: "Mielas Jurgi, su kūju bet kas sieną pramušti gali, bet su kakta reikia darbo. Tad mes sieną pramušime kakta ir Tave užtikrinu, kad du tūkstančiai dolerių bus." Virtuvė liko istorinė, gražaus sprendimo vieta.

Tad kai mąstau apie jo gyvenimą, darbus, kūrybą, iškyla daug gražių praeities prisiminimų, tad ir tyliai praėjusio 83-čiojo gimtadienio proga tariu: sveikatos ir kūrybingų metų, Tau, mielas Jurgi.

VYTAUTAS KASTYTIS

Lietuvos balsas

Kam palikai mane, kam palikai
Žiauriam kančios ir prievartos likimui?
Tuščiai nualinti manieji židintys laukai,
Svirnai ir stonios, ir klojimai
Tušti, tušti, tušti...

Žadėjot niekad neapleist varge,
Ir ašarom, ir duona su manim dalintis.
Kur jūs? Apkarto gomurys nežmoniška kančia.
Kur jūs, kada nelaisvėj mano rytas švinta?

Išvarė vilkstinėm vaikų ir moterų pulkus.
Virpėjo motinos širdis sūnaus netekus,
Raudojo mylima, kad mylimas pražus,
Kad tremtinių vargingas takas.

Nutilo aimanos išniekintuos namuos,
Užgeso žiburiai naujakurio sodyboj.
Aruodus pelėmis lig vasaros iššluos – –
Tiek piktžolių savų ir svetimų pridygo...

Girdžiu – tamsioj pavasario nakty
Kapų balsu langai ir durys girgžda,
Į kiemą užrakinti vartai atkelti,
Arklių kanopom nubraukytas žvirgždas.

Išsidalins turtus ir dvasios, ir širdies,
Pavogs krauju sukrautą laisvės kraitį.
Kas prisikelt, atgimti kas naujai padės,
Kai jus mana kančia išvaikė?

Kam palikai mane, kam palikai
Žiauriam kančios ir prievartos likimui?
Tuščiai nualinti manieji žydintys laukai,
Svirnai ir stonios, ir klojimai
Tušti, tušti, tušti...

1945 m. balandžio 18 d.
Reitstioa, Norvegija

'SAMOGITIA'
Knygų rišykla
"SAMOGITIA"
meniškai įriša
knygas bei žurnalus
A. Plenys
3333 Grassfire Cres., Mississauga,
Ont. L4Y 3J8 Tel. (416)625-2412

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Lietuvių rašytojų draugija pernai rudenį korespondenciniu būdu išsirinko naują valdybą, kurios būstinė iš Čikagos perkelta į Niujorką. Ten įvykusiuose posėdžiuose pasiskirstyta pareigomis, Bernardas Brazdžionis paskelbtas Lietuvių rašytojų draugijos garbės nariu. Trejiem metam išrinktą valdybą sudarė: Paulius Jurkus — pirmininkas, Algirdas Landsbergis — vicepirmininkas ryšiams su kitų tautų rašytojais, Tomas Venclova — vicepirmininkas ryšiams su rašytojais Lietuvoje, Leonas Lėtas — iždininkas, Leonardas Andriekus ir Danguolė Sadūnaitė — nariai.

Jaunas pianistas Rokas Zubovas, svečias iš Lietuvos, atvykęs pas gimines Klivlande, surengė koncertą rugpjūčio 6 d. Dievo Motinos parapijos salėje. Klivlando lietuvių visuomenę jis sudomino savo šeimos šaknimis. Mat R. Zubovas yra M. K. Čiurlionio provaikaitis ir vienintelis jo dukros Danutės Čiurlionytės-Zubovienės vaikaitis. Gimė Lietuvoje 1966 m. ir, dar vaiku būdamas, pradėjo mokytis skambinti fortepijonu. Studijas nuo 1984 m. tęsė Vilniaus konservatorijoje. 1986 m. R. Zubovas laimėjo tarptautinį savo prosenelio M. K. Čiurlionio vardo jaunųjų pianistų konkursą. Klivlando lietuviams jis pakartojo prieš atvykimą į JAV Vilniaus konservatorijoje įvykusio koncerto programą, kurion buvo įjungta F. Šopeno, C. Debussy, J. Brahmso, M. K. Čiurlionio ir Broniaus Kutavičiaus kūrinių.

Oskaras Milašius, poetas, filosofas ir Lietuvos diplomatas, gimtadienio proga prisimintas Paryžiaus priemiestyje Fontainebleau. Velionies pagerbimą ten kasmet surengia Paryžiuje veikianti O. Milašiaus bičiulių draugija, jungianti jo talento gerbėjus. Minėjimams pasirinktas Paryžiaus priemiestis Fontainebleau, nes ten 1939 m. kovo 2 d. mirė O. Milašius. Pastaraisiais metais minėjimuose dalyvauja ir Lietuvoje gimęs lenkų rašytojas Česlovas Milosz-Milašius, laimėjęs Nobelio literatūros premiją 1980 m. Šiemetiniame minėjime jis kalbėjo apie savo dėdę Oskarą Milašių, šiltai atsiliepdamas apie jo gražiai apdainuotą tėvynę Lietuvą, dalydamasis ir savais prisiminimais. Su minėjime dalyvavusiais lietuviais jis šnekėjo lietuviškai apie dabartinius įvykius, svarbų Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio vaidmenį. Oskaro Milašiaus pagerbime dalyvavo iš Olandijos atvykęs Vatikano apaštalinis nuncijus arkiv. Audrys Bačkis, Prancūzijos LB valdybos pirm. Ričardas Bačkis, Petras ir Žiba Klimai.

XXIII-ji mokytojų studijų savaitė šią vasarą buvo surengta rugpjūčio 6-12 d.d. JAV lietuvių "Dainavos" stovyklavietėje. Susilaukta daugiau kaip šimto dalyvių iš JAV, Kanados ir svečių iš Lietuvos. Savaitę pradėta kun. Jono Duobos, MIC, atnašautomis Mišiomis ir pasakytu pamokslu. Oficialus atidarymas įvyko toje pačioje salėje. Savaitės vadovas Juozas Masilionis paskelbė prezidiumo narius, įvadinį žodį tarė JAV LB švietimo tarybos pirm. Regina Kučienė. Studijų savaitės darbotvarkėn buvo įjungta nemažai bendrinio pobūdžio ir su mokykla bei mokytojo darbu susietų paskaitų. Bendrinio pobūdžio paskaitoms priklausė: Apolinaro Bagdono — "Varpui" šimtas metų", Vacio Kavaliūno — "Literatūra — kas ji?", Stasės Petersonienės — "Eiliuotos lietuvių pasakos", Stasio Sližio — "Melodija yra skambanti mintis", dr. Jolitos Kavaliūnaitės — "Šviesos-tamsos motyvas V. Mykolaičio-Putino romane "Altorių šešėly", inž. Viktoro Jautoko — "Lazerio vaidmuo technikoje ir medicinoje". Mokyklines temas lietusių paskaitų sąraše minėtinos: Juozo Plačo —"Žvilgsnis į lietuvišką švietimą", Rūtos Jautokienės — "Ar reikalingas grožinis skaitymas?", Jono Kavaliūno — "Lietuvių kalbos vadovėlis suaugusiems", Danutės Dirvonienės — "Televizijos neigiama įtaka vaikams", Danos Mikužienės — "Nauja karta, nauja kalba, nauji prisitaikymai". Į vakarines programas buvo įjungtas dr. Vinco Kudirkos 130 metų gimimo sukakties minėjimas, poezijos ir talentų vakarai, Lietuvos partizanų ir tremtinių pagerbimas "Dainavos" Kryžių kalne. Savaitės vadovas Juozas Masilionis, liepos 14-29 d.d. lankęsis Lietuvoje, dalijosi įdomiais kelionės įspūdžiais.

Šiaulių dramos teatras savo repertuarą papildė Jono Avyžiaus romanu "Degimai", kurio inscenizaciją parašė ir režisavo R. Steponavičiūtė. Scenovaizdžius sukūrė dail. G. Kličius, drabužius — dail. R. Daunoravičienė, muziką — kompoz. J. Gaižauskas, jn. Vaidmenis atlieka aktoriai P. Piaulokas, S. Jakubauskas, F. Lauraitytė, A. Zmaila, E. Pauliukonis ir J. Žibūda.

Gamybinis "Šatrijos" siuvimo susivienijimas Raseiniuose turi prieš 30 metų suorganizuotą mišrų chorą, nuo 1960 m. dalyvaujantį respublikinėse ir zoninėse dainų šventėse, tarprajoninėse meno saviveiklos apžiūrose, konkursuose. "Šatrijos" chorui jau 14 metų vadovauja meno saviveiklos žymūnas Juozas Matkus. Choras jungia apie 50 raseiniškių dainos entuziastų, o jų eilėse yra ir gražus būrelis choristų, dainuojančių nuo pirmosios repeticijos, pelniusių pagarbą ir darbe, ir meno saviveikloje.

Dail. Vytautas Kalinauskas, grafikas ir scenografas, amžiaus šešiasdešimtmetį paminėjo Vilniuje surengta savo naujausių darbų paroda. Panevėžio dramos teatre jis yra baigęs rež. Juozo Miltinio studiją, bet tada išlaikė ir stojamuosius egzaminus į Vilniaus dailės institutą, kurį baigė 1958 m. Sukaktuvinėje parodoje buvo išstatytos iliustracijos A. Dantės "Dieviškajai komedijai", pareikalavusios beveik dešimtį metų trukusių kūrybinių ieškojimų. J. W. Goethės "Fausto" iliustracijos jam yra laimėjusios sidabro medalį Leipcigo tarptautinės mugės knygų parodoje. Prisimintini ir kiti dail. V. Kalinausko grafikos darbai: estampų ciklai "Prisiminimai apie Kuršių Neringą", "Vilnius Zodiako ženkluose", "1863 m. sukilimas", triptikas "Vakaro vizijos". Ryšys su Panevėžio dramos teatru ir rež. J. Miltinio studija, atrodo, paskatino dail. V. Kalinauską imtis ir scenografijos darbų Lietuvos teatruose. Panevėžio dramos teatre jis sukūrė scenovaizdžius Viktoro Miliūno "Karuselei", Kauno dramos teatre — Kazio Sajos "Mediniams balandžiams", Klaipėdos dramos teatre — Justino Marcinkevičiaus "Mažvydui" ir E. O'Neillo dramai "Anna Christie". Scenografija dail. V. Kalinauską nuvedė ir į Lietuvos kino studijos bei televizijos filmus.

Lietuvių etninės kultūros draugija liepos 26 — rugpjūčio 4 d.d. Kelmėje surengė "Ramuvos" stovyklą, sutelkusią apie 500 stovyklautojų, norinčių gilintis į seniausius lietuvių ir baltų etninės kultūros duomenis. Pirmasis stovyklos penkiadienis buvo skirtas kankliavimo kursams, antrasis — etninėms dainoms ir paskaitoms. Dešimtadienio stovyklon įsijungė ne tik stovyklautojai iš įvairių Lietuvos vietovių, bet ir lietuvių išeivijos svečiai iš Latvijos, Suomijos, Šveicarijos, JAV ir Punsko. Laima Purlienė "Komjaunimo tiesoje" pasakoja: "Čia susirinko auksarankiai liaudies meistrai, savamoksliai entuziastai, muzikos ir įvairių kultūros sričių specialistai. Galima buvo išmokti kankliuoti, groti armonika ir bandonija, šokti, austi juostas, siuvinėti įvairiais būdais, išmokti pasidaryti pasakišką sodą iš šiaudelių, senovinį žalvarinį papuošalą, pasidirbti kankles, išgirsti nežinomų Žemaitijos istorijos faktų, klausytis paskaitų apie baltų dievus, kalendorines šventes, grožėtis dviejų tūkstantmečių senumo latvių dainomis ir šį bei tą išgirsti apie latvių etninės kultūros puoselėtojus. Net reto smarkumo lietus neišgąsdino stovyklautojų, ir jie rinkosi klausytis Valstybinės konservatorijos dėstytojos Daivos Račiūnaitės įtaigaus pasakojimo apie sutartinių apeiginę paskirtį. Čia pat tos sutartinės buvo giedamos scenoje, o Austėja Nakienė mokė sutartinių visus norinčius stovyklautojus . . ." Jiems ir jų vadovams kilo mintis atnaujinti Kražantės pakrantėje stovintį didžiulį mūrinį malūną. Jame galėtų įsikurti visus metus veikianti etninės kultūros mokykla, folkloro centras lietuvių jaunimui. Sumanymui įgyvendinti reikia lėšų ir jas parūpinančių mecenatų. L. Purlienė jautriu balsu šaukiasi pagalbos: "Kur jūs, sąmoningiausi Lietuvos milijonieriai, kur jūs, naujieji oginskiai ir vileišiai? Kultūros mecenatų pavardės visada lieka kultūros istorijoje . . ." **V. Kst.**

Atsiųsta paminėti

Edvardas Gudavičius, KRYŽIAUS KARAI PABALTIJYJE IR LIETUVA XIII AMŽIUJE. Išleido "Mokslas". Vilnius, 1989 m., 192 psl.

TĖVYNĖS SARGAS 1989 nr. 1 (17). Redaguoja – Algirdas J. Kasulaitis. Leidžia Popiežiaus Leono XIII literatūrinis fondas. Spausdina Pranciškonų spaustuvė, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207.

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	9½%
180-185 d. term. ind.	9¾%
1 metų term. indėlius	9¾%
2 metų term. indėlius	9½%
3 metų term. indėlius	9½%
1 metų GIC-met. palūk.	10¾%
2 metų GIC-met. palūk.	10½%
3 metų GIC-met. palūk.	10½%
1 metų GIC-mėn. palūk.	9¾%
RRSP, RRIF ir OHOSP	8¾%
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	10¾%
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	10½%
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	10½%
Taupomąją sąskaitą	8 %
Kasd. pal. taupymo sąsk.	9¼%
Kasd. pal.čekių sąsk.iki	5¾%

IMA UŽ:

Asmenines paskolas nuo	13 %
Sutarties paskolas nuo	13 %
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	12¾%
2 metų	12½%
3 metų	12½%
Su keičiamu nuošimčiu 1, 2 ir 3 metų	11½%

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki $15,000 ir narių gyvybę iki $2,000 už santaupas laikomas šėrų, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki $50,000 ir morgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI virš 42 milijonų dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS
2239 Bloor Street West. • 406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

TOTAL TRADES RENOVATING
151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario
* atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, įmonių
* įrengiu aliuminiaus gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius
* atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūsių, padidinu namus, verandas
Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3 **Telefonas 252-8863**

T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7
Telefonas: 625-0707 *Savininkas – Tom Thompson*

Kokia jūsų namo vertė?

Skambinkite dar šiandien dėl nemokamo jūsų namo įkainojimo.
ANTANAS GENYS
an independent member broker
RE/MAX professionals inc. Realtor
1 east mall crescent, etobicoke, ontario M9B 6G8
232-9000 res: 231-2839

Greitas ir tikslus *patarnavimas!*
DRAUDA
gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos
Juozas Eimis Ramas
Tel. 231-5641, namų 766-5857
Allstate 5233 Dundas St. W. (arti Kipling) Islington, Ontario M9B 1A6
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

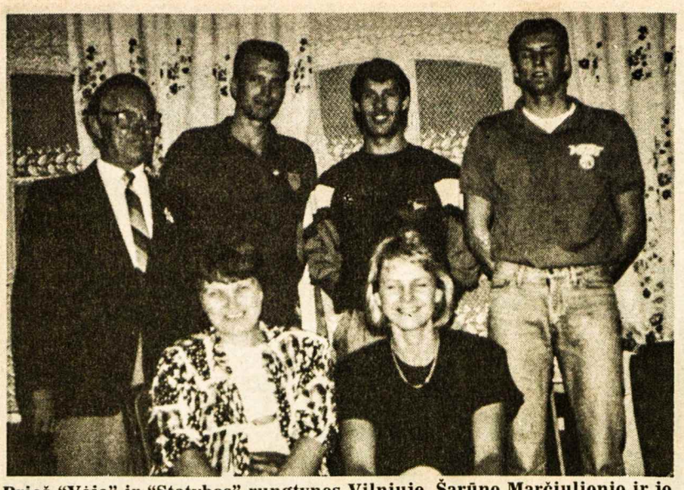

Prieš "Vėjo" ir "Statybos" rungtynes Vilniuje, Šarūno Marčiulionio ir jo žmonos Ingridos bute. Kalbėtasi apie Šarūno išvykimą į JAV (NBA) ir J. Karpio galimybes žaisti "Statyboje". Iš kairės sėdi: Roma Griniūtė-Grinbergienė ir Ingrida Marčiulionienė; stovi: Sigitas Krašauskas, Jonas Karpis, Šarūnas Marčiulionis ir Linas Ažubalis

SPORTAS

T.V.

Redaguoja SIGITAS KRAŠAUSKAS,
32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S 4R5,
telefonas (416) 766-5367

"Vėjas" krepšinio aikštėse

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

"Vėjas" prilenkė "Statybą". Taip vardina savo straipsnį apie "Vėjo" ir "Statybos" rungtynes Egidijus Žičkus, išspausdintą Vilniaus "Sporte" 1989 liepos 20 d. laidoje. Spausdiname jį ištisai:

"Perskridęs Atlantą, aplėkęs kone visą Lietuvą tas mūsų visų ilgai lauktas Šiaurės Amerikos "Vėjas" nepailso, stiprybės tėvų žemėje jam tikrai pakanka. Kai pūsteli – net tvirti, stori stiebai prie žemės linksta.

Tiesa, Vilniaus "Statybos" stiebas praėjusį antradienį buvo gerokai apgenėtas. Pirmiausia jame trūko pačios gražiausios, tvirčiausios šakos – Šarūno Marčiulionio: Tą dieną "Statybai" atsispirti prieš "Vėją" negalėjo padėti ir besigydantys pagrindinio penketuko žaidėjai A. Vainauskas, G. Pocius, mažai žaidė toli nuo savo sportinės formos zenito esantis G. Bačianskas, visiems laikams gražiai iš didžiojo krepšinio palydėtas V. Matkevičius.

Vis tik, prasidėjus rungtynėms, atrodė, kad prieš "Vėją" išsilaikys ir aikštėje esantys žaidėjai. Iki pirmo kėlinio vidurio vilniečiai turėjo 10-12 taškų persvarą. Vieną po kito "tritaškius" ritino A. Karnišovas, tokiais pat efektingais metimais žiūrovus nudžiugino A. Grigas, G. Bačianskas, A. Vasiliūnas. Gynyboje vilniečiai "lipo" prie svečių, neleido laisvai manevruoti, karts nuo karto pačiupdavo varžovams skirtus kamuolius. Bet užteko aikštelėje apsiprasti "Vėjo" milžinams R. Šimkui ir J. Karpiui (po 2.08), kai pradėjo braškėti aikštės šeimininkų gynyba, pasipylė klaidos. Šie du vidurio puolėjai be vargo apžaisdavo savo "prižiūrėtojus" ir pasikeisdami, ne kartą iš viršaus, siuntė kamuolius į "Statybos" krepšį. Prasidėjus pertraukai, kai švieslentėje žibėjo skaičiai 49:44 vilniečių naudai, pakalbinau tarptautinės klasės sporto meistrą A. Pavilionį.

– Amerikonai neturi gerų snaiperių, bet už tai vidurio puolėjų jiems gali ne tik "Statyba" pavydėti. Karpis, o ypač Šimkus, moka apžaisti gynėjus, ir didžiausiame susigrūdime nepraranda orientacijos, sumaniai užsiima vietą po krepšiu, laiku perduoda kamuolius komandos draugams. Be to visi "Vėjo" žaidėjai drausmingi, žino aikštelėje savo vietą ir funkcijas, tiksliai pildo trenerio nurodymus.

Ką pasakyti apie mūsiškius? Sunku, be galo jiems žaisti, neturint vidurio puolėjų. Jankūnas, Darulis tik vardus tokius nešioja. Dar Marčiulioniui žaidžiant, silpna "Statybos" vieta buvo perdavimai, o dabar tokia skylė atirado – dramblys pralįstų. Kiek kamuolių vyrai praranda. Matosi, kad vilniečiai dar mažai čiupinėjo kamuolį, nelimpa jis jiems prie rankų. Visi ir bėga, ir šoka, bet dažnai ne ten kur reikia. Tačiau tragizuoti padėties nenoriu, didelius fizinius krūvius naudojanti ir sezonui besiruošianti komanda ypatingai blizgėti ir negali. O vilties žiburėliai jau dabar matosi. Kad ir nesiseka, vyrai aikštėje nepraranda savitvardos, kovoja, o ne liežuvį laido. Žymiai pakito žaidėjų požiūris į gynybą. Jie jau nebijo artimų kontaktų su varžovais, kietai juos laiko... Ir asmenybių, manau, atsiras... Puikiu krepšininku auga Artūras Karnišovas. Jis dar pats gerai nežino ką gali, po nuostabaus solo numerio dėl nepatyrimo gali suklysti, bet juk žvaigždes galima pasiekti tik per kančias. Jau šiandien "Statybai" nemažai padėjo Kakubauskas. Komandos naujokas ir kamuolį greit žaidžiant kontroliuoti gali, ir mesti per gynėjų rankas nebijo.

Broliai Jeningai, žaidžiantys už Čikagos "Lituanica" futbolo klubą. Iš kairės: Antanas, Eric; stovi: Mark, Steve ir Henry Nuotr. Ed. Šulaičio

Antrame kėlinyje žaidimas nepakito. Įsisiūbavęs "Vėjas" pavijo "Statybą". Gal dešimtį minučių rezultatas šokinėjo tai vienos tai kitos komandos naudai, kol R. Šimkui ir J. Karpiui keletą kartų gerai atsispyrus, "Vėjas" nušvilpė į priekį. Tik paskutinę žaidimo minutę vilniečiams pavyko sušvelninti rezultatą 87:89. Nugalėtojams, "Vėjo" krepšininkams taškus pelnė: R. Šimkus 35, J. Karpis 31, M. Waitkus 7, D. Siliūnas ir J. Shimko po 5, G. Mikalauskas 3, L. Ažubalis 2, A. Rugienius 1. "Statybai": A. Karnišovas 28, A. Grigas 18, A. Jakubauskas 14, A. Vasiliūnas 7, R. Knyza 6, R. Česna 4, G. Bačianskas ir L. Kvederavičius – po 3, D. Darulis 2.

Pabaigai dar vienas nepaprastai į akis kritęs dalykas. Su malonumu stebėjau, kai užgrojus Lietuvos himną, jį giedojo Amerikos krepšininkai. Tuo tarpu "Statybos" vyrai, išskyrus jų vyr. trenerį R. Girskį, tylėjo, kaip vandens į burną prisisėmę. Atrodė, kad ir daugumai žiūrovų himno žodžiai nežinomi. O gal drąsos trūksta: Ar ne laikas išdrįsti."

Rungtynės, jau penktosios "Vėjo" viešnagės metu Lietuvoje, žaistos Vilniuje, 1989 liepos 18 d., kurias mūsiškiai laimėjo **89:87 (44:49)**.

(Bus daugiau)

24-tosios Baltiečių metinės šaudymo pirmenybės įvyko 1989 rugsėjo 9 ir 16 d. latvių medžiotojų ir žuklautojų "Berzaine" klube, kurias pravedė latvių sporto sąjungos šaudymo sekcija. Varžomasi buvo: "Trap" (skraidančių lėkštelių), .22 kal. šautuvais – "English Match", "Free Rifle", "Sporting Rifle" ir pistoletais – šaudyme. Iš viso dalyvavo 55 šauliai, iš jų 26 latviai, 16 lietuvių ir 13 estų. Iš 27 laimėtų medalių lietuviai su 11 pirmavo, latviai 9 ir estai 7.

Skraidančių lėkštelių (Trap) komandinėse varžybose – 16 yd, 100 taikinių, lietuviai laimėjo 1 vietą – 446x500, 2 v. latviai su 444 ir estai 3 v. su 362 pataikymais. Lietuvių komandą sudarė V. Lumbis 91, T. Sims 91, A. Svilas 89, R. Svilas 88 ir J. Stankus 87. Individualinėse varžybose (Trap) 1 v. G. Loja (latvis) – 94, 2 v. V. Lumbis 91 ir 3 v. T. Svilas 91. Išlyginamųjų jardų "Trap" varžybose antruoju liko V. Lumbis su 45. Du taikiniai kartu (Trap) – 1 v. T. Svilas 45x50, 2 v. V. Lumbis 40 ir 3 v. Petglis (latv.). su 39.

.22 kal. šautuvais šaudyme, "Sporting Rifle" varžybose dominavo 100% latviai. "English Match" 1 v. latvis P. Grauds 586x600, 2 v. V. Šeputa 581 ir 3 v. J. Soštakas su 576. 60 šūvių gulom, tarptautiniai taikiniai – "Free Rifle", 1 v. latvis P. Grauds 559, 2 v. V. Šeputa 540 ir 3 v. J. Soštakas 534.

Pistoletų varžybose estai dominavo, tik J. Usvaltas iš lietuvių "Standard Pis" laimėjo 2 v. su 458, o "Free Pis" varžybose jis laimėjo 3 v. su 448.

Čikagos "Lituanica" – pradėjo rudens rato futbolo pirmenybes, kurios tęsis iki spalio 29. Kiekvienai komandai teks sužaisti po 9 rungtynes, iš kurių 4 "Lituanica" žais namuose – Marquette parko aikštyne. Užbaigus šių metų futbolo pirmenybių pavasario ratą, pirmos divizijos "Raudonosios" sekcijos komandos išsirikiavo sekančiai: 1 v. vokiečių "Fortuna" su 35:8 įvarčiais – 14 taškų, 2 v. ukrainiečių "Lions" su 31:20 ir 13 tšk., 3 v. "Lituanica" – Lits su 23:12 ir 12 tšk., 4 v. "Trevian" su 25:8 ir 11 tšk., 5 v. turkų "Bullets" su 18:25 ir 8 tšk., 6 v. Aurora "Kickers" su 13:21 ir 2 tšk. ir 7 v. "Slovaks" su 5:47 ir 0 tšk.

Skautų veikla

• Spalio 1 d. "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntai, pradėdami žiemos sezoną, dalyvauja Mišiose 10.15 v.r. Prisikėlimo šventovėje. Po Mišių sueiga salėje. Visi dalyvauja pilnoj uniformoj, salėn renkasi 9.45 v.r.

• Rugsėjo 19 d. "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntų vadovų posėdyje priimta bendrų švenčių ir sueigų programa — 1. Sezono atidarymas spalio 1 d; 2. Spalio 6-8 d.d. tuntininkų ir kitų vadovų suvažiavimas Beaumont stovyklavietėj; 3. Skautiškos Kūčios gruodžio 10 d. Prisikėlimo salėje; 4. Klaipėdos atvadavimo minėjimas sausio mėnesį (jūros skautai); 5. Vasario 16 minėjimas vasario 11 d. Prisikėlimo šventovėje ir salėje; 6. Kaziuko mugė kovo 4 d. Prisikėlimo šventovėje ir salėse; 7. Skautų-čių globėjo Šv. Jurgio diena balandžio 29 d. Lietuvos kankinių šventovėje; 8. Stovykla "Romuvoj" rugpjūčio pradžioje; 10. Draugovių sueigos vyks kas antrą šeštadienį po Maironio mokyklos pamokų Prisikėlimo parapijos ir Lietuvių namų patalpose. **Tuntininkai**

~ŠYPSENOS~

Kodėl?

– Daugelis klausia, kodėl vadinamieji 'hippis' nešioja ilgus plaukus?

– O gi todėl, kad ilgi plaukai pridengtų trumpą protą.

FIRCHUK TEXTILES LTD.
610 Queen Street West, Toronto, Ontario M6J 1E3
Tel. (416) 364-5036 Fax (416) 364-3864
Turime šių firmų prekes: Sharp, Panasonic, Hitachi, Sanyo, Toshiba, Sony, JVC, AIWA, Akai, National.

Mes suprantame jus ir jūsų giminių Lietuvoje reikalavimus.
Mes turime didelį pasirinkimą stereo ir video magnetofonų, video kamerų, sintezatorių, kalkuliatorių ir kitų elektroninių reikmenų.
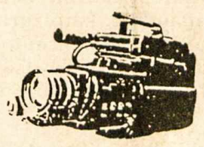
PANASONIC NV-M7EN
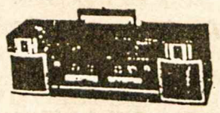
SONY CFS-W365S
Ateikite ir palyginkite mūsų kainas. Malonus patarnavimas, galimybė susikalbėti angliškai, ukrainietiškai, lenkiškai, rusiškai bei jugoslaviškai.
Visos elektroninės prekės yra PAL/SECAM, 220-VOLT.
Mes siunčiame iki 20 kg siuntinius į Lietuvą. Muitą galite sumokėti Kanadoje ar Lietuvoje. Turime didelį pasirinkimą didelių ir mažų skarų, šalikų, sportinių batų, kelnių (jeans), odinių paltų, dirbtinio kailio paltų ir kitų drabužių, kuriuos mėgsta Lietuvoje.
Darbo valandos nuo pirmadienio iki šeštadienio, 9 v.r. – 5.30 v.p.p.

HALLING ELECTRICAL
(Estonian)
Gyvenamiems namams ir komerciniams pastatams.
• elektros išvedžiojimas
• elektros vielų atnaujinimas
• elektrinis šildymas
• vėdinimo įrengimas
• geras darbo atlikimas
Tel. 762-9190 LIC E 1044

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

9½% už 90 dienų term.indėlius	
9¾% už 6 mėn.term.indėlius	
9¾% už 1 m. term. indėlius	
9½% už 2 m. term. indėlius	
9½% už 3 m. term. indėlius	
9¾% už 1 m. GIC mėn. palūk.	
10¾% už 1 m. GIC invest. pažym.	
10½% už 2 m. GIC invest. pažym.	
10½% už 3 m. GIC invest. pažym.	
8¾% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)	
10¾% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.	
10½% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.	
10½% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.	
8¾% už namų planą - OHOSP (variable rate)	
8 % už taupymo sąskaitą	
9¼% kasd. pal. sąsk. virš 10.000	
6½% už kasd. pal. čekių sąsk.	

IMA:

už asmenines paskolas nuo	13 %
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	12¾%
2 metų	12½%
3 metų	12½%
(fixed rate)	
su keičiamu nuošimčiu 1, 2 ar 3 metų	11½%
(variable rate)	

Asmenines paskolas duodame iki $65,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

AKTYVAI virš 73 milijonų dolerių

Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $15,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų

BŪSTINĖ: Lietuvių namai —
1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonas 532-1149

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 6A3.
Telefonai: 225-5699 arba 489-1543
Nekilnojamo turto įstaiga, tarnaujanti tautiečiams nuo 1951 metų. Lietuviams nuolaida namo pardavimo atveju.
Alfonsas Garbenis, sn. (tėvas) ir
Alfonsas Garbenis, jn. (sūnus) – **savininkai**
Namų įkainojimo skyrius
HURONIA PROPERTIES APPRAISALS LIMITED
25 Pineneedle Dr. P.O. 174, Aurora, Ontario L4G 3H3
Telefonas (Toronto linija) **773-6480**
ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – mortgičių, palikimų, investacijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

KINGSWAY NATIONAL
REAL ESTATE LTD., REALTOR
1614 Bloor St. W., Toronto, M6P 1A7 (Arti Toronto Lietuvių namų)
JANE-ANNETTE
Testamentinis pardavimas. Mūrinis iras 8 kambarių namas, gerame stovyje. Dvi moder ives, dvi prausyklos, įrengtas rūsys, garažas. Geras ys. PARDUOTA Prašoma kaina tik – 238,000.
St. JOKUBAITIS
Telefonai 535-2331 arba 537-2869

RE/MAX
renown realty ltd., realtor
an independent member broker
daiva t. dalinda, B.A.
associate broker
4887 dundas street west
islington, ontario M9A 1B2
res: 239-9892
232-2322
DEŠIMTIES METŲ PATYRIMAS
NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

MARIUS E. RUSINAS, *turįs aštuonerių metų patyrimą, patarnauja visose pensijų srityse:*
• **RRSP – nuo 1 iki 10 metų garantuoti pažymėjimai**
• **RRIF pensijų fondas**
• **metinė renta (Annuities) – nuo 5 iki 20 metų išmokos abiem (vyrui ir žmonai) arba vienam (kitam mirus)**
• **įvairūs fondai (Segregated Funds) – gyvybės, sveikatos, grupinė drauda**
• **atstovauja visom gyvybės draudos bendrovėm**
• **klientų patogumui, susitarus, atvažiuoja į namus**
Canada Life Assurance Company
390 Bay St. nr. 600, Toronto M5H 2Y2
Darbo (416) 868-0922, namų (416) 848-0320

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

pareiškimus vėliau bandė švelninti Kanados ministeris pirm. B. Mulroney. Kanados žydų kongreso pirm. L. Scheinigeris džiaugėsi, kad ministeris pirm. B. Mulroney tvirtai remia Izraelį, kad šiuo reikalu jo vyriausybė turi tik vieną balsą.

Spaudoje taipgi pasirodė pranešimų, kad ministeris pirm. B. Mulroney Kanados žydų kongreso delegacijai pažadėjo apsilankyti Izraelyje ir tarti žodį knessetu vadinamame parlamente. Kanados žydai seniai nori to apsilankymo, nes jo dėka būtų sustiprintas dabartinis Izraelio premjero J. Šamiro peršamas taikos planas ir susilpninti Kanados ryšiai su palestiniečių PLO organizacija. Ministerio pirm. B. Mulronio spaudos sekr. Gilbertas Lavoie tokią kelionę pavadino tik pagrindo neturinčiais gandais. Tuo tarpu Kanados užsienio reikalų ministerijos pareigūnai ir diplomatai Artimuosiuose Rytuose teigia, kad jau yra pasiektas dar negalutinis susitarimas apsilankymo klausimu. Esą ministeris pirm. B. Mulroney antrojoje 1990 m. pusėje galbūt lankysis ne tik Izraelyje, bet ir Jordanijoje bei Egipte. Kritikai tokią kelionę laiko bereikalingu dolerių žarstymu. Pasak jų, Kanada neturi jokio svorio taikos derybų klausimu Artimuosiuose Rytuose. Esą šį reikalą Kanados ministeris pirm. B. Mulroney tepalieka Izraelį remiančioms JA Valstybėms ir jų prez. G. Bushui.

Sunkiai beįtikėtinu kuriozu padvelkė dienraščio "The Toronto Sun" rugsėjo 9 d. paskelbtas pranešimas apie Ontario susisiekimo ministerijos automobilio registracijos plokščių atšaukimą M. Herzogui. Ontario gyventojai už padidintą mokestį gali užsisakyti specialius įrašus automobilių registracijos ploštėse. Pridėta nuotrauka liudija, kad Ontario gyventojas Marty Herzog savo plokštėms buvo pasirinkęs įrašą "THE ZOG", įjungdamas tris paskutines savo pavardės raides. Esą draugai jį jau daugelį metu vadina Zogu. Galime įsivaizduoti M. Herzogo nustebimą, kai Ontario susisiekimo ministerija staiga nutarė atšaukti jam išduotas ir jau ilgokai naudotas plokštes, jose įžiūrėjusi ... antisemitizmą jo pavardės ZOG santrumpoje. Ontario susiekimo ministerija aiškina, kad tos trys ZOG raidės turi paslėptą prasmę – Zionist Occupational Government (Okupacinė sionistų vyriausybė). Plokštes prarandančio M. Herzogo protestas buvo nesėkmingas. Jam atsakyta, kad šiuo atveju jis neturi balso ir kad teks pasirinkti kitokį įrašą registracijos plokštėse. Šia proga negalima užmiršti dviejų esminių faktų. Plokštes su "THE ZOG" įrašu pasirinkęs M. Herzogas yra žydų kilmės kanadietis, nė negalvojęs jomis skleisti antisemitizmo. Šį kuriozinį įvykį su jo ir plokščių nuotrauka paskelbė dienraštis "The Toronto Sun", kurio dabartiniu leidėju pasirašo žydų kilmės kanadietis Paul V. Godfrey, buvęs metropolinio Toronto pirmininkas. Atrodo, ir jis negalėjo patikėti, kad kas nors Ontario registracijos plokštės ZOG santrumpoje galėtų įsivaizduoti paslėptą antisemitinę mintį Zionist Occupational Government. Ontario provincija juk yra Kanadoje ir nieko bendro neturi su vakarine Jordano pakrante ar Gazos juosta.

Kun. A. SVARINSKAS sutinkamas Toronto orauostyje 1989.IX.19. Iš kairės: Jonas Andrulis, Salomėja Andrulienė, Rasa Kurienė, kun. Alfonsas Svarinskas, kun. Jonas Staškus, Vytautas Aušrotas

Kanados Lietuvių Bendruomenės žinios

Kanadoje jau gauta beveik 4,000 parašų po peticija, reikalaujančia panaikinti Molotovo-Ribbentropo pakto pasekmes. Prašoma visų, kurie rinko parašus, kiek galima greičiau sugrąžinti užpildytus peticijų lapus į KLB raštinę.

Į Sąjūdžio prašymą liudyti apie neteisėtą 1940 m. seimą Lietuvoje kol kas gautas tik vienas atsiliepimas iš visos Kanados. Sąjūdis nori įrodyti, kad 1940 m. seimo rinkimai ir įstojimas į Sovietų Sąjungą teisiškai yra negaliojantys. Išeivija Lietuvai gali padėti visokeriopai. Štai dar vienas būdas. Atsiliepkime į jų prašymą. Turintys raštiškos medžiagos arba norintys pateikti liudijimą, prašomi nedelsiant susisiekti su KLB raštine raštu arba paskambinant (416) 533-3292 darbo valandomis.

Birželio mėnesį įvairioms organizacijoms Lietuvoje buvo išsiųsta virš 350 kg. knygų, suaukotų Kanadoje Vasario 16-tosios proga. Gautas toks laiškas:

Vilnius, 1989-07-11

Brangūs broliai ir sesės,
Kanados lietuviai:

Nuoširdžiausiai dėkojame Jums už neįkainojamą dovaną – Jūsų suaukotas Vasario 16-ąją knygas, kurias gavome per dr. V. Grinių (per Vengriją). Jos bus mums tikras žinių, minčių ir taurių jausmų lobynas. Redakcijos darbininkai naudosis jomis savo džiaugsmui, skaitytojų labui.

Prašytume nurodyti adresus Kanados lietuvių skaityklų, kurioms galėtume siuntinėti "Katalikų Pasaulį" (nemokamai).

Priimkite gražiausius mūsų linkėjimus.

Su meile ir pagarba,
Kun. Vaclovas Aliulis,
"Katalikų Pasaulio" vyr. redakt."

KLB XIV-tosios krašto tarybos pirmoji sesija įvyks š.m. spalio mėn. 28-29 d.d. Toronto Lietuvių namų patalpose. Suvažiavimo metu bus išrinkta nauja KLB Krašto valdyba. Bus svarstybos ir diskusijos klausimais, liečiančiais Kanados lietuvių kultūrinę bei visuommeninę veiklą Kanadoje ir Lietuvoje. Į suvažiavimą su pranešimais yra kviečiami žymūs Sąjūdžio veikėjai. Pilnesnė suvažiavimo darbotvarkė netrukus bus paskelbta.

Šie asmenys aukojo KLB veiklai ir įvairiems projektams paremti: $150 – J. Arštikaitis; $50 – V. Lumbis (Garson); $35 – A. P. Stanėnai; $30 – R. Bulovas (Hagersville); $25 – V. Indris; $20 – V. Marcinkevičius. Solidarumo įnašus prisiuntė Wasagos-Stayner LB apyl. – $210 ir St. Catharines LB apyl. – $310. Lietuvai paremti $500 atsiuntė Windsoro Šv. Kazimiero parapijos altoriaus draugija. Sąjūdžiui paremti V. Anysienė aukojo $20.

Archyvo-muziejaus statybai bei išlaikymui: $100 – M. P. Krilavičiai (Keswick); $100 – V. Anysienė; $25 – T. Blinstrubas (Čikaga). Savo ir kitų organizacijų vardu KLB Krašto valdyba nuoširdžiai dėkoja visiems aukotojams.

Nori suburti

Savarankiška Lietuvos savigynos imtynių federacija norėtų užmegzti ryšius su tautiečiais, besidominančiais imtynių sportu: (sambo, kendo, aikido, taekvondo, ušu, sumo, konfu ir kt.)

Federacijos tikslas, kaip sako jos pirmininkas P. Eigminas, suburti visus pasaulio lietuvius, imtynių sporto gerbėjus, entuziastus, veteranus, sportininkus ir organizatorius. Adresas: Universiteto 3, Vilnius 232734, Lithuania, USSR, tel. 613164.

Remia tautines grupes

Ontario provincijos pilietybės ministerio Bob Wong pranešimu, septyniasdešimt vienai etninei bendruomenei metro Toronte paskirta $2,592,501 paremti naujuosius ateivius. Ontario valdžia 1989-90 m. daugiakultūriams reikalams paskyrė $4,442,922. Ministeris džiaugiasi, kad jo ministerija gali pagelbėti tautinėm grupėm, kurios rūpinasi, kad naujieji ateiviai pritaptų prie naujo gyvenimo.

Paieškojimai

Dana Gudžiūnienė ieško savo tetos **P. Valinčienės,** anksčiau gyvenusios 2245 Central LaSalle, Montreal, P.Q. Rašyti: D. Gudžiūnienė, Laukų g-vė 45, Raseiniai 234400, Lithuania, USSR.

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533 - 7954

Turner & Porter

Optical Studio
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lešiai (contact lenses).

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
Telefonas 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

MEDELIS CONSULTING
1407 Sarcee St. Oshawa, Ont. L1G 4N2
Po sėkmingai pavykusios "Gintaro" kelionės į Lietuvą pranešame, *kad išrūpinam kvietimus ir suplanuojam išvykas pasirodymams į Lietuvą atskiriems menininkams ar ansamblinėms grupėms.*
Sudarom sąlygas *privačiai apsilankyti Lietuvoje.*
Nuperkam automobilius *ir kitas dovanas valiutinėje parduotuvėje.*
Sutvarkom dokumentus *iškvietimui giminių iš Lietuvos.*
Kreipkitės į **Stefą** arba **Algį Medelius**, vakarais tel. **(416) 434-1847**

OVERSEAS VIDEO TAPE
Pakeičiame 3 val. video juostas iš vienos sistemos į kitą tik už $45. Darbas garantuotas. NTSC, PAL, SECAM, Europos, Azijos, Afrikos ir Australijos sistemas į kanadišką ir atvirkščiai. 8 ir 16 mm filmas ir skaidres pakeičiame į video.
KODĖL MOKĖTI DAUGIAU?
Skambinkite tel. 244-1822.

Century 21
G. KELLEHER REAL ESTATE LTD.
REALTOR

Susan Jurėnienė
Profesionali pirkimo ir pardavimo atstovė mielai jums patarnaus Toronto, Mississaugos, Oakvillės apylinkėse.
Verslo — (24 v.) tel. 279-6338 **Namų — 542-1708**

Siunčiame ir parduodame 220 voltų/50 H₂
elektrinius reikmenis
įskaitant ir "Camcorders", "VCR" bei "TV" vartojimui Europoje–Lietuvoje
Universal Overseas Services
1960 Ellesmere Rd. Unit 6
Scarborough, Ont. M1H 2V9
Tel. (416) 438-7500

Sąžiningas, konfidencialus patarnavimas
Parduodant, perkant ar tik norint informacijų apie nekilnojamas nuosavybes prašom man paskambinti
Justinas Raškauskas
624-6336 namų **897-0068**
allan BROWN
ALLAN BROWN REAL ESTATE (Ont.) LTD., REALTOR
Toronto & Mississauga Real Estate Board
4078 Dixie Rd., Mississauga, Ont. L4W 1M4

SHERLOCK HOMES REAL ESTATE INC REALTOR

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti.
Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.
Lina Kuliavienė tel. 534-7788
431 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario

Lloyd Bloom
The Marlatt
The J. B. MARLATT
Funeral Home, Ltd.
615 Main Street East
(East of Sanford)
laidotuvių namai ir koplyčia
Telefonas: 528-6303
HAMILTON, Ontario

DRAUDA "ALL THE CHOICE IN THE WORLD"
MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS, *B.Sc., LL.B.*
2 Jane St., Suite 500 — Telefonai:
Bloor ir Jane gatvių kampas — įstaigos (416)**762-7393**
Toronto, Ontario M6S 4W3 — namų **233-0303**

Advokatas
VIKTORAS E. RUDINSKAS
B.C.L., LLB., M.B.A., M. Eng.
15 John St., Suite 2 — **Tel. 240-0594**
Weston, Ontario M9N 1J2 — **Fax. 248-5922**

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS *B.A. M.L.S. LL.B.*
perėmė a.a.advokato **Algio Puterio** bylas ir testamentus
3425 Dundas St. W., Suite 200 — Telefonas
prie Windermere Ave. — įstaigos (416) **763-3362**
Toronto, Ontario M6S 2S4

RE/MAX
west realty inc., realtor
an independent member broker
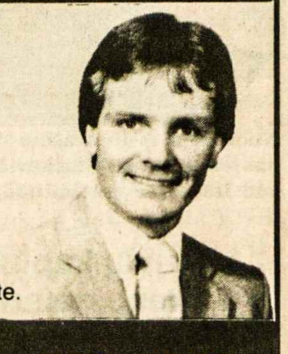
Juozas (Joseph)
Norkus
namų pirkimo ir pardavimo atstovas
patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas
Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.
1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3
769-1616

Vaidotas Jonynas, *M.B.A., C.F.A.*
Telefonas (416) 864-2734
- **Turi daugiau kaip 10 metų patyrimo investacijų srityje**
- **Aukso kasyklų analizuotojas**
- **Asmeniškai pataria apie "T-Bills", "Canada Savings Bonds", RRSPs, "Mutual funds"**
- **Sąžinigai patarnauja lietuviškai arba angliškai**

Moss, Lawson & Co. Limited
48 Yonge Street, Toronto, Ont. M5E 1G7

Century 21
DRESHER Ltd.
Member Broker
Tel. 233-3334
FAX 233-0285
3830B Bloor St. W., Islington, Ont. M9B 1K8
Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse.
Kreipkitės į Birutę Spudienę, B.A., namų 445-9469 arba į Valterį Drešerį. *Kiekviena įstaiga tvarkosi atskirai.*
Didžiausia pirkimo ir pardavimo organizacija pasaulyje.

Ar jūs domitės pirkimo ir pardavimo (Real Estate) karjera?
Jeigu taip, skambinkite į mūsų raštinę. Mes paruošime jus, duodami pamokas kas antrą antradienį. **Century 21** geriausiai paruošia pardavėjus pirkimo ir pardavimo versle. Dėl informacijų skambinkite **Valteriui** ar **Rick tel. 233-3334.**
Century 21. Dresher Ltd.

DRESHER **INSURANCE BROKERS**
Fax 233-0285 - Tel. 231-2661
3830B Bloor Street West, Islington, Ontario M9B 1KB
Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 10 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 10 v.r. – 2 v.p.p.
Narys "Better Bussiness" biuro

Patarnavimas — greitas ir tikslus!
V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ*
DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

TORONTO ONT

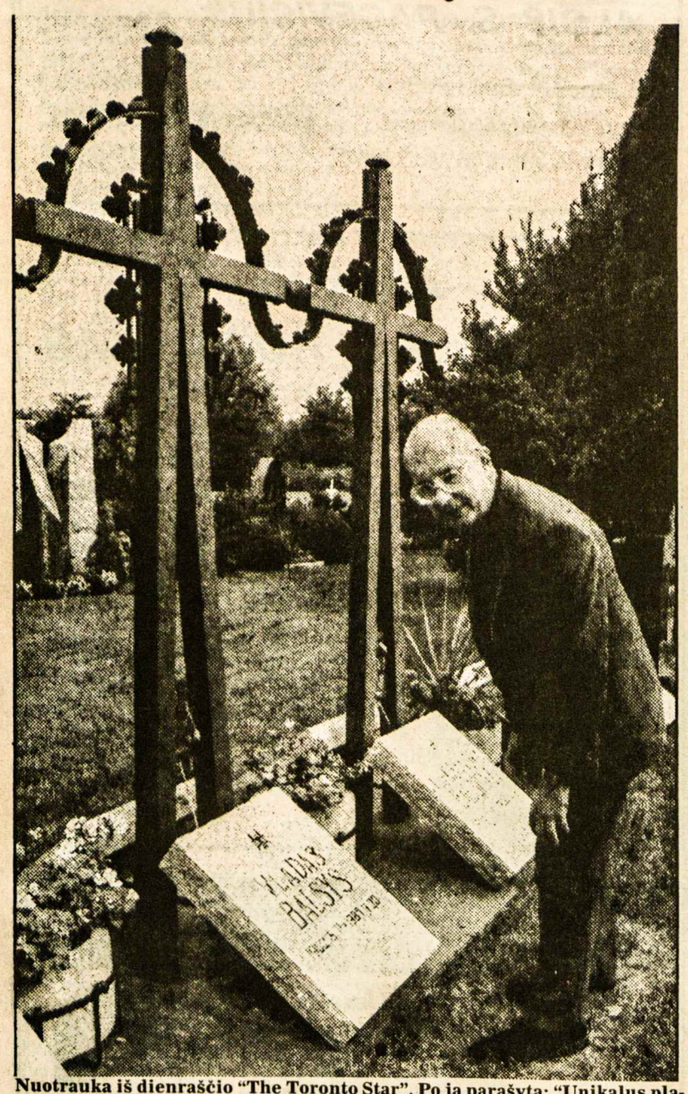

Nuotrauka iš dienraščio "The Toronto Star". Po ja parašyta: "Unikalus planas – kun. Jonas Staškevičius, Lietuvos kankinių parapijos klebonas, sako, kad lietuviai yra individualistai ir kad tai rodo kapaviečių paminklai"

Lietuvių kapinės – meno galerija

"The Toronto Star" rugsėjo 18 d. laidoje rašo, kad Mississaugoje (arti Toronto) Šv. Jono lietuvių kapinės paverstos meno galerija, turint galvoje daug ir įvairių meniškos vertės paminklų. Esą įdomūs ir paminklų užrašai, kuriuose atsispindi tėvynės ilgesys. Toronte gyvena apie 15.000 lietuvių. Kapinėse palaidota arti 2000. Kun. J. Staškevičius korespondentui pareiškęs, kad kapinių puošimas ir paminklų statymas yra lietuvių tradicija. Ta tradicija tęsiama ir šiose kapinėse, nuo 1960 m., kai jos buvo įsteigtos kun. Petro Ažubalio.

Anapilio žinios

— Praeitą sekmadienį pamokslus sakė ir naująsias Anapilio muziejaus archyvo patalpas šventino žymusis kovotojas už Lietuvos religinę laisvę kun. Alfonsas Svarinskas.

— Pakrikštytas Ričardo ir Dalės (Pažerūnaitės) Petronių sūnus Ričardas-Antanas.

— Vaikučiai, kurie nori giedoti chore per 9.30 v.r. Mišias sekmadieniais, prašomi susirinkti spalio 1, ateinantį sekmadienį, 9.30 v.r. Mišioms ir po Mišių repeticijai su muz. Nijole Benotiene.

— Maironio mokyklos iškilmingos mokslo metų pradžios Mišios bus mūsų šventovėje spalio 1, sekmadienį, 11 v.r. Mišių skaitinius skaitys ir aukas neš mokyklos mokiniai.

— Vaikučiai, kurie šiais metais mūsų parapijoje priėjo Pirmosios Komunijos, prašomi susirinkti tolimesniems pokalbiams su ses. Palmira spalio 8 ir 15 sekmadieniais, po 9.30 v.r. Mišių klebonijoje.

— Tėvai, norintieji leisti savo vaikučius prie Pirmosios Komunijos ateinančiais metais, prašomi juos registruoti dabar parapijos raštinėje tel. 277-1270. Pamokas praves ses. Palmira.

— Anapilio sodyba gavo: $14,700 iš a.a. K. Povilenskio palikimo; $3,891 iš a.a. B. Kovaliūnienės palikimo. Motinos Teresės labdarai gauta $1,000 iš a.a. Marijos Pargaliauskienės palikimo.

— Aukojo Šv. Jono liet. kapinėms: $250 — H. Kantschat; $50 — A. Petkevičienė; parapijai: $100 — dr. A. A. Valadkos; $50 — D. V. Paškai, V. V. Paškai, M. Bernotienė (a.a. Antano Bernoto II mirties metinių proga).

— Mišios spalio 1, sekmadienį, 9.30 v.r. už a.a. Oną ir Juozą Baliūnus, 11.00 v.r. už parapiją. Wasagoje 11.00 v.r.už a.a. Joną Valantiejų.

Anapilio sodyboje rugsėjo 24, sekmadienį, 3 v.p.p. įvyko dvigubos iškilmės: Lietuvos kankinių prisiminimas — atlaidai ir Kanados lietuvių kultūros muziejaus atidarymas bei pašventinimas. Plačiau kitame "TŽ" numeryje.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Yra išleistas naujas parapijos giesmynas, kurį paruošė 10.15 v.r. Mišių giedojimo vadovė muz. D. Viskontienė. Paskutiniame giesmyno puslapyje yra jos žodis ir padėka visiems, kurie jai padėjo šį giesmyną paruošti. Giesmynas išdėstytas šventovės suoluose. Dėkojame D. Viskontienei ir jai padėjusiems sol. V. Verikaičiui, muz. J. Govėdui, V. Baliūnienei, R. Radžiūnaitei, S. Šileikienei ir J. B. Danaičių spaustuvei. Šio giesmyno mecenatai yra Marytė ir Bronius Genčiai, kurie šio leidinio išlaidas padengė, minėdami savo 25 metų vedybinio gyvenimo sukaktį.

— Praėjusį sekmadienį per 10.15 v.r. Mišias giedojo sol. Algis Simanavičius.

— Praėjusį sekmadienį Parodų salėje vyko dail. R. Lankausko tapybos darbų paroda.

— Ruošiasi tuoktis Andrius Mykolas Sokolovas su Diana Devine.

— Susituokė Kęstutis Draudvila ir Loreta A. Delkutė.

— Pakrikštyta Megan-Onutė, Broniaus ir Patricijos Stončių dukrelė.

— "Šatrijos" ir "Rambyno" skautų tuntai pradės savo naują veiklos sezoną su 10.15 v.r. Mišiomis spalio 1, sekmadienį.

— Parapijai aukojo: $200 — A. Genys; $150 — K. Juknevičienė; $100 — J. Bernatavičienė, O. J. Gustainiai, S. V. Liuimos, J. H. Lasiai, O. Juodviršienė, S. Meškauskienė, E. I. Sičiūnai, E. Walenciej; $60 — B. P. Stončiai; $50 — V. M. Tamulaičiai, A. Šileika; Šv. Kazimiero kolegijai Romoje: $100 — S. Meškauskienė.

— Mišios spalio 1, sekmadienį, 8.30 v.r. — padėkos intencija, 9.20 v.r. už a.a. Mariją Valiulienę, 10.15 v.r. — už a.a. Juozą Vainą, už a.a. Antaną ir Kotryną Margius, 11.30 v.r. — už parapiją, 7 v.v. — už a.a. Simoną Staškevičių.

Lietuvių namų žinios

— Lietuvių slaugos namams aukojo: $100 — Eleną Jaškus. Iš viso statybos fonde yra $143,088.77. Aukos priimamos "Paramoje", sąsk. nr. 8711, Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyve sąsk. 155332.17 ir "Talkoje" sąsk. nr. 4259. Aukos atleidžiamos nuo valstybinių mokesčių.

— Sekmadienio popietėje dalyvavo 230 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: I. Alksnytė, A. Černytė, E. Eringienė, A. Krosnovas, T. Lazdutytė, K. R. Sauliai, S. A. Semaškai, B. Smalstienė, A. Tūbelis iš Vilniaus; R. Kazlovskis, D. Mockus iš Kuršėnų; A. Kuolas iš Rokiškio; L. Karalienė iš Ukmergės; K. Platelis iš Druskininkų; Violeta Kiršinaitė iš Tauragės; J. Sadauskas iš Biržų; M. Vitkauskienė iš Kalvarijos: A. Vitkauskas iš Alytaus; K. Eringis iš Čikagos.

— LN valdybos posėdis — rugsėjo 28, ketvirtadienį, 7.30 v.v.

— LN binge dar yra vietų kortelių išnešiotojams-pardavėjams. Skambinti Teodorui Stanuliui tel. 532-3311.

— "Nepriklausomos Lietuvos" laikraščio naudai ruošiamas metinis vakaras spalio 21 d. Toronto Lietuvių namuose. Jei kas norėtų ką nors paaukoti loterijai, galima palikti LN raštinėje. Į vakarą prašome atsilankyti ne tik rėmėjus, bet ir kitus, kuriems rūpi lietuviška spauda.

Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblio koncertai įvyks spalio 17, antradienį, ir spalio 18, trečiadienį, 7.30 v.v. Anapilyje.

Šv. Jono lietuvių kapinių lankymas įvyks lapkričio 5, sekmadienį, 3 v.p.p. Bus pamaldos kapinių koplyčioje. Lietuvos kankinių parapijos katalikių moterų skyrius ta proga ruošia meno parodą.

A. a. dail. Jokūbo Dagio prisiminimui vietoje gėlių dail. Regina ir Jonas Žiūraičiai "Tėviškės žiburiams" paaukojo $30, dail. Juozas Bakis ir dail. Rokas Stepulaitis $50.

A.a. Jono Sadausko trejų metų mirties prisiminimui Aldona Falikauskienė "Tėviškės žiburiams" aukojo $20.

A. a. Jono Sadausko, mylimo vyro, trejų metų mirties prisiminimui Birutė Sadauskienė ir šeima "Tėviškės žiburiams" aukojo $30.

Vincas Rutkauskas iš Keswick, Ont., lankėsi "Tėviškės žiburiuose" su giminėmis iš Lietuvos – Antanu Tūbeliu ir Audrone Černyte iš Vilniaus. Ta proga paliko "Tėviškės žiburiams" auką $20.

A. a. Jono Sadausko, brangaus žento, trejų metų mirties prisiminimui Kazimiera Mankauskienė "Tėviškės žiburiams" aukojo $20.

Punsko kultūros namų vajui aukojo: $200 – Lietuvos kankinių parapijos katalikių moterų draugijos skyrius; $100 – Prisikėlimo parapijos katalikių moterų skyrius; $25 – Bronius Degutis. Nuoširdi padėka aukotojams. Vajus tęsiamas toliau, ir tik aukotojams pageidaujant, bus išduodami pažymėjimai atleidimui nuo pajamų mokesčių.

"Atžalynas" praneša

– Repeticijos prasidės spalio 1, sekmadienį, Toronto Lietuvių namuose: mažųjų grupei — 12 v.p.p., vidurinei — 3 v.p.p., studentam — 6 v.p.p.

– Tėvų komiteto posėdis – spalio 1, sekmadienį, 1 v.p.p., Lietuvių namuose. Dėl informacijos kreiptis į tėvų komiteto nares: J. Vitkūnienę tel. 621-8671 arba V. Grenke tel. 535-8632.

– Veteranų šokėjų pirma repeticija – spalio 24, antradienį, 7 v.v., Lietuvių namuose. Kviečiami visi pirmos ir antros jaunystės šokėjai dalyvauti.

– Su pavasario ir vasaros saule atžalyniečiai skraidė ir šoko – jauniai gastroliavo Kvebeke, šokta karavane, studentų grupė lankėsi tėvynėje, koncertavo du kartus Vilniuje, Kaune, Panevėžyje, Anykščiuose, Palangoje. Dainų slėnyje Vilniuje buvo per 5000 žiūrovų. Dalyvavo "Baltijos kelyje", pakeliui į namus šoko Helsinkyje. Vadovybė skatina jaunimą įsijungti į šokėjų eiles, dalyvauti "Atžalyno" veikloje. Ypač kviečiamas jaunimas 5-15 metų amžiaus.

– Rugsėjo 23 d. studentų šokėjų grupė šoko "Grandies" koncerte Čikagoje su dideliu pasisekimu.

– Tėvų komitetas reiškia nuoširdžia padėka mokytojams bei mokytojoms V. Vitkūnaitei, A. Zanderienei, M. Hurst-Gutauskaitei, D. Krivaitei, A. Krakauskaitei, J. Macijauskaitei, L. Dauginienei ir V. Dauginiui; muzikantams D. Pargauskaitei, E. Lukošiui, M. Tarvydui ir A. Vaičiūnui.

– Ypatinga padėka visiems kelionių palydovams už kantrybę, ištvermę šeimyniškus patarimus, priežiūrą, I. Poškutei už puikų pranešimą, L. Nakrošienei už jo paruošimą; audėjoms: G. Baltaduonienei, H. Lasienei, A. Vaitonienei ir A. Zanderienei už gražius tautinius drabužius, kuriais žavėjosi visi tautiečiai Lietuvoje. Nuoširdus ačiū mūsų šauniam jaunimui, pagarba už jų pasišventimą ir lietuviškų tradicijų tęsimą. **Informacija**

ATVYKUSI IŠ LIETUVOS 51 m. amžiaus, vidutinio ūgio, liekna, norėtų susirasti gyvenimo draugą Kanadoje. Rašyti "Tėviškės žiburių" adresu, pažymint ant voko "Jadvygai".

IŠPARDUODAMAS ŠVIEŽIAS bičių medus. Skambinti tel. 534-6803 Toronte.

IŠNUOMOJU Burlingtone kambarį su galimybe naudotis visu namu. Skambinkite tel. 332-0624 Burlingtone.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024 Toronte.

PARDUODAMAS grynas bičių medus. Kreiptis pas bitininką J. Norkų (didesnius kiekius pristatau į namus) tel. 389-8179. Taip pat galima gauti Anapilio knygyne, "Vilnius Manor" pensininkų namuose pas J. Gustainį.

DAŽOM NAMUS iš vidaus ir lauko, dedam plyteles, aliuminijų, valom kilimus, dengiam stogus, iškertam medžius už prieinamą kainą. Skambinti Pijui tel. 248-5064 Toronte.

SCARBOROUGH, netoli Kennedy požeminių traukinių stoties privačiai parduodamas 2-jų miegamųjų butas "condominium". Nauji kilimai, didelė su visais įrenginiais virtuvė, yra požeminė aikštelė automobiliui. Skambinti tel. 266-1630, kalbėti tik angliškai.

CATERING

Maistas gaminamas visom progom – vestuvėm, krikštynom, laidotuvėm, parengimam. Skambinkite Vidai Šiaučiulienei tel. (416) 626-5184.

ATPIGINTOS KAINOS.
Pilna kaina su persiuntimu į Lietuvą video magnetofonas Toshiba 83 CZ – $395, video kamera Hitachi – $1,150. Palyginkite. SIUNČIAME ir VAISTUS. Romas Pukštys, TRANSPAK, 2655 W. 69 St., Chicago, IL 60629. Įstaigos valandos: kasdien nuo 10-6 v.v., šeštadieniais nuo 10-2 v.p.p. Tel. 312-436-7772; namų tel. 312-430-4145. Rašydami būtinai pažymėkite savo telefoną.

EUROPEAN CATERING

Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 234-0243 Toronte.

DĖMESIO

Padėkos dienos savaitgalyje, spalio 8, sekmadienį, Toronto Lietuvių namuose **nebus gaminami pietūs.**

Svetainės "Lokys" bus atidaryta įprasta tvarka.

Vedėjas

VILNIAUS UNIVERSITETO ANSAMBLIS

VILNIAUS UNIVERSITETO DAINŲ IR ŠOKIŲ ANSAMBLIO

KONCERTAI

įvyks Toronte 1989 m. spalio 17, antradienį, ir spalio 18, trečiadienį, 7.30 v.v., didžiojoje Anapilio salėje, 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario

PROGRAMOJE: tautiniai šokiai, dainos, kanklių ir liaudies instrumentų muzika. Ansamblio vadovas – Vidas Aleksandravičius.

Visos vietos numeruotos. Kaina – $12, vaikams – $8. Bilietai gaunami – parapijose, pas J. Vingelienę tel. **233-8108,** G. Šimkienę tel. **766-8844.**

Dalyvaukime ir pasigrožėkime jaunimu iš Lietuvos.

Visus maloniai kviečia – ***Toronto "Gintaro" ansamblis***

KLJS

Suvažiavimas 1989 m. spalio 7 d.

Toronto Lietuvių namuose, Vytauto Didžiojo menėje,
1573 Bloor St.W., Toronto, Ont.

DIENOTVARKĖ

10 v.r. – Atidarymas, KLJS valdybos pranešimai, apylinkių Jaunimo sąjungos pranešimai, KLJS valdybos rinkimai

1 v.p.p. – Suvažiavimo tema – "Atgimsta Lietuva ir išeivija"; "Lietuva viešoje spaudoje" – kalbės prof. Romas Vaštokas, PLB ekologinės komisijos narys; "Dabartinių įvykių Lietuvoje reikšmė išeivijos jaunimui" – Ramūnė Sakalaitė-Jonaitienė; "Naujoji išeivijos lietuvių jaunimo veiklos kryptis" – Mirga Šaltmiraitė, PLJS vicepirmininkė

4 v.p.p. – Vaizdajuostė – "VI Pasaulio lietuvių jaunimo kongresas – įspūdžiai", aiškina Viktoras Puodžiūnas, D. Britanijos atstovas

8 v.v. – šokiai

Informacija:
Loreta Stanulytė tel. 231-4937,
Onutė Žukauskaitė tel. 924-2121

Atgimsta Lietuva ir išeivija!

MONTREAL QUE

Kun. Alfonsas Svarinskas rugsėjo 17 d. AV šventovėje laikė Mišias ir sakė įdomius pamokslus 10 ir 11 val. Po to salėje susirinko apie 150 asmenų pasiklausyti ilgamečio Sibiro kalinio pergyvenimų ir išgirsti apie Lietuvos ateities perspektyvas. Atsakymai į klausytojų klausimus pranešimą papildė. Pabaigoje AV parapijos komitetas visus pavaišino kava, užkandžiais ir pyragais. Bandymas sudominti didžiąją Montrealio spaudą nepavyko.

Rugsėjo 17 d. po pamaldų AV parapijos choras įspūdingai sugiedojo "Libera" už buvusio šio choro vadovo muz. Aleksandro Ambrozaičio sielą.

Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblis yra numatęs atlikti trumpą estradinę programą priėmimo metu spalio 21 d. Sekančią dieną, sekmadienį, 10 val. Mišiose ansamblis giedos atitinkamas giesmes AV šventovėje.

Tarptautinio rašytojų klubo (PEN) septyni žymūs Lietuvos rašytojai rugsėjo 30 d. AV parapijos salėje skaitys savo kūrybą. Montrealio akademinis sambūris kviečia visus gausiai dalyvauti.

Už buvusio AV parapijos klebono kun. Jono Borevičiaus, SJ sielą šv. Mišios su "Libera" bus spalio 1 d.

Roberto Valinsko (Romos ir Zenono Valinskų sūnaus) ir Cynthia Rombionti (Mrs ir Ronald Rombionti dukters) sutuoktuvių palaiminimas įvyko rugsėjo 16 d. St. Brendon šventovėje. Povestuvinis pokylis buvo gražiame Lionel Marquis restorane. **B.S.**

Greitas ir tikslus patarnavimas

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256:5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.

GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

LITAS

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA
1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8
Tel. 766-5827; 766-5830
Skyrius: 3907A Rosemont Boulevard
VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI
AKTYVAS – virš $26,000,000 REZERVAS – virš milijono.

MOKA UŽ:

Certifikatus	11¼%	Taupymo – special.	6 %
Term. indėlius:		Taupymo – su gyv. dr.	5¾%
1 metų	10 %	Taupymo – kasdienines	5½%
180 d. - 364 d.	9¾%	Einamos sąsk.	4½%
120 d. - 179 d.	9¾%	RRIF – RRSP – term.	11½%
60 d. - 119 d.	9½%	RRIF – RRSP – taup.	6½%
30 d. - 59 d.	9¼%		

IMA UŽ:
Nekiln. turto nuo 13 %, asmenines – nuo 13 %

Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"

KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	3907A Rosemont
Pirmadieniais	9.00- 3.00	10- 2
Antr., treč.	9.00-3.00	———
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	3.00-7.00
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00-6.00

LOW COST ELECTRONICS
110 V. arba 220 V. PAL-SECAM-NTSC
Naudojami Lietuvoje
NA ELECTRONICS

Visi videomagnetofonai yra europietiškos voltažo sistemos. Mes turime didžiulį elektroninės aparatūros pasirinkimą žemomis kainomis.

SONY CFS-W365S

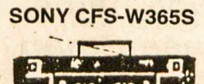

SHARP – WQ 260 110V.– 220V.

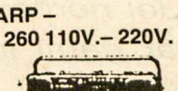

JAMAHA SINTEZATORIUS

JVC/14" TV C-140 ME

HITACHI VM-600E

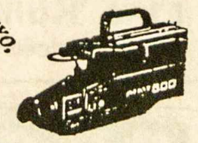

KOMPIUTERIAI

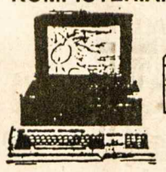

PAL-SECAM-NTSC

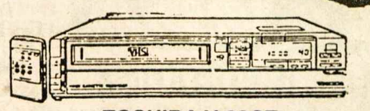

TOSHIBA V-83CZ

AIWA VIDEO

Pasiunčiame į Lietuvą ir kitus Europos kraštus.

NORTH AMERICA ELECTROMECHANIC
231 Robert Hicks Dr., Willowdale, Ont. Canada M2R 2R3
Tel. (416) 663-9497 arba (416) 665-4250